

**UCHWAŁA NR XIX/179/2026
RADY GMINY PAWŁOWICE**

z dnia 27 stycznia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026 – 2032

Na podstawie art. 10f ust. 4, art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Działalności Społecznej oraz Komisji Gospodarki i Mienia Komunalnego

**Rada Gminy Pawłowice
uchwała**

§ 1. Przyjąć Strategię Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026 – 2032, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pawłowice.

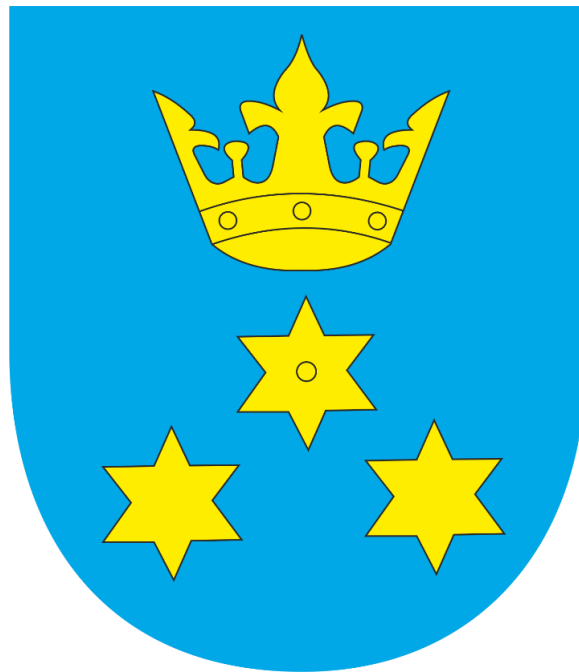
§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodnicząca Rady

Bogusława Pietrek

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Pawłowice, 2025 r.

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Urząd Gminy Pawłowice
ul. Zjednoczenia 60
43-250 Pawłowice
tel. (32) 4756 300
e-mail: gmina@pawlowice.pl
strona internetowa: www.pawlowice.pl

Opracowanie:
dr hab. Andrzej Raszkowski, prof. UEW
e-mail: andrzej.raszkowski@ue.wroc.pl
tel. 606 262 335
LinkedIn
<https://www.linkedin.com/in/andrzej-raszkowski/>

Spis treści

Wprowadzenie	5
1. Diagnoza w obszarze społecznym, ekonomicznym oraz przestrzennym	7
1.1. Położenie z uwzględnieniem podstawowej sieci komunikacyjnej	7
1.2. Demografia	14
1.3. Bezrobocie	18
1.4. Lokalne finanse i działalność gospodarcza	20
1.5. Polityka społeczna	25
1.6. Oświata	32
1.7. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	35
1.8. Opieka zdrowotna	38
1.9. Formy ochrony przyrody	39
1.10. Sport, turystyka i rekreacja	43
1.11. Kultura i dziedzictwo kulturowe	49
1.12. Infrastruktura techniczna	53
2. Wyniki badań ankietowych wśród mieszkańców gminy	58
2.1. Charakterystyka respondentów	58
2.2. Sfera społeczna	60
2.3. Sfera przestrzenna oraz infrastrukturalna	70
2.4. Sfera ekonomiczna oraz instytucjonalna	77
2.5. Sfera środowiskowa	85
2.6. Tożsamość lokalna, obszary rozwojowe oraz problemowe gminy	92
3. Podsumowanie przeprowadzonej diagnozy oraz badań – wnioski i rekomendacje	97
4. Analiza SWOT Gminy Pawłowice	100
5. Misja i wizja Gminy Pawłowice	104
6. Cele strategiczne, operacyjne, zadania w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	106
7. Zbieżność merytoryczna strategii z innymi, kluczowymi dokumentami strategicznymi	109
8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	117
9. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa śląskiego wraz z zakresem planowanych działań	124
10. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań	132
11. Uwarunkowania wodne oraz związane ze zmianami klimatu	134
12. System realizacji strategii, źródła finansowania	151
13. Spis wykresów	163

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

14. Spis tabel	165
15. Spis map	166
16. Załączniki	167
Załącznik nr 1. Ankieta dla mieszkańców	167

Wprowadzenie

„Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026–2032” jest kluczowym dokumentem planistycznym, wyznaczającym kierunki działań i priorytety rozwojowe gminy w perspektywie średniookresowej. Powstała w odpowiedzi na konieczność prowadzenia spójnej, zrównoważonej i opartej na danych polityki lokalnej w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Dokument uwzględnia zarówno wyzwania zewnętrzne, takie jak procesy demograficzne, transformacja energetyczna, cyfryzacja czy zmiany klimatu, jak i wewnętrzne potrzeby wynikające z diagnozy stanu Gminy Pawłowice oraz oczekiwań jej mieszkańców.

Fundamentem strategii jest zasada zrównoważonego rozwoju jako cel horyzontalny, który integruje pięć celów strategicznych: wzmacnianie spójności społecznej i jakości życia, wspieranie lokalnej gospodarki, poprawę stanu środowiska, rozwój przestrzenny i komunikacyjny oraz profesjonalizację zarządzania publicznego. Strategia została opracowana zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153, 1436) oraz ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198), w powiązaniu z przepisami dotyczącymi planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska. Uwzględnia również powiązania z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego, w tym „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030” oraz dokumentami województwa śląskiego.

Opracowanie dokumentu oparto na szczegółowej diagnozie społeczno-gospodarczej i przestrzennej, wynikach badań ankietowych wśród mieszkańców oraz konsultacjach z interesariuszami lokalnymi. Strategia stanowi kontynuację dotychczasowych działań rozwojowych gminy, a zarazem otwiera nowy etap w myśleniu o przyszłości Pawłowic jako silnej, otwartej i nowoczesnej wspólnoty lokalnej – zdolnej do skutecznego wykorzystania swojego potencjału, przy jednoczesnym poszanowaniu zasobów środowiskowych, dziedzictwa kulturowego oraz aspiracji obecnych i przyszłych pokoleń mieszkańców.

W perspektywie najbliższych lat Gmina Pawłowice będzie stawać w obliczu wielu istotnych procesów i wyzwań: postępującej depopulacji, zmian struktury demograficznej, potrzeby dalszego unowocześniania infrastruktury, dywersyfikacji gospodarki lokalnej oraz wzmocnienia tożsamości i integracji społecznej. W tym kontekście strategia rozwoju staje się nie tylko narzędziem zarządzania, ale również wyrazem długofalowej wizji – dążenia

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

do tworzenia gminy przyjaznej do życia, konkurencyjnej gospodarczo, efektywnej ekologicznie i sprawnie zarządzanej.

Realizacja celów strategicznych wymagać będzie nie tylko sprawczości administracyjnej, ale również współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi oraz partnerami zewnętrznymi, co uczyni proces wdrażania strategii wspólnym wysiłkiem całej wspólnoty lokalnej.

Andrzej Raszkowski

1. Diagnoza w obszarze społecznym, ekonomicznym oraz przestrzennym

Niniejsza diagnoza Gminy Pawłowice powstała na bazie danych pozyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego Bank Danych Lokalnych, materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy Pawłowice oraz informacji dostępnych na stronach internetowych Gminy i podległych jej instytucji. Poprzednia strategia rozwoju gminy obejmowała okres 2015-2025 („Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice do 2025 roku - Pawłowice 2025”), a przeprowadzona w niej diagnoza obejmowała lata 2006-2014.

Stąd też większość analiz zamieszczonych w niniejszej diagnozie uwzględnia dostępne dane i statystyki publiczne dotyczące przedziału czasowego 2014-2024 i w dużej mierze skorelowana jest z ostatnim pełnym okresem programowania funduszy europejskich 2014-2020 oraz częściowo z okresem 2021-2027, natomiast dane stricte statystyczne w wielu miejscach obejmują okres do 2023 r. (na moment opracowywania diagnozy publikowane przez GUS dane statystyczne nie obejmują jeszcze roku 2024). W niektórych przypadkach są one uzupełniane danymi za rok 2024 udostępnionymi przez gminę.

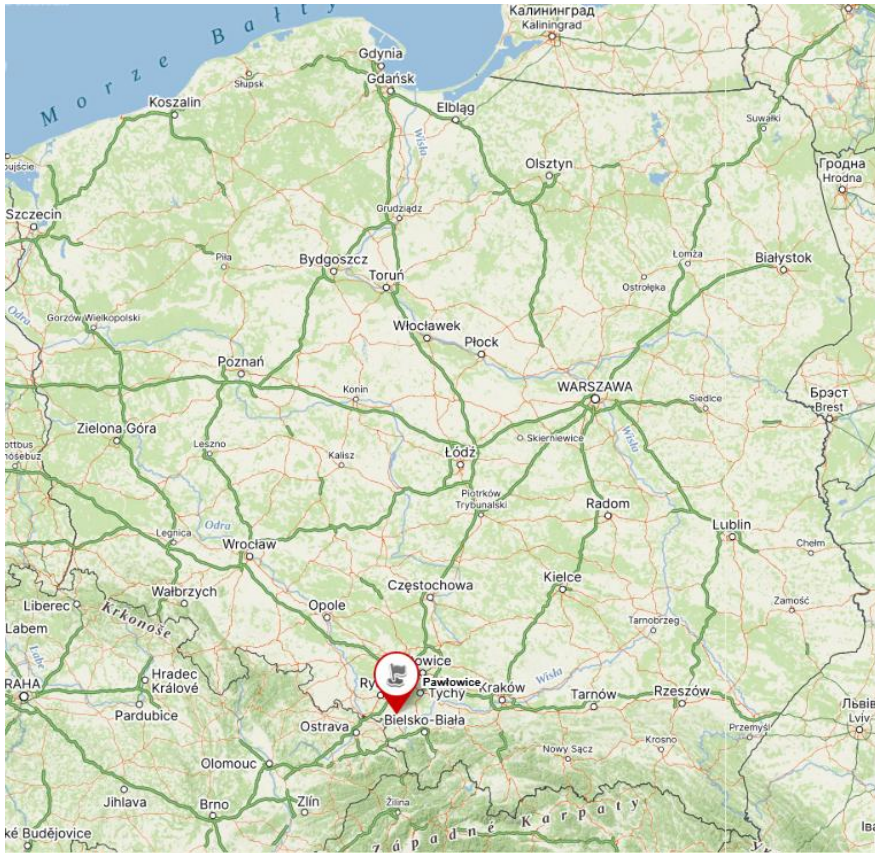
Dane pochodzące ze statystyk publicznych uzupełnione zostały o wyniki badania ankietowego przeprowadzonego z wykorzystaniem techniki CAWI (Computer-Assisted Web Interview) w okresie od grudnia 2024 r. do lutego 2025 r.

1.1. Położenie z uwzględnieniem podstawowej sieci komunikacyjnej

Gmina Pawłowice to gmina wiejska, zlokalizowana w południowej części województwa śląskiego, w powiecie pszczyńskim. Pod względem fizycznogeograficznym leży na styku dwóch prowincji: Wyżyny Śląsko-Krakowskiej oraz Podkarpacia. W obrębie Wyżyny Śląsko-Krakowskiej jest to południowo-wschodnia część stoku Płaskowyżu Rybnickiego, a w obrębie Kotlin Podkarpackich wschodnia część Kotliny Ostrawskiej.

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Mapa 1. Gmina Pawłowice na tle Polski – lokalizacja ogólna

Źródło:

<https://mapy.com/pl/turisticka?l=0&q=Paw%C5%82owice&source=osm&id=1131219061&x=20.1595614&y=51.8039256&z=7>

Gmina Pawłowice jest najbardziej na zachód wysuniętą gminą powiatu pszczyńskiego. Jej powierzchnia wynosi 75,67 km² ¹ (ok. 16% obszaru całego powiatu pszczyńskiego), a gęstość zaludnienia na tym terenie w 2023 r. wyniosła 231,9 os./km², co jest wartością zdecydowanie wyższą niż średnia dla Polski (120 os./1 km²), ale niższą niż dla województwa śląskiego (352 os./1 km²)².

Gmina Pawłowice sąsiaduje z 6 gminami, tj.:

- m. Jastrzębie-Zdrój – od zachodu,

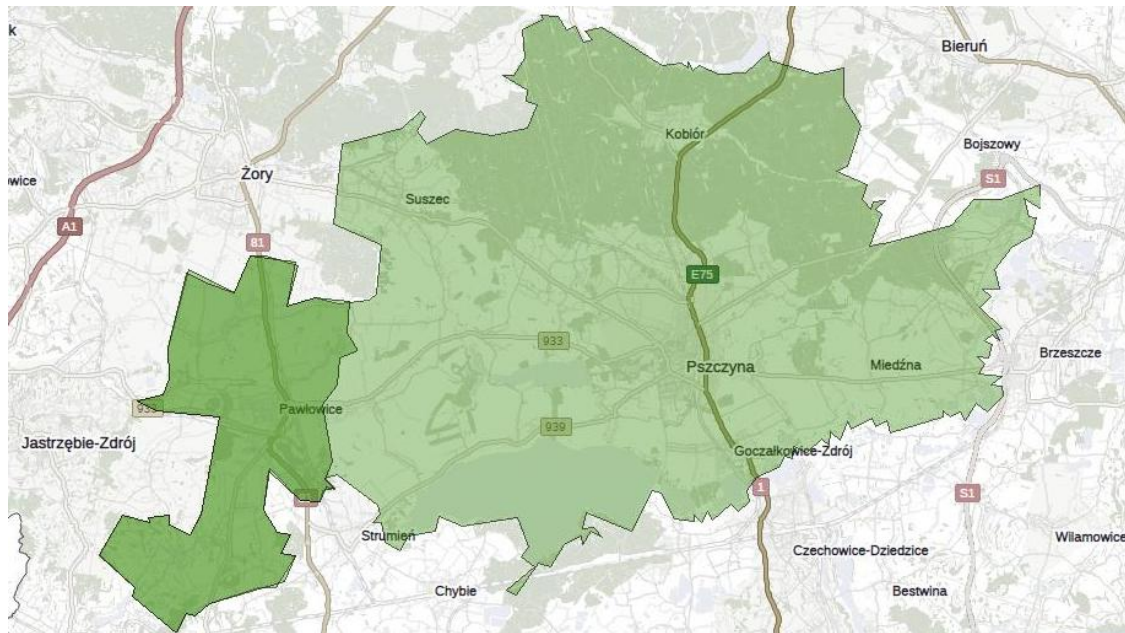
¹ Oficjalny wykaz pól powierzchni geodezyjnych województw, powiatów i gmin według stanu na dzień 1 stycznia 2025 r. - Otwarte Dane, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1447,oficjalny-wykaz-pol-powierzchni-geodezyjnych-województw-powiatow-i-gmin/resource/64086/table>

² Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2023 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2023, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2023-roku,7,20.html>

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

- m. Żory – od północy,
- Suszec – od północnego-wschodu,
- Pszczyna – od wschodu,
- Strumień – od południowego-wschodu,
- Zebrzydowice – od południowego-zachodu.

Mapa 2. Gmina Pawłowice na tle powiatu pszczyńskiego

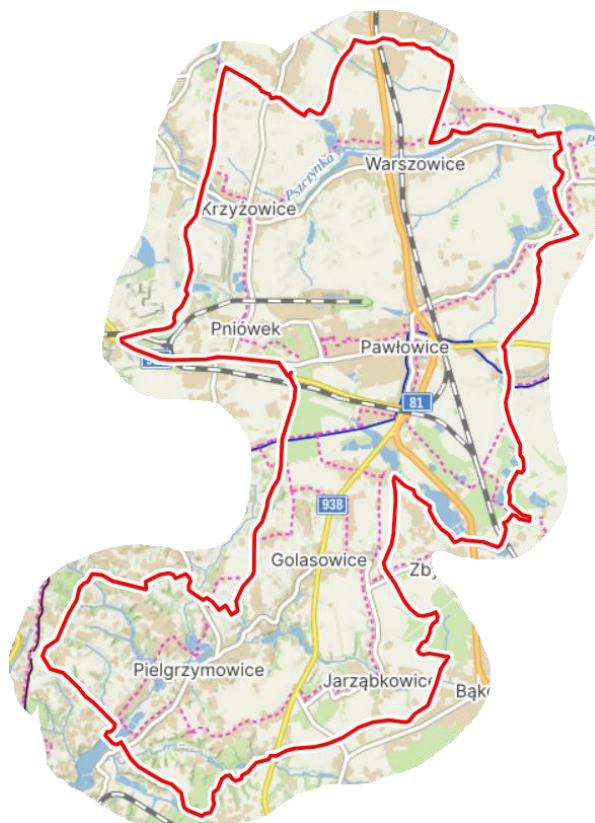
Źródło: <https://mapa.targeo.pl/pawlowice,731230/gmina>

Gmina Pawłowice leży na styku stref klimatycznych: częstochowsko-kieleckiej oraz podsudeckiej i podkarpackiej, gdzie występują specyficzne warunki klimatyczne odbiegające od średnich dla podobnych rejonów. Na warunki pogodowe i klimatyczne gminy duży wpływ mają licznie występujące na tym terenie stawy, jak również znajdujący się w niewielkiej odległości zbiornik Goczałkowicki. Wiatry wieją tu najczęściej z północnego-zachodu i zachodu. W ciągu roku, temperatura waha się od -5°C do 24°C i rzadko spada poniżej -13°C lub przekracza 30°C ³. Region klimatyczny, do którego należy Gmina Pawłowice to klimat kotlin podgórskich z podregionami: Kotliny Oświęcimskiej – ciepły i umiarkowanie wilgotny –

³ [Pawłowice - klimat, pogoda według miesięcy, średnia temperatura \(Polska\) - Weather Spark](https://pl.weatherspark.com/y/83720/%C5%9Arednie-warunki-pogodowe-w:-Paw%C5%82owice-Polska-w-ci%C4%85gu-roku)
<https://pl.weatherspark.com/y/83720/%C5%9Arednie-warunki-pogodowe-w:-Paw%C5%82owice-Polska-w-ci%C4%85gu-roku>

Wyżyny Śląskiej – umiarkowanie ciepły i umiarkowanie wilgotny, z dużymi wpływami miejsko-przemysłowymi. Okres wegetacyjny trwa ok. 210-230 dni.

Mapa 3. Gmina Pawłowice – zarys ogólny

Źródło:

<https://pl.mapy.cz/turisticka?l=0&q=gmina%20paw%C5%82owice&source=osm&id=1131219061&ds=2&x=18.7115253&y=49.9479340&z=12>

Gmina Pawłowice charakteryzuje się dobrym układem komunikacyjnym. Przez teren Gminy przebiegają ważne drogi kołowe o znaczeniu krajowym i wojewódzkim i powiatowym, tj.:

- droga krajowa DK81 (Katowice – Mikołów – Żory – **Pawłowice** – Skoczów),
- droga wojewódzka DW 933 (Rzuchów – Wodzisław Śląski – Mszana – Jastrzębie – Zdrój – **Pawłowice** – Pszczyna – Brzeszcze – Oświęcim – Libiąż – Chrzanów),
- droga wojewódzka DW 938 (**Pawłowice** - Cieszyn),

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

- droga powiatowa 4105S Pawłowice (ul. Zjednoczenia, odcinek od ronda przy DK 81 do ul. Pszczyńskiej),
- droga powiatowa 4106S Pawłowice (ul. Zjednoczenia, odcinek od ul. Pszczyńskiej wraz z ul. Wyzwolenia).

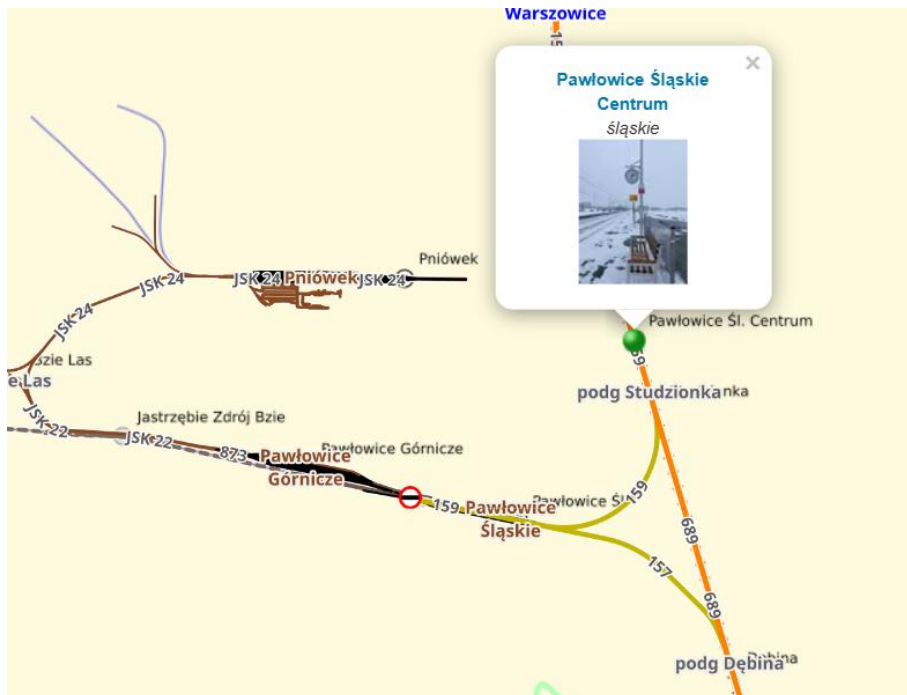
Łącznie na terenie gminy znajduje się 113,6 km dróg o nawierzchni twardej, 112,2 km dróg o nawierzchni twardej ulepszonej oraz 3,5 km nawierzchni gruntowej⁴.

Wśród szlaków kolejowych, z perspektywy transportu osobowego na terenie gminy, największe znaczenie ma:

- linia nr 159 Żory – **Pawłowice Śląskie** z oddanym do użytku 10 grudnia 2023 r. nowym przystankiem Pawłowice Śląskie Centrum przy ul. Podróznej. Przy linii tej znajduje się również drugi przystanek kolejowy w gminie tj. Warszowice, przy ul. Dworcowej,
- linia nr 157 **Pawłowice Śląskie** – Skoczów,
- linia nr 689 Studzionka – Dębina – charakter łącznikowy.

Ponadto na terenie gminy znajdują się odcinki linii kolejowych o znaczeniu towarowym zarządzane przez Jastrzębską Spółkę Kolejową (spółka JSW) oznaczone jako JSK22 (Borynia – Pawłowice Górnicze) i JSK24 (Bzie Las - Pniówek), obsługujące przede wszystkim Kopalnię Węgla Kamiennego „Pniówek” oraz linia kolejowa nr 873 o miejscowym znaczeniu, łącząca stację Pawłowice Śląskie ze stacją Pawłowice Górnicze.

⁴ [GUS - Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#](https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#)

Mapa 4. Ideowy układ linii kolejowych przebiegających przez w Gminę Pawłowice z zaznaczeniem stacji Pawłowice Śląskie Centrum

Źródło: <https://www.bazakolejowa.pl/index.php?dzial=stacje&id=28676&ed=0&okno=polozenie>

Korzystne położenie komunikacyjne Gminy wynika również z bliskiego sąsiedztwa autostrady A1 (ok. 15 km) oraz względnie dogodnego dojazdu do lotnisk w: Katowicach (ok. 85 km), Krakowie (ok. 110 km) oraz Ostrawie (ok. 80 km).

W zakresie komunikacji zbiorowej autobusowej teren Gminy obsługują:

- Linie Międzygminnego Związku Komunikacyjnego z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju,
- Linie Komunikacji Lokalnej Gminy Pawłowice,
- Linie Komunikacji Powiatowej Powiatu Pszczyńskiego,
- Prywatni przewoźnicy, m.in. Bus Brothers, Drabas, Wispol i ALMITOUR.

Z perspektywy przestrzenno-administracyjnej gmina podzielona została na jednostki pomocnicze w postaci sołectw. Na terenie Gminy Pawłowice aktualnie funkcjonuje osiem sołectw.

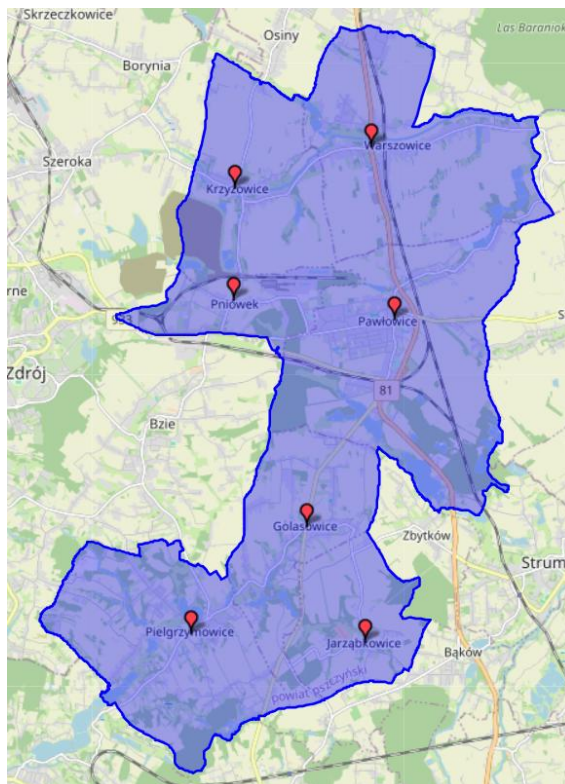

Tabela 1. Zestawienie sołectw wraz z herbem i liczbą mieszkańców

Sołectwo	Herb	Liczba mieszkańców sołectwa w 2024 r. ⁵
1. Golasowice		1480
2. Jarząbkowice		669
3. Krzyżowice		945
4. Osiedle Pawłowice		4533
5. Pawłowice		3904
6. Pielgrzymowice		2862
7. Pniówek		501
8. Warszowice		2079

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Gmina w liczbach - Urząd Gminy Pawłowice](https://www.pawlowice.pl/mieszkaniec/gmina/gmina-w-liczbach), <https://www.pawlowice.pl/mieszkaniec/gmina/gmina-w-liczbach>

⁵ [Gmina w liczbach - Urząd Gminy Pawłowice](https://www.pawlowice.pl/mieszkaniec/gmina/gmina-w-liczbach), <https://www.pawlowice.pl/mieszkaniec/gmina/gmina-w-liczbach>

Mapa 5. Gmina Pawłowice z zaznaczonymi miejscowościami

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pawlowice

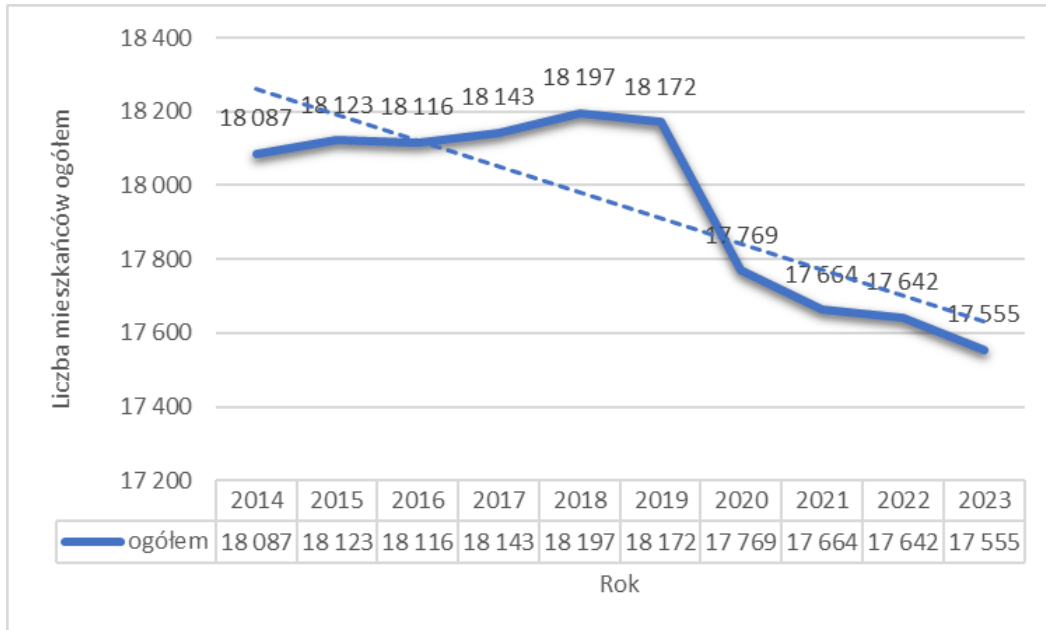
1.2. Demografia

W odniesieniu do liczby ludności na przestrzeni badanych lat, zarysowuje się **trend spadkowy**, w szczególności w ostatnich latach tj. od 2018 do 2023, gdzie liczba mieszkańców zmniejszyła się o 642 osoby, z 18 197 do 17 555, tj. o ponad 3,5% w stosunku do 2018 r. Jak wynika z danych UG w Pawłowicach w roku 2024 liczba ta była jeszcze niższa i wynosiła 16 973 mieszkańców⁶. W latach 2014-2019 zauważyć możemy pewną stabilizację w tym względzie na poziomie nieznacznie ponad 18 000 osób. Można więc zakładać, że gwałtowny spadek liczby mieszkańców skorelowany jest z okresem pandemii COVID (rok 2020 w porównaniu do 2019 – spadek o 403 osoby) i występującą w tym czasie dużą liczbą zachorowań i zgonów. Na spadek liczby mieszkańców ma również wpływ ujemne saldo migracji (patrz wykres 4: Saldo migracji).

⁶ [Gmina w liczbach - Urząd Gminy Pawłowice, https://www.pawlowice.pl/mieszkaniec/gmina/gmina-w-liczbach](https://www.pawlowice.pl/mieszkaniec/gmina/gmina-w-liczbach)

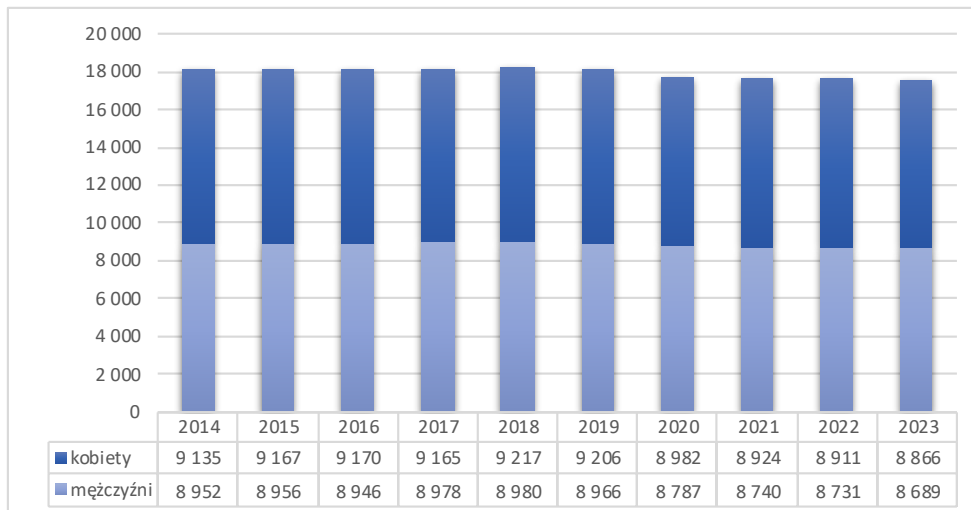
Wykres 1. Stan ludności - ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2023 r. liczba kobiet wyniosła 8 866, natomiast mężczyzn 8 689 i na przestrzeni analizowanych lat ta różnica utrzymuje się na zbliżonym poziomie (średnio ok. 200 kobiet więcej niż mężczyzn).

Wykres 2. Stan ludności – podział wg płci

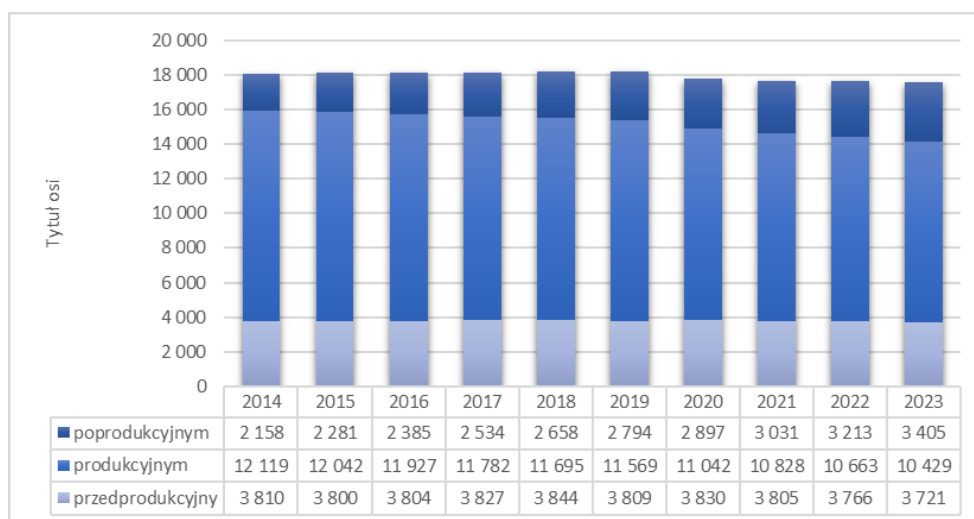
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zjawisko zdiagnozowanej depopulacji wpisuje się w ogólnopolskie trendy, ale mając jego świadomość można podejmować odpowiednio wcześniej środki zaradcze. W tym wypadku promować model wielodzietnej rodziny, przyciągać do gminy nowych mieszkańców oraz dbać o jakość życia obecnych rezydentów, starając się wydłużyć ich średnią życia.

Spółeczność lokalna starzeje się, co potwierdza sukcesywnie zwiększająca się liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, wzrost o 58% w badanych latach (z 2 158 do 3 405 osób), w tym samym czasie liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 14%, a liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 2%.

Wykres 3. Struktura ludności według wieku

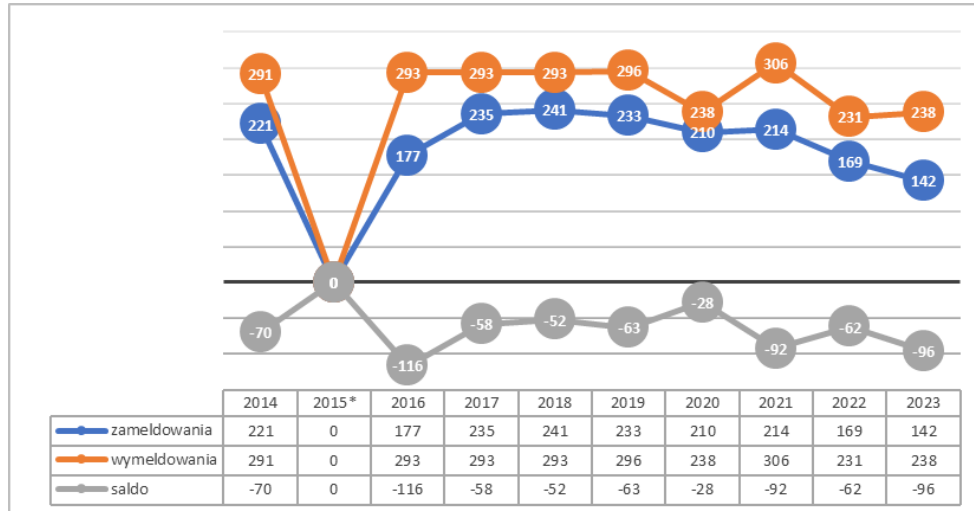
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza salda migracji w Gminie Pawłowice przynosi również negatywne informacje. Na przestrzeni całego rozpatrywanego okresu saldo to jest cały czas wyraźnie ujemne, **więcej osób wymeldowuje się niż zameldowuje**. Warto zwrócić uwagę, że wartość w roku 2023 (- 96) zbliża się do najwyższej odnotowanej w ostatnich 10 latach tj. -116 w roku 2016. Jest to czytelny sygnał dla kreatorów lokalnej rzeczywistości do podejmowania zintensyfikowanych działań na rzecz podnoszenia gminnych standardów funkcjonalnych oraz wzmocnienia marki Gminy jako miejsca, gdzie warto mieszkać, tak aby w perspektywie krótkookresowej spróbować wyhamować dynamikę zjawiska. Z drugiej strony zaprezentowana sytuacja nie jest odosobnioną w skali regionu czy kraju – z długoterminowych prognoz wyłania się obraz zmniejszającej się liczby mieszkańców, co będzie miało przełożenie

na wyludniające się miasta i wsie. W związku z tym należy przyjąć, iż powyższy trend będzie się utrzymywał, a gmina musi uwzględnić to zjawisko w swoich celach i planach rozwojowych.

Wykres 4. Saldo migracji

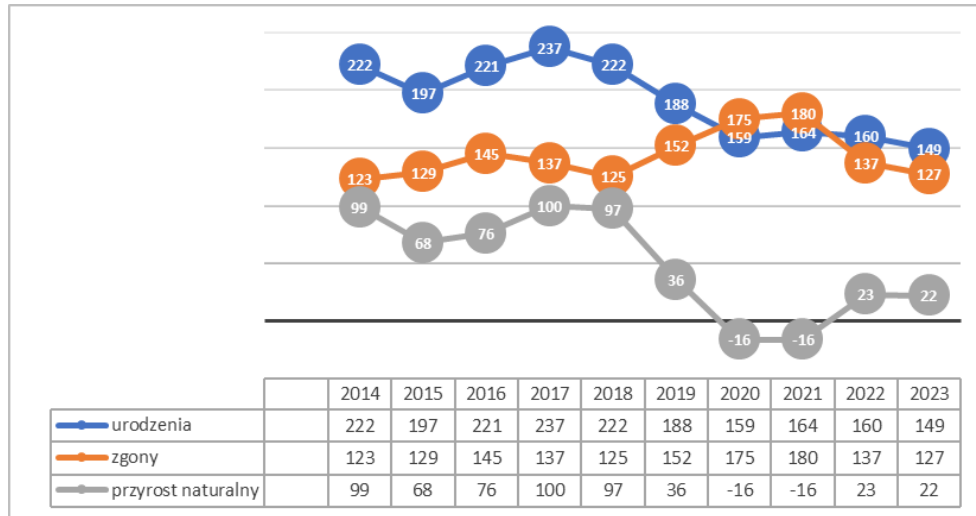
* Brak danych za 2015 w statystykach GUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Również analiza przyrostu naturalnego w Gminie Pawłowice przynosi negatywne informacje. O ile w latach 2014-2019 występował wyraźny dodatni przyrost naturalny (śr. ok. +80), o tyle w latach kolejnych waha się w przedziale -16 do +23. Wzrost zgonów ponad liczbę urodzeń odnotowano co prawda dopiero w pandemicznym 2020 i 2021 roku, tym niemniej w latach kolejnych **wartość przyrostu nie jest tak znacząca jak przed pandemią**, a powrót dodatnich wartości (lata 2022-2023) należy odczytywać jako dobry prognostyk. Warto jednak zaznaczyć, że z bieżących statystyk prowadzonych w Urzędzie Gminy Pawłowice wynika, że przyrost naturalny nadal utrzymuje się poniżej zera (-1 w 2023 roku). Obszar ten wymaga zatem ciągłego monitoringu i bieżącej analizy zarówno na poziomie danych Gminy, jak i danych GUS, tak aby uwzględniać różne metodologie oraz okresy zbierania i przetwarzania danych.

Wykres 5. Przyrost naturalny

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

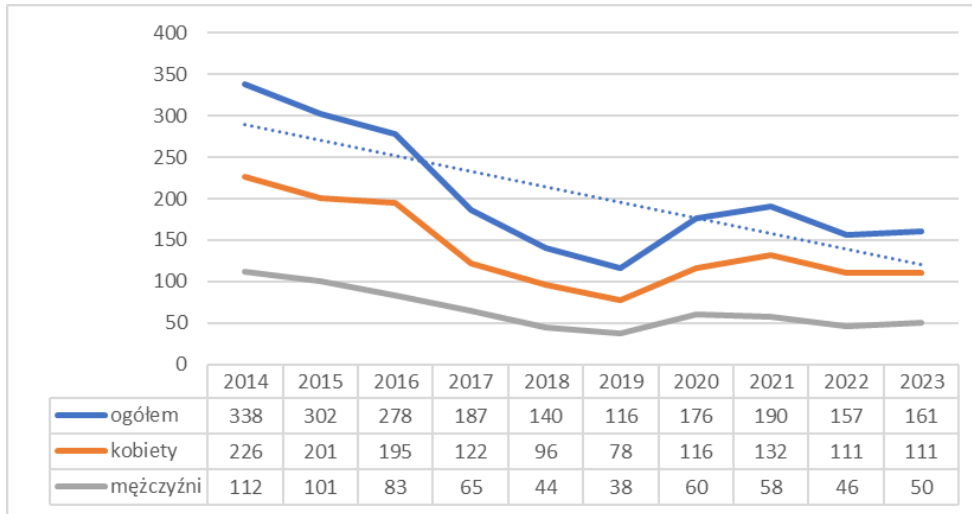
1.3. Bezrobocie

Bardzo dobre informacje przynosi analiza bezrobocia w Gminie. W badanym okresie (2014-2023) **liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem zmniejszyła się o 52%** (na wykresie wyraźnie zaznacza się linia spadkowa trendu) z 338 do 161 osób, co jest wynikiem zbliżonym do średniej krajowej (ok. 57%). Zmiana ta wyraźniej dotyczy mężczyzn (spadek o 55%) niż kobiet (spadek o 51%). Należy pamiętać, że wynik nie nawiązuje jednak do jakości rynku pracy, czy też wysokości wynagrodzeń.

Warto również podkreślić, iż zdecydowanie większy udział w rejestrowanym poziomie bezrobocia na terenie gminy mają kobiety – 69% w roku 2023 i proporcja ta utrzymuje się na podobnym poziomie w całym rozpatrywanym okresie.

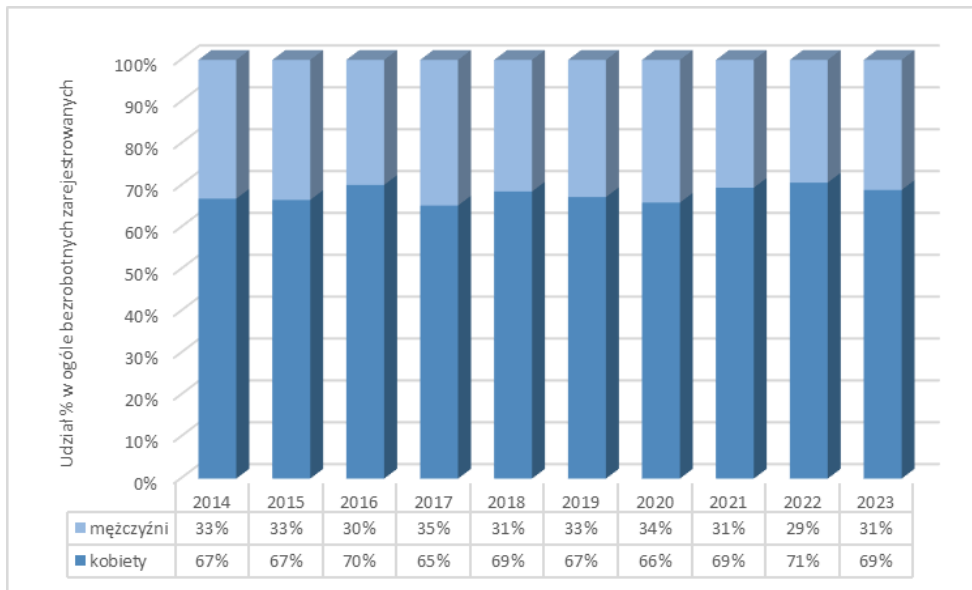

Wykres 6. Bezrobocie rejestrowane (os.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 7. Bezrobocie rejestrowane wg płci w stosunku do ogółu w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

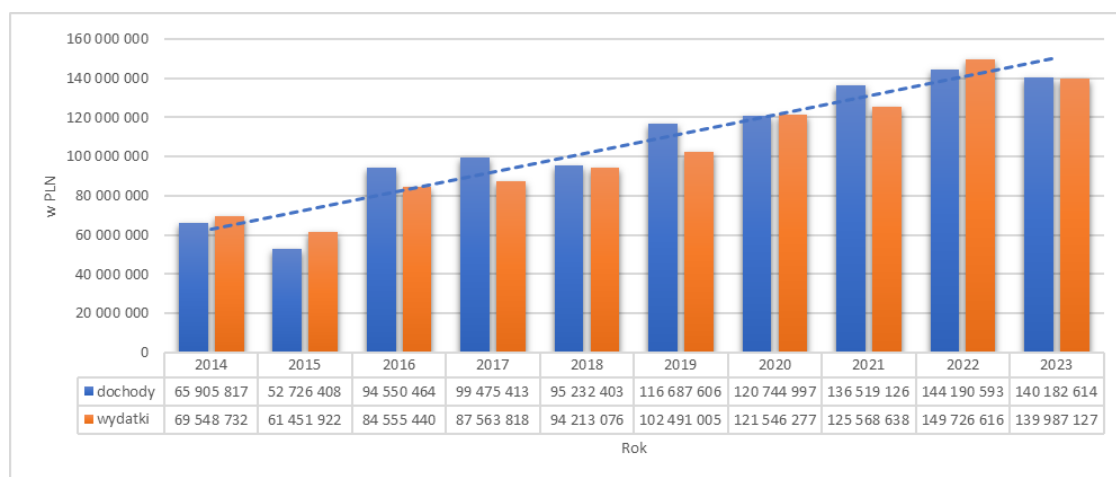
W obszarze polityki przeciwdziałania bezrobociu i utrzymania niskiej stopy bezrobocia wyróżnić można następujące kierunki działań służące aktywizacji na rynku pracy: promowanie przez gminę przedsiębiorczości oraz wspieranie wszelkich form i inicjatyw w tym zakresie, jak również współpraca z PUP w Pszczynie oraz WUP w Katowicach w tym obszarze.

1.4. Lokalne finanse i działalność gospodarcza

Na podstawie danych GUS można stwierdzić, że Gmina Pawłowice rozwija się, wykazując na przestrzeni analizowanego okresu ogólny rosnący trend zarówno dochodów, jak i wydatków ogółem. Należy jednak zaznaczyć, iż w przypadku omawianych kategorii budżetowych ulegają one wahaniom zarówno ogółem, jak i w przeliczeniu na mieszkańca. Ogólnie w ujęciu procentowym, na przestrzeni analizowanego okresu, tj. lat 2014-2023 globalne dochody, jak i wydatki wzrosły ponad dwukrotnie, odpowiednio o 113% oraz 101%. Podobna sytuacja ma miejsce po przeliczeniu na mieszkańca odpowiednio wzrost o 119% oraz 107%. Z tej perspektywy sytuację finansową gminy można określić jako stabilną, pozwalającą na realizowanie kolejnych inwestycji, z uwzględnieniem projektów współfinansowanych ze środków unijnych.

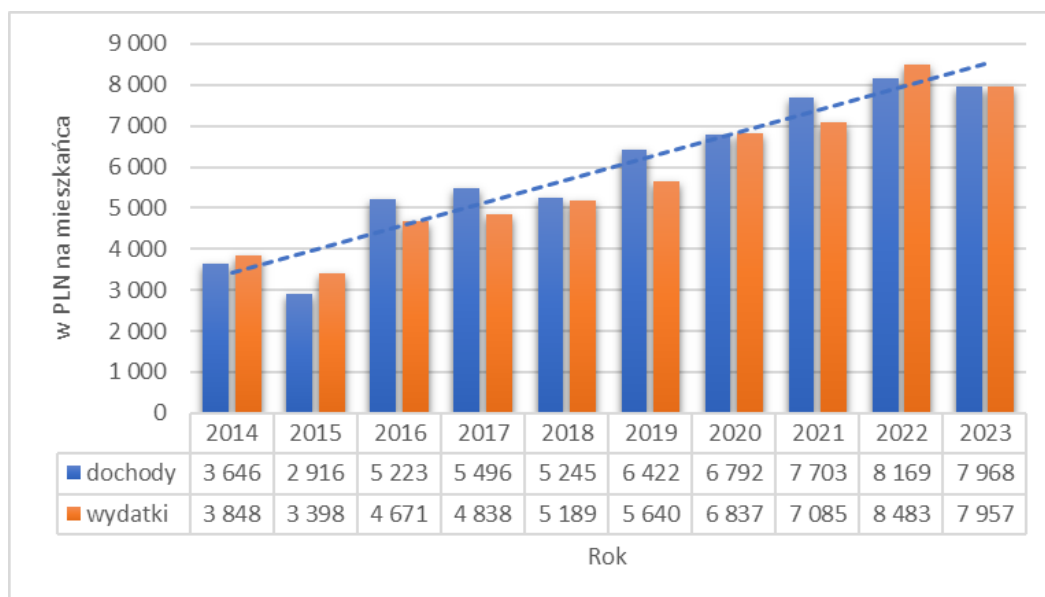
Wykres 8. Dochody i wydatki Gminy ogółem (PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 9. Dochody i wydatki Gminy na mieszkańca (PLN)

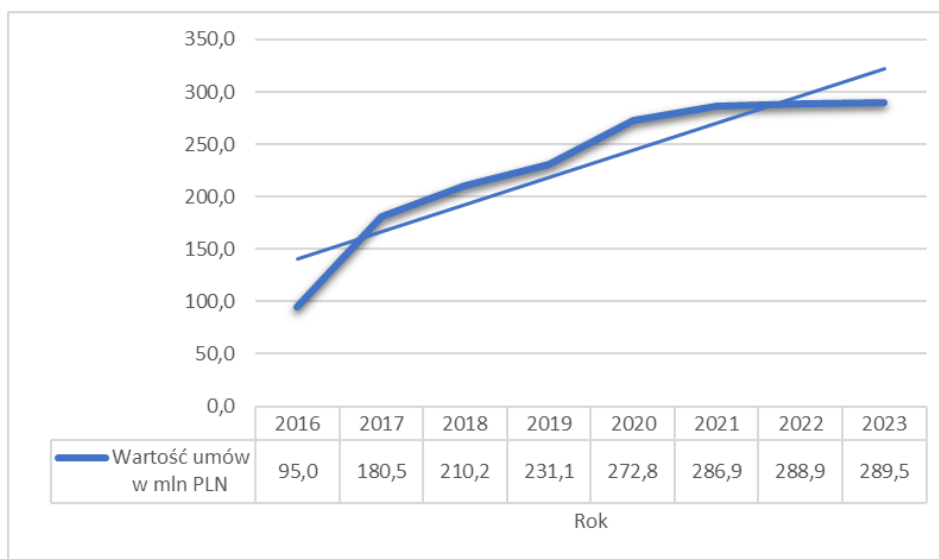

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W przypadku wartości umów o dofinansowanie projektów z funduszy europejskich (obejmują one wartość wszystkich środków zaabsorbowanych z różnych funduszy unijnych przez podmioty i instytucje zlokalizowane na terenie Gminy) to na przestrzeni lat 2016-2023 wzrosły one znacząco, z około 95 mln PLN do ponad 289,5 mln PLN. Można zauważyć nieznaczne wyhamowanie wzrostu absorpcji środków w ostatnich latach (2022-2023), co jednak odpowiada specyficie procesowi pozyskiwania tych środków skorelowanemu z kolejnymi okresami programowania.

Wykres 10. Fundusze unijne – wartość umów, decyzji o dofinansowanie ogółem (w mln PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

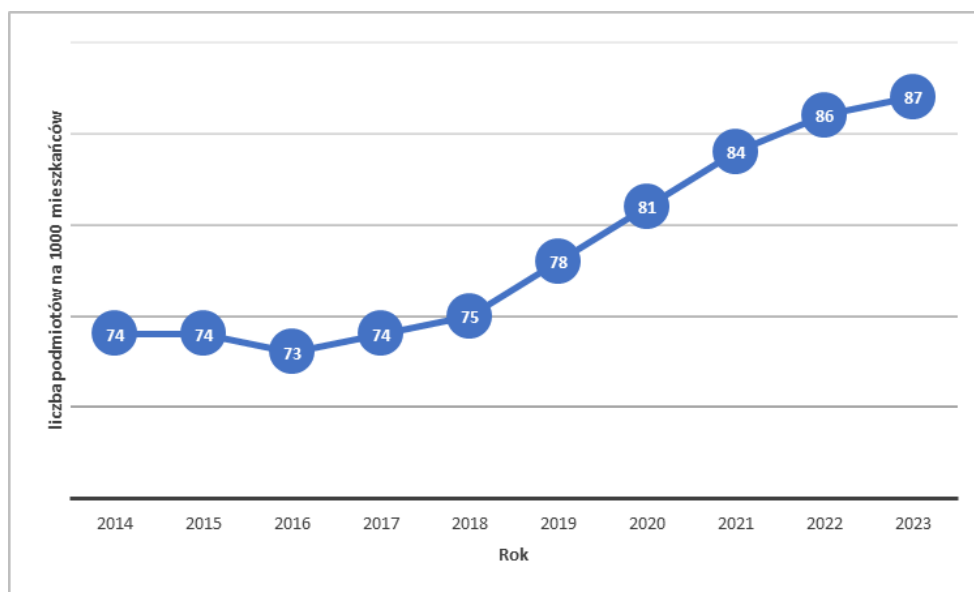
W 2024 roku w strukturze urzędu gminy funkcjonowały następujące jednostki organizacyjne, które w dużej mierze były beneficjentem wydatków w ramach budżetu gminy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej - jednostka budżetowa,
- Gminny Zespół Komunalny - jednostka budżetowa,
- Gminny Zespół Oświaty (od 2025 Gminny Zespół Usług Wspólnych) - jednostka budżetowa,
- Wodociągi Pawłowice - zakład budżetowy,
- Gminny Ośrodek Sportu - zakład budżetowy,
- Gminny Ośrodek Kultury - instytucja kultury zarejestrowana w rejestrze instytucji kultury prowadzonym przez Wójta Gminy Pawłowice,
- Gminna Biblioteka Publiczna - instytucja kultury zarejestrowana w rejestrze instytucji kultury prowadzonym przez Wójta Gminy Pawłowice,
- Publiczne placówki oświatowe (więcej patrz pkt. 1.6 Oświata).

Bardzo ważnym wskaźnikiem z punktu widzenia rozwoju gospodarczego Gminy Pawłowice jest wzrost tzw. „wskaźnika przedsiębiorczości” (z 74 w 2014 r. do 87 w 2023 r.), w tym wypadku dotyczy to liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności. Przyjmując w uproszczeniu jest to jedna z miar przedsiębiorczości lokalnej społeczności, przejawiająca się zakładaniem działalności gospodarczej.

Wykres 11. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności

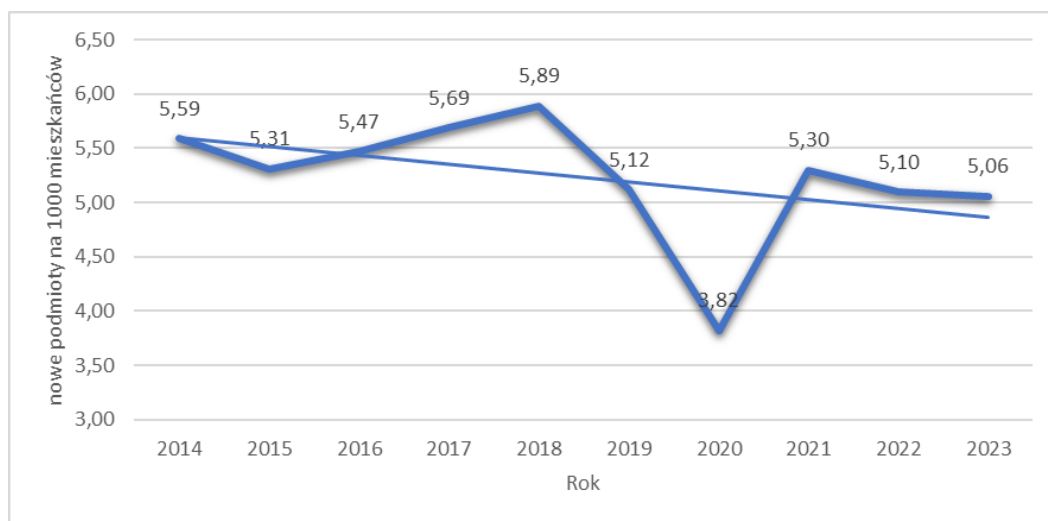

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W przypadku podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 ludności odnotowano nieznaczny spadek z 5,59 do 5,06. Pomimo tego wskaźnik ten na przestrzeni analizowanego okresu ulegał pewnym wahaniom, a największy spadek zanotowano w roku 2020, co jest istotnie skorelowane z okresem pandemii, podczas której duża liczba podmiotów, albo zawieszała, albo całkowicie zamykała działalność. Podsumowując, wysiłki gminy powinny dążyć do tego, aby wskaźnik ten utrzymywać przynajmniej na względnie jednakowym poziomie poprzez wspieranie lokalnych przedsiębiorców oraz promowanie pro przedsiębiorczych inicjatyw.

Wykres 12. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności

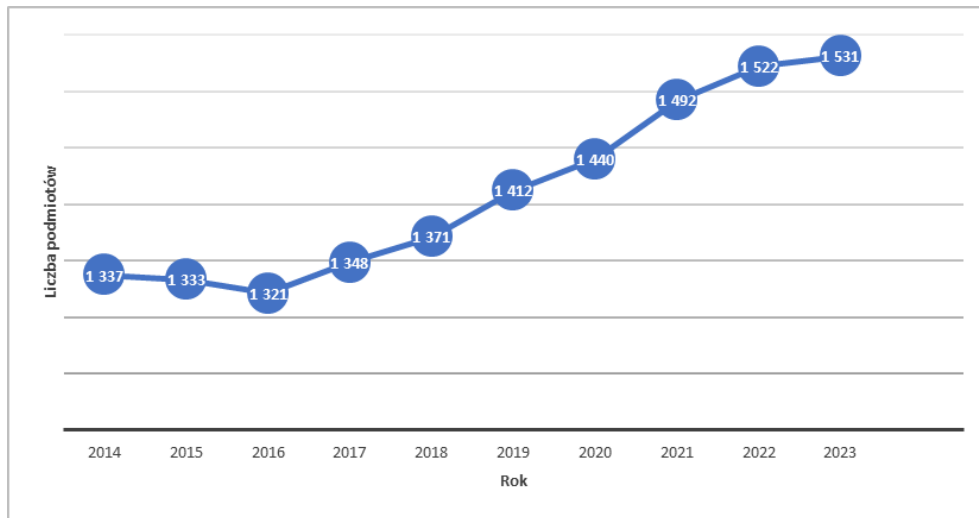
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Odnosząc się do danych Głównego Urzędu Statystycznego można wskazać, że na koniec 2023 r. w Gminie Pawłowice prowadziło działalność 1531 przedsiębiorstw. Większość, to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj. 1 221 podmiotów (wzrost z poziomu 1 097 w roku 2014).

Podstawową działalnością podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie gminy jest handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G – 24,2% zarejestrowanych podmiotów). W dalszej kolejności: budownictwo (sekcja F – 13,1%), pozostała działalność usługowa, w tym gospodarstwa domowe zatrudniające, produkujące i świadczące usługi (sekcje S i T – 9,9%), przetwórstwo przemysłowe (sekcja C – 8,8%), działalność profesjonalna naukowa i techniczna (sekcja M – 7,1%), transport i gospodarka magazynowa (sekcja H – 5,6%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q – 5,0%), edukacja (sekcja P - 4,6%), informacja i komunikacja (sekcja J – 3,9%), działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R – 3,8%), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I – 2,8%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K – 2,5%), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N – 2,4%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A – 2,3%) oraz działalność związana z obsługą nieruchomości (2,0%). Udział pozostałych grup podmiotów z poszczególnych sekcji w ogólnej liczbie jest marginalny.

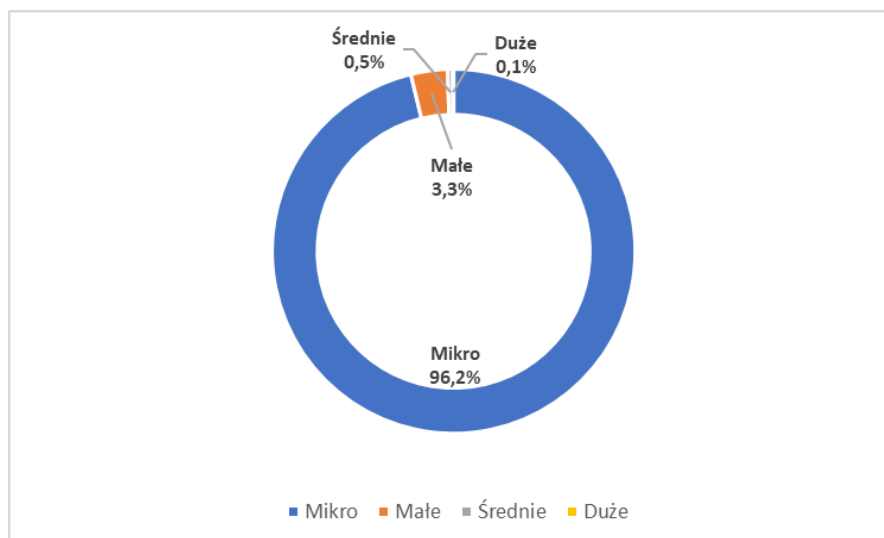
Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w latach 2014-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jeśli chodzi o strukturę przedsiębiorstw liczoną liczbą zatrudnionych to zdecydowanie przeważają podmioty mikro.

Wykres 14. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Pawłowice w roku 2023 wg wielkości (liczba zatrudnionych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

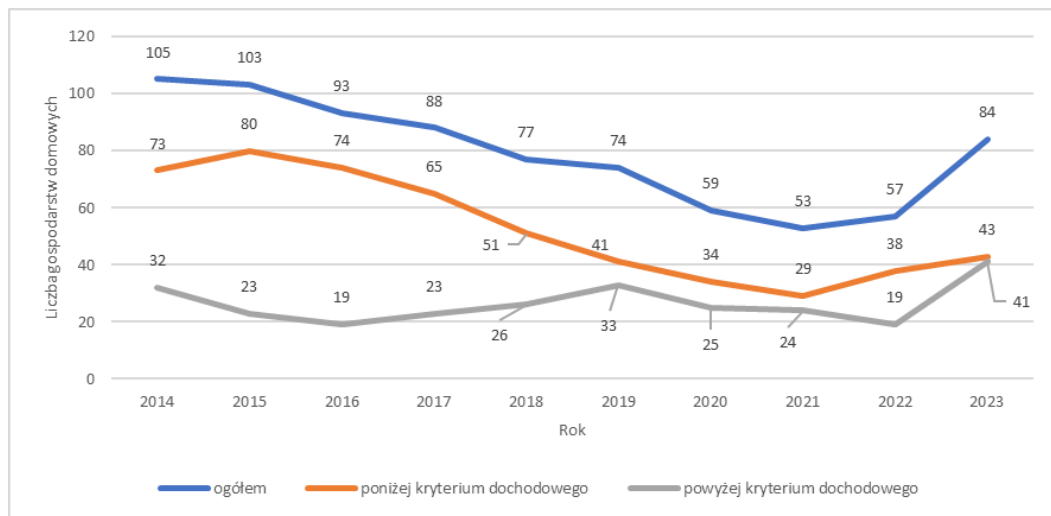
1.5. Polityka społeczna

W Gminie Pawłowice w rozpatrywanym okresie **sukcesywnie spadała liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej**, ze 105

w 2014 r. do 84 w 2023 r. (spadek o 20%). Na tej podstawie można założyć, przyjmując pewne uproszczenie, że poprawia się sytuacja materialna społeczności lokalnej, mniej osób jest zagrożonych wykluczeniem społecznymi i korzysta z pomocy wyspecjalizowanych instytucji. Jednak należy zwrócić uwagę, iż silny spadkowy trend w tym obszarze niestety został wyhamowany w roku 2022, kiedy to po raz pierwszy w badanym okresie liczba ta ponownie wzrosła z 53 do 57, by następnie jeszcze gwałtowniej wzrosnąć w roku 2023 do 84.

Wykres 15. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej

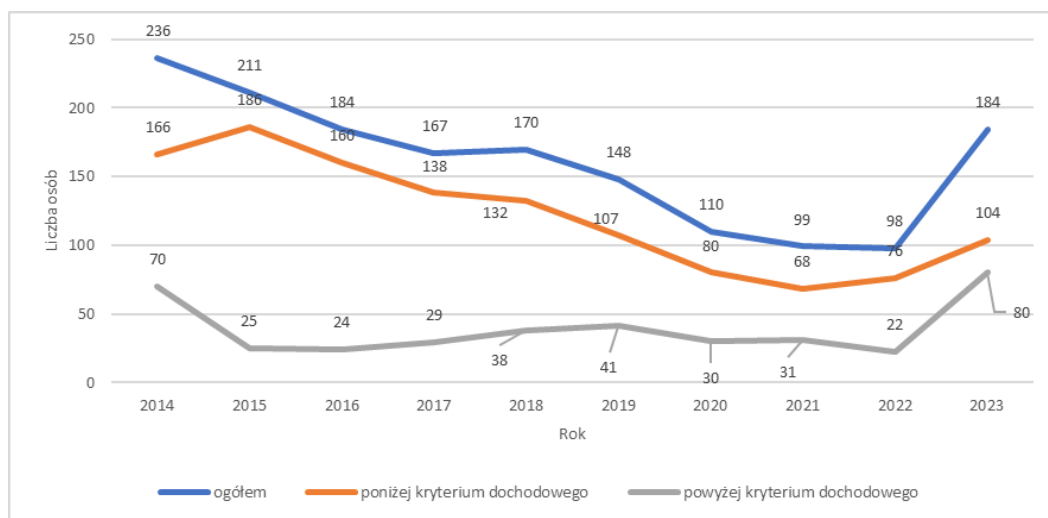

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W bardzo podobny sposób kształtuje się **liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej**, spadek z 236 osób w 2014 r. do 184 w 2023 r. (spadek o 22%). I podobnie jak wyżej, silny spadkowy trend w tym obszarze niestety został wyhamowany. W roku 2023, po raz pierwszy w badanym okresie, liczba ta gwałtownie wzrosła z 98 do 184.

Wykres 16. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Gwałtowny wzrost liczby gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy w 2023 roku wzrosły z uwagi na podwyższenie kryterium dochodowego zwiększające liczbę mieszkańców uprawnionych do korzystania ze wsparcia, stworzenie nowych usług i form pomocy oraz przystąpienie do realizacji projektów ze środków zewnętrznych.

Szczególne znaczenie w zakresie wsparcia społecznego odgrywa w Gminie Pawłowice Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach, który świadczy pomoc i wsparcie w następujących obszarach:

- pomocy społecznej (m.in. dożywianie, zasiłki stałe, okresowe i celowe, usługi opiekuńcze, itp.),
- funduszu alimentacyjnego,
- niepełnosprawności (m.in. zasiłek i świadczenie pielęgnacyjne, itp.),
- pomocy mieszkaniowej,
- świadczenie „Za życiem”,
- świadczeń rodzinnych (m.in. zasiłek rodzinny, świadczenia rodzicielskie, pielęgnacyjne, zasiłki rodzinne z wszystkimi dodatkami, z funduszu alimentacyjnego, becikowe, itp.),
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową,

- poradnictwo specjalistyczne,
- prowadzenie grup wsparcia,
- dożywianie (Program Posiłków w szkole i w domu),
- schronienie,
- kierowanie do DPS,
- działania przeciwdziałające przemocy domowej (Zespół Interdyscyplinarny).

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach realizował/pośredniczył lub realizuje/pośredniczy przy następujących projektach finansowanych ze środków UE lub z innych źródeł:

- Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy - Gmina Pawłowice - 2022/2023;
- Eliminacja zdrowotnych czynników ryzyka w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pawłowicach - 2023 r.;
- Gmina Pawłowice dla rodziny - 2024/2026;
- Silver Klub w Gminie Pawłowice - 2024/2026;
- Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością dla Jednostek Samorządu Terytorialnego - edycja 2024;
- Opieka wytchnieniowa 2023 r. - Fundusz Solidarnościowy;
- Korpus Wsparcia Seniorów 2023 r.;
- Dostępna przestrzeń publiczna w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pawłowicach – PFRON – 2023/2024;
- Razem łatwiej – 2023 r. - Fundacja JSW.

Poniżej w tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Pawłowice w latach 2019-2024, z uwzględnieniem przyczyn korzystania ze wsparcia. Z przedstawionych danych wynika, że na przestrzeni lat 2019-2024 zmieniły się powody, dla których rodziny korzystają ze wsparcia OPS. W 2019 roku głównym powodem korzystania ze wsparcia OPS było ubóstwo, natomiast w 2024 roku najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba. Na przestrzeni lat podstawowe problemy, takie jak ubóstwo i bezrobocie, pozostają na w miarę stabilnym poziomie, ale wzrasta liczba rodzin z problemami zdrowotnymi i uzależnieniami. Znaczący wzrost ilości rodzin korzystających ze wsparcia w przypadku długotrwałej i ciężkiej choroby wynika

z postępującego starzenia się społeczeństwa, co ma również swoje odzwierciedlenie w danych demograficznych.

Tabela 2. Powody objęcia rodzin pomocą społeczną w Gminie Pawłowice w latach 2019- 2024

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	62	128	46	79	42	70	49	75	60	111	56	94
sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	1	3
bezdomność	13	13	9	9	16	16	13	13	17	18	15	15
potrzeba ochrony macierzyństwa	11	55	6	31	5	24	5	27	12	66	14	70
w tym:												
- wielodzietność	7	43	4	25	2	15	2	16	5	33	6	39
bezrobocie	38	90	24	45	25	36	20	33	31	70	31	72
niepełnosprawność	39	59	31	41	24	34	14	32	34	69	41	68
długotrwała i ciężka choroba	52	67	40	54	36	49	43	57	70	141	74	127
bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	12	46	5	23	3	10	4	8	11	36	11	35
w tym:												
- rodziny niepełne	5	15	2	7	2	6	2	5	7	20	6	19
rodziny wielodzietne	4	24	3	15	0	0	0	0	3	17	2	13
przemoc domowa	0	0	0	3	0	0	1	1	0	0	1	5
alkoholizm	12	13	6	7	7	8	8	8	11	13	14	16
narkomania	2	2	1	1	1	1	4	4	3	3	6	7
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	4	8	2	2	0	0	3	3	4	5
zdarzenie losowe	1	1	0	0	2	2	1	5	1	2	3	9

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Pawłowicach

W analizowanym okresie od 2022 do 2024 roku zauważalny jest wyraźny wzrost liczby świadczeniobiorców. Taki trend świadczy o rosnących kosztach życia oraz o szerszym dostępie do świadczeń.

Liczba osób otrzymujących zasiłki stałe pozostaje na podobnym poziomie przez trzy lata, z niewielkimi zmianami (między 17 a 20 osób rocznie). Natomiast znacząco wzrosła wysokość wydatkowanych środków w 2024 roku, co było spowodowane zmianami przepisów prawa i zwiększeniem kwot indywidualnych zasiłków. Liczba zasiłków okresowych utrzymuje się na umiarkowanym poziomie, ale z lekkim wzrostem – z 18 w 2022 roku do 23 w 2024 roku. Bardziej zauważalny jest wzrost wartości wypłaconych środków, szczególnie w 2024 roku.

Wzrost ten oznacza wyższe zapotrzebowanie na pomoc czasową, np. w związku z bezrobociem lub chorobą.

Warto zauważyć, że największą część tych zasiłków przyznawano z powodu bezrobocia – ich liczba i wartość rosły systematycznie. Znaczący wzrost odnotowano również w przypadku zasiłków przyznawanych z powodu długotrwałej choroby – w 2024 roku ich wartość była prawie trzykrotnie wyższa niż w poprzednich latach, mimo że liczba świadczeń była nadal niewielka. Pomoc w formie zapewnienia schronienia była udzielana stosunkowo niewielkiej liczbie osób (6–7 rocznie), jednak w 2024 roku nastąpił gwałtowny wzrost kosztów tej formy wsparcia. Środki przeznaczone na schronienie były wyższe niż w roku poprzednim, co wynikało z rosnących cen usług w związku z inflacją i kosztami energii. Liczba osób objętych pomocą w postaci posiłków wzrosła znacznie – z 17 w 2022 roku do aż 53 w 2024 roku, co wynikało z podwyższenia kryterium dochodowego z 100 do 200% w przypadku tej formy wsparcia. W analizowanym okresie systematycznie rosła liczba osób objętych usługami opiekuńczymi z 10 w 2022 roku do 21 w 2024 roku. Równolegle wzrastała wartość tych usług, co sugeruje rosnące potrzeby w zakresie opieki (np. wśród osób starszych i niesamodzielnych), a także wzrost kosztów świadczenia tego typu usług. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Liczba osób i kwota świadczeń przyznanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej w Gminie Pawłowice w latach 2022-2024

FORMY POMOCY	Liczba osób	Kwota świadczeń w zł	Liczba osób	Kwota świadczeń w zł	Liczba osób	Kwota świadczeń w zł
	2022 rok		2023 rok		2024 rok	
Razem	79	254 924	118	354 170	149	520 059
Zasiłki stałe – ogółem	18	106 847	17	107 315	20	170 302
Zasiłki okresowe - ogółem	18	36 920	24	44 150	23	64 444
w tym przyznane z powodu:	9	28 316	15	30 353	16	44 961
Bezrobocia						
Długotrwałej choroby	4	3 595	2	3 492	4	9 506
Inne	6	5 009	8	10 305	5	9 977
Schronienie	6	17 746	6	21 375	7	59 715
Posiłki	17	17 739	28	27 582	53	34 231
Usługi opiekuńcze	10	14 297	17	31 821	21	47 162
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia	1	10 000	1	15 000	3	12 000

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

losowego						
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	38	39 775	66	87 190	63	86 830
W tym: zasiłki specjalne celowe	3	2 310	11	9 800	13	10 960

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Pawłowicach

Kwoty zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni analizowanego okresu zmniejszyły się o ponad 70% z 950 858 zł w 2019 roku do 246 523 zł w 2024 roku. Tendencja ta jest stabilna, co wskazuje na trwałe zmiany w systemie świadczeń rodzinnych i w strukturze społecznej mieszkańców.

Zasiłki rodzinne jako podstawowa forma wsparcia materialnego systematycznie tracą na znaczeniu. Wydatki na nie spadły z ponad 644 tys. zł w 2019 roku do zaledwie 151 tys. zł w 2024 roku. Oznacza to spadek liczby osób spełniających kryterium dochodowe, przeniesienie wsparcia na inne programy rządowe (np. 500+), zmiany demograficzne.

W analizowanym okresie niemal każdy rodzaj dodatku do zasiłku rodzinnego odnotował spadek wypłacanych kwot. Największe spadki zaobserwowano w dodatkach z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego, dla samotnych rodziców. Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej spadł o ponad połowę (z 97 933 zł do 39 710 zł), a dodatek na kształcenie i rehabilitację dziecka niepełnosprawnego zmniejszył się z 45 085 zł do 14 250 zł, co oznacza zmniejszającą się liczbę rodzin wielodzietnych. Z danych wynika, że w Gminie Pawłowice następuje systematyczne wycofywanie się mieszkańców z korzystania z tradycyjnych form pomocy rodzinnej obsługiwanych przez OPS. Główne przyczyny obejmują: zmiany systemowe w polityce społecznej i transferze świadczeń do ZUS (np. 500+, 300+, rodzinny kapitał opiekuńczy), zmieniające się kryteria dochodowe i demograficzne oraz wzrost świadomości społecznej i samodzielności ekonomicznej rodzin. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w Gminie Pawłowice w latach 2019-2024

Rodzaj świadczenia:	2019	2020	2021	2022	2023	2024
zasiłki rodzinne	644 997	493 821	361 901	323 454	233 035	151 360
dodatki do zasiłku rodzinnego w tym:	305 860	295 393	208 980	175 369	144 001	95 163

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka	16 301	24 000	14 795	8 130	9 000	4 691
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	42 352	37 040	29 860	21 052	21 639	5 600
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	36 670	36 690	19 320	14 156	8 878	5 598
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - zamieszkiwanie	0	2 260	1 356	1 017	0	452
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - dojazdy	35 782	37 635	25 020	21 611	18 002	16 314
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	31 737	24 802	17 594	15 786	11 583	8 548
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	97 933	91 561	70 403	66 581	54 069	39 710
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	45 085	41 404	30 632	27 036	20 830	14 250
Razem	950 858	789 215	779 860	498 823	377 037	246 523

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Pawłowicach

1.6. Oświata

Według danych GUS w roku 2023 w Gminie Pawłowice zameldowane były następujące grupy wiekowe dzieci i młodzieży:

- w wieku 0-2 – 477 osób;
- w wieku 3-6 – 813 osób;
- w wieku 7-12 – 1320 osób;
- w wieku 13-15 – 698 osób;
- w wieku 16-18 – 603 osoby⁷.

Sieć prowadzonych przez Gminę Pawłowice publicznych przedszkoli, szkół podstawowych oraz zespołów szkolno-przedszkolnych obejmuje następujące placówki:

- Publiczne Przedszkole nr 1 w Pawłowicach,
- Publiczne Przedszkole w Pielgrzymowicach,

⁷ Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

- Publiczne Przedszkole w Warszowicach,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Janusza Korczaka w Pawłowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Karola Miarki w Pielgrzymowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Piłsudskiego w Warszowicach,
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Golasowicach,
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Krzyżowicach,
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Pawłowicach⁸.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II w Pawłowicach w skład którego wchodzi Liceum Ogólnokształcące, Technikum oraz Branżowa szkoła I stopnia.

Ofertę opiekuńczo-edukacyjną uzupełniają jednostki niepubliczne tj. niepubliczne przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego oraz żłobek prowadzone przez inne podmioty niż jednostki samorządu terytorialnego, są to:

- Niepubliczny Żłobek „PEPA”,
- Niepubliczne Przedszkole - Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP NP im. Bł. Edmunda Bojanowskiego,
- Niepubliczne Przedszkole Iskierka w Pawłowicach,
- Niepubliczne Przedszkole Jaś i Małgosia w Pawłowicach,
- Niepubliczne Przedszkole „Jaś i Małgosia w Jarząbkowicach”,
- Niepubliczne Przedszkole Eduś w Pawłowicach,
- Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Mówi – Misie”,
- Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Ariadna”⁹.

Ewidencja niepublicznych przedszkoli i punktów przedszkolnych prowadzona jest przez Referat Oświaty i Zdrowia Urzędu Gminy Pawłowice, zaś rejestr żłobków prowadzi Wójt Gminy Pawłowice. W odniesieniu do współczynników skolaryzacji dotyczących szkół podstawowych na przestrzeni analizowanego okresu nie odnotowano większych zmian i utrzymuje się w granicach 95%. Wyjątek stanowi ostatni okres analizy, gdzie wartości po raz pierwszy spadły poniżej 90%. Wynik ten powinien zostać poddany bardziej wnikliwej analizie w dalszych

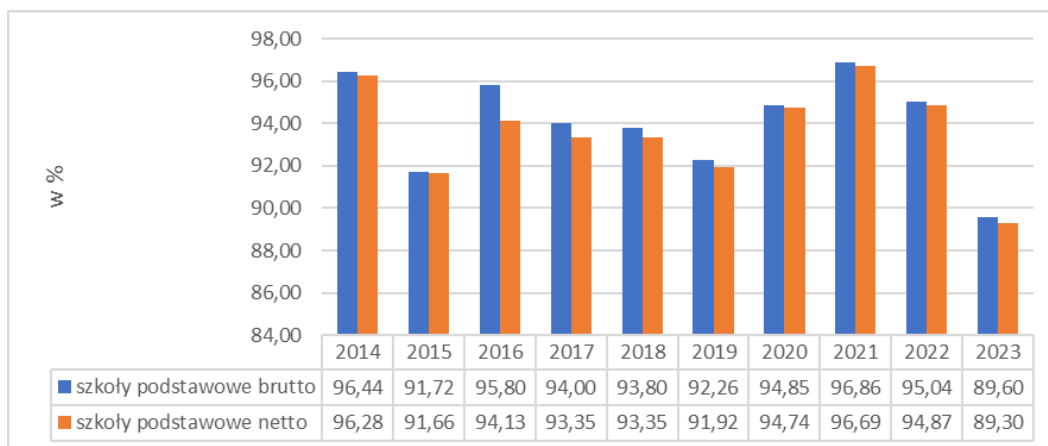
⁸ [Publiczne szkoły i przedszkola - BIP, https://bip.pawlowice.pl/bipkod/054/022](https://bip.pawlowice.pl/bipkod/054/022)

⁹ [Niepubliczne placówki - BIP, https://bip.pawlowice.pl/bipkod/054/023](https://bip.pawlowice.pl/bipkod/054/023)

okresach i przy utrzymującej się tendencji spadkowej powinny zostać wprowadzone środki zaradcze.

Wykres 17. Współczynniki skolaryzacji (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W tym miejscu należy wyjaśnić, że współczynnik skolaryzacji brutto to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, tzn. współczynnik skolaryzacji brutto np. dla poziomu szkoły podstawowej wyliczamy dzieląc liczbę wszystkich uczniów szkół podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7-14 lat (wiek przypisany do tego poziomu) według stanu w dniu 31 XII tego samego roku. Natomiast współczynnik skolaryzacji netto to relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Współczynnik skolaryzacji netto np. dla poziomu szkoły podstawowej wyliczamy dzieląc liczbę uczniów szkół podstawowych w wieku 7-14 lat (wiek przypisany do tego poziomu) na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7-14 lat według stanu w dniu 31 XII tego samego roku.

Teoretycznie wysoki współczynnik skolaryzacji netto (bliski 100%) oznacza, że prawie wszystkie dzieci w odpowiednim wieku uczęszczają do szkoły, co wskazuje na dobrą dostępność i skuteczność systemu edukacji. W przypadku gminy Pawłowice **wskaźnik ten jest na względnie wysokim poziomie, choć** w ostatnim roku analizy (2023 r.) wskaźnik ten uległ

obniżeniu. Wynik ten powinien zostać poddany bardziej wnikliwej analizie w dalszych okresach i przy utrzymującej się tendencji spadkowej powinny zostać wprowadzone środki zaradcze.

1.7. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

W zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Pawłowice działa kilka jednostek bezpieczeństwa publicznego w tym:

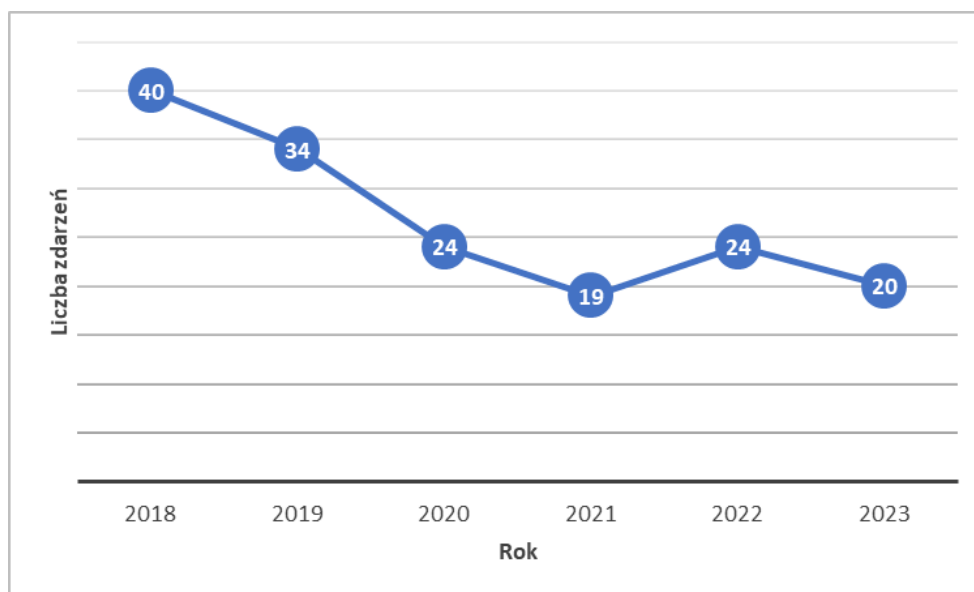
- Komisariat Policji w Pawłowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Golasowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Warszowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pawłowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Krzyżowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pielgrzymowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jarząbkowicach.

W sytuacjach kryzysowych zabezpieczenia udziela Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Pszczynie oraz Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Śląskiego, natomiast ambulatoryjną opiekę medyczną lekarską i pielęgniarską (poza godzinami funkcjonowania przychodni) zabezpiecza m.in. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju.

Jeśli chodzi o miejscowe zagrożenia pożarem, tj. zdarzenia przyjmujące postać niekontrolowanych procesów palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym, powodujących straty materialne i ekologiczne, to w okresie lat 2018-2023 można mówić o względnie stabilnej tendencji malejącej w zakresie ich występowania.

Wykres 18. Liczba pożarów w gminie w latach 2018-2023

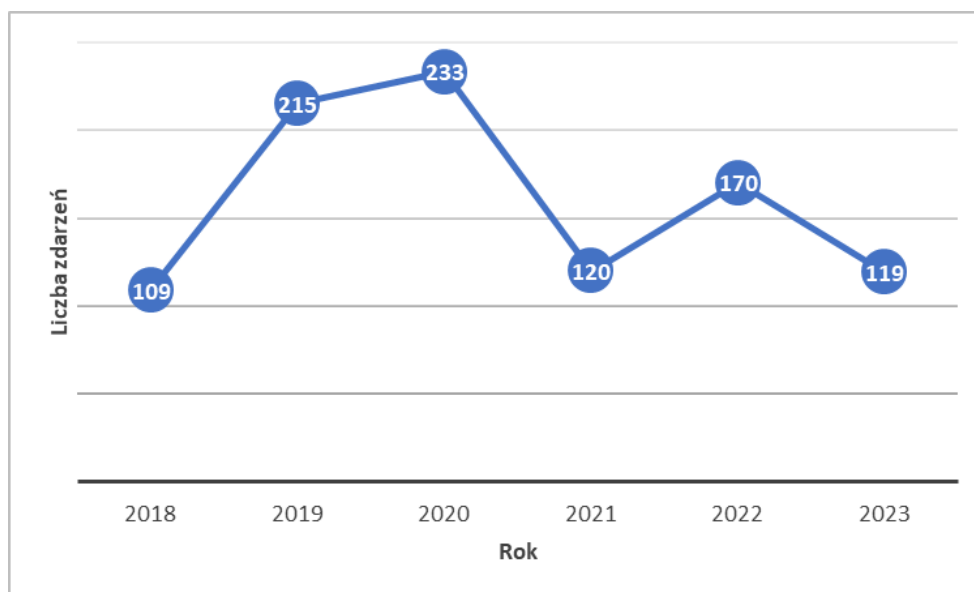

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Natomiast jeśli chodzi o miejscowe zagrożenia inne niż pożar, tj. zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego, działań człowieka lub naturalnych sił przyrody, stwarzające zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, w których brały udział jednostki bezpieczeństwa, to na przestrzeni ostatnich lata notuje się dość zmienną sytuację pod tym względem, z najwyższą ilością zdarzeń przypadającą na rok 2020 tj. okres pandemii.

Wykres 19. Liczba miejscowych zagrożeń innych niż pożar w gminie w latach 2018-2023

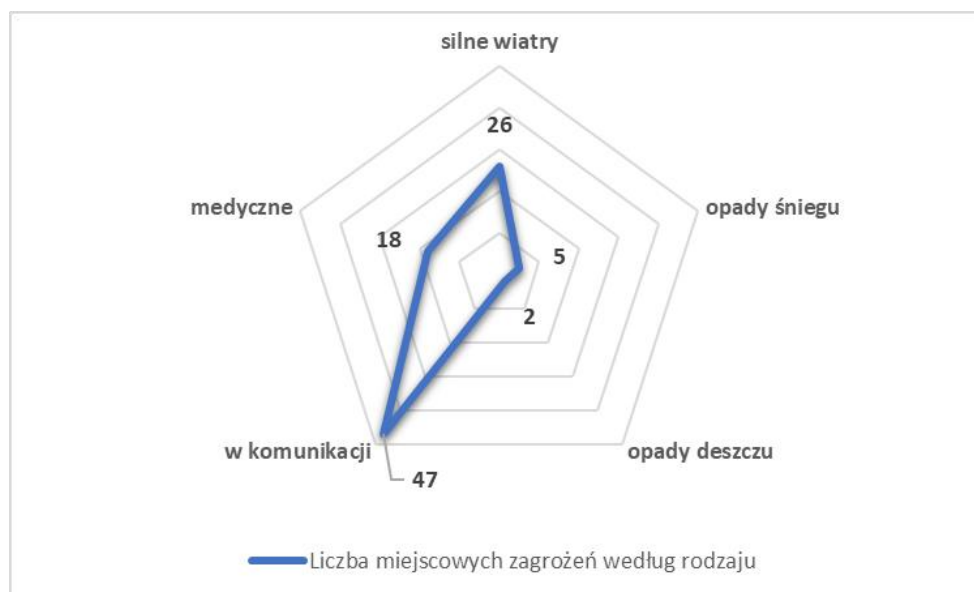

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród omawianych zdarzeń największą liczbę w 2023 r. stanowiły te związane ze zdarzeniami w komunikacji, następnie silnym wiatrem i medyczne. Zdecydowanie mniejsze udziały miały zdarzenia związane z opadami śniegu i deszczu. Pomimo stosunkowo rzadkiego występowania tych ostatnich, intensywne opady stanowią istotne zagrożenie dla terenu gminy, szczególnie w związku z występującymi szkodami górniczymi. Każdorazowe pojawienie się nawałnych opadów wiąże się z realnym ryzykiem wystąpienia lokalnych podtopień oraz zalania terenów – sytuacja taka miała miejsce w 2024 r. kiedy to na obszarze gminy został wprowadzony alarm przeciwpowodziowy.

Wykres 20. Rodzaje miejscowych zagrożeń innych niż pożar w gminie w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

1.8. Opieka zdrowotna

Podstawowa opieka zdrowotna (POZ) jest częścią systemu opieki zdrowotnej, zapewniającą wszystkim osobom uprawnionym do świadczeń zamieszkałym/przebywającym na terytorium Polski kompleksowe i skoordynowane świadczenia opieki zdrowotnej w miejscu zamieszkania. Świadczenia udzielane są w warunkach ambulatoryjnych (w gabinecie, poradni lub przychodni), a w przypadkach uzasadnionych medycznie, także w domu pacjenta (również w domu pomocy społecznej). Obejmują także profilaktyczną opiekę nad dziećmi i młodzieżą sprawowaną przez pielęgniarkę/higienistkę w środowisku nauczania i wychowania.

Funkcjonowanie POZ (z wyjątkiem świadczeń profilaktycznej opieki nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania oraz świadczeń nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej w POZ) oparte jest na prawie do imiennego wyboru lekarza, pielęgniarki, położnej podstawowej opieki zdrowotnej.

Podstawowymi placówkami zdrowia w Gminie Pawłowice są następujące przychodnie zdrowia:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ARTIMED” w Golasowicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „REMEDIUM” S.C. w Pawłowicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE” Sp. z o.o. w Pniówku,

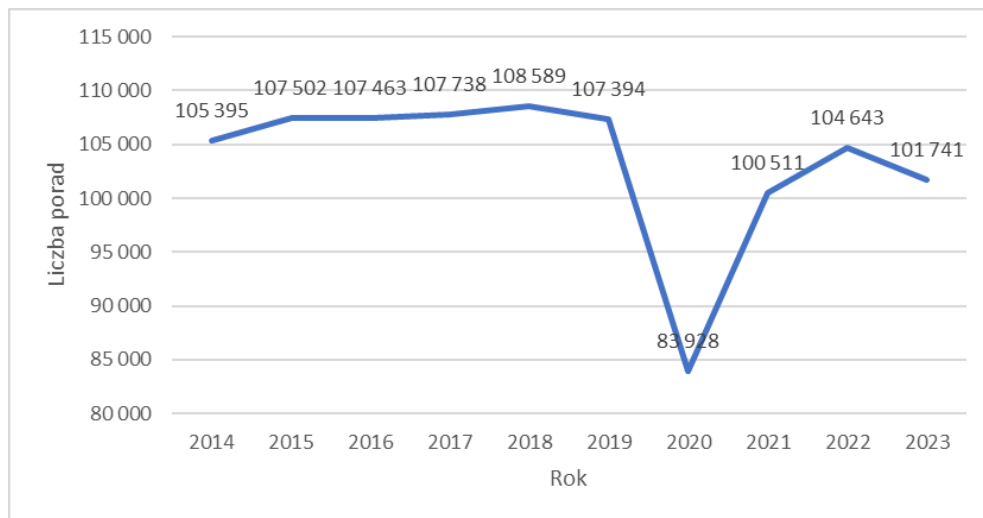

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE” Sp. z o.o. w Pawłowicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE” Sp. z o.o. w Krzyżowicach.

Od 2020 r. w gminie działa także Podstawowy Zespół Ratownictwa Medycznego – Stacja Pogotowia Ratunkowego.

Jeśli chodzi o intensywność opieki zdrowotnej to w latach 2014-2019 zmienność liczby porad lekarskich była widoczna, ale oscylowała w granicy 2%. Dopiero w roku 2020 (rok pandemii) zanotowano bardzo wyraźny ich spadek, bo aż o 22%. Wynik taki wyraźnie wskazuje na utrudnienia w dostępie do lekarzy w okresie pandemii. Ogólnie na przestrzeni całego rozpatrywanego okresu tj. 2014-2023 liczba porad lekarskich ogółem obniżyła się o 3,5%, tj. z poziomu 105 395 porad w roku 2014 do poziomu 101 741 porad w roku 2023.

Wykres 21. Porady lekarskie ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

1.9. Formy ochrony przyrody

Według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody¹⁰ (źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/>) na terenie Gminy Pawłowice znajduje się 9 form ochrony przyrody w postaci pomników przyrody - szczegóły prezentuje poniższa tabela:

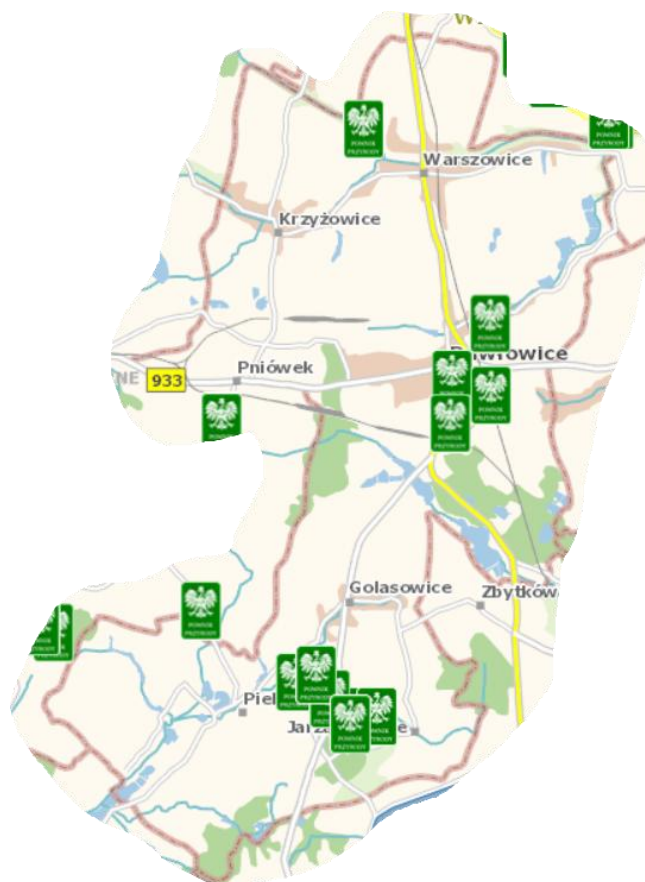
¹⁰ CRFOP - Wyszukiwanie, <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Tabela 5. Formy ochrony przyrody w Gminie Pawłowice

Identyfikator	Forma	Data utworzenia	Lokalizacja	Typ	Opis
PL.ZIPOP.139 3.PP.241004 2.1260	pomnik przyrody	2002-08-01	Powiat Pszczyński Gmina Pawłowice Soł. Warszowice na terenie gospodarstwa agroturystycznego	Jednoobiekto-owy	Dąb szypułkowy (Quercus robur) – obwód 330 cm
PL.ZIPOP.139 3.PP.241004 2.1263	pomnik przyrody	1956-08-30	Miedza śródpolna obok toru PKP	Jednoobiekto-owy	Dąb szypułkowy (Quercus robur)
PL.ZIPOP.139 3.PP.241004 2.1264	pomnik przyrody	1966-11-26	Obok stawu „Chodniczek” -na skarpie grobli od strony cieku Pielgrzymówka	Jednoobiekto-owy	Dąb szypułkowy (Quercus robur)
PL.ZIPOP.139 3.PP.241004 2.1265	pomnik przyrody	1966-11-26	Obok stawu „Chodniczek” - MŁYNAWA	Wieloobiekto-owy - Grupa drzew	Dąb szypułkowy (Quercus robur) grupa jednogatunkowa (3 szt.) (obecnie 2 szt)
PL.ZIPOP.139 3.PP.241004 2.1266	pomnik przyrody	1962-07-06	ul. Zjednoczenia 32a	Jednoobiekto-owy	Dąb szypułkowy (Quercus robur)
PL.ZIPOP.139 3.PP.241004 2.1267	pomnik przyrody	1966-11-26	ul. Wyzwolenia 22	Jednoobiekto-owy	Dąb szypułkowy (Quercus robur)
PL.ZIPOP.139 3.PP.241004 2.1268	pomnik przyrody	1956-08-30	Staw Młynawa	Wieloobiekto-owy Grupa drzew	Dąb szypułkowy (Quercus robur) obw 450 cm
PL.ZIPOP.139 3.PP.241004 2.1698	pomnik przyrody	1956-08-30		Jednoobiekto-owy	
PL.ZIPOP.139 3.PP.241004 2.1699	pomnik przyrody	1956-08-30	ul. Zjednoczenia 14, Gospodarstwo rolne w Pawłowicach	Jednoobiekto-owy	

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

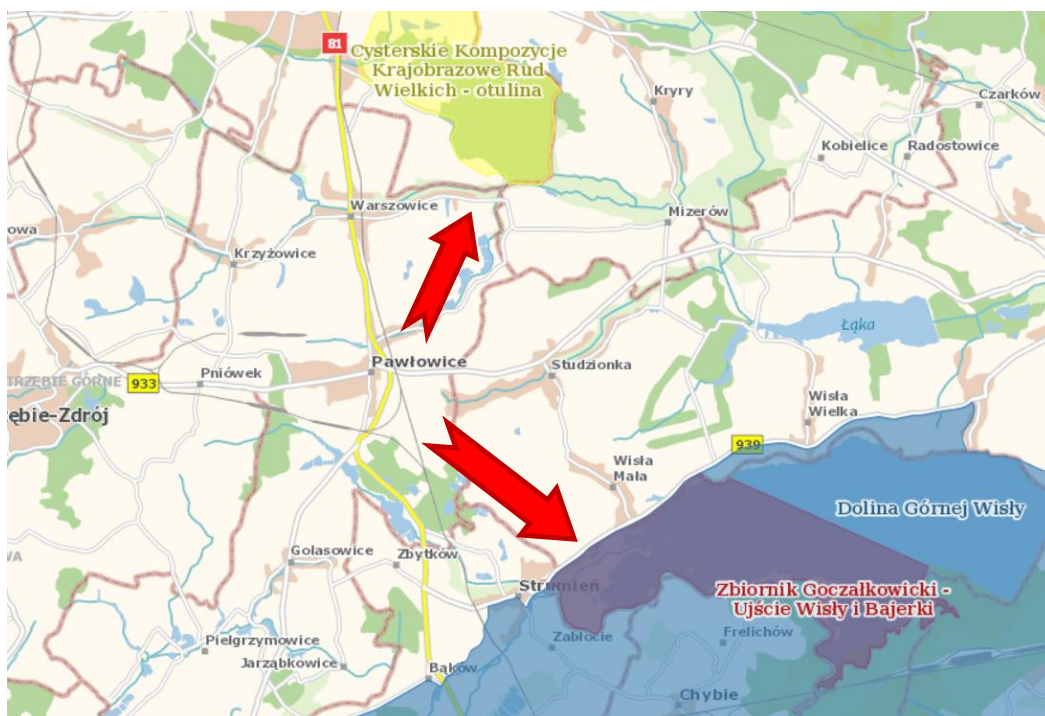

Mapa 6. Lokalizacja pomników przyrody w Gminie Pawłowice

Źródło: Geoserwis GDOŚ, <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Ponadto należy dodać, że w niedalekiej odległości od granic Gminy przebiegają:

- granica otuliny Parku Krajobrazowego - Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich – w kierunku północnym
- Granica Obszaru Natura 2000 (obszary ptasie) - Dolina Górnej Wisły, w kierunku południowo-wschodnim
- Granica Obszaru Natura 2000 (obszary siedlisk) - Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki – w kierunku południowo-wschodnim

Mapa 7. Obszary chronione w sąsiedztwie Gminy Pawłowice

Źródło: Geoserwis GDOŚ, <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

W gminie Pawłowice nieprzerwanie od 1998 r. realizowany jest dla mieszkańców program dofinansowań do wymiany źródeł ciepła finansowany z budżetu gminy. Aktualnie w gminie jest ok. 300 kotłów poniżej 3 klasy wg kryteriów zawartych w normie PN EN 303-5:2012, które wymagają wymiany do końca 2025 r. Ponadto w ostatnich latach Urząd Gminy uczestniczy w akcji informacyjnej w zakresie programu Czyste Powietrze oraz Mój Prąd mających na celu ograniczenie zanieczyszczeń powietrza, w szczególności pyłów drobnych emitowanych ze źródeł niskiej emisji m.in. poprzez likwidację urządzeń do ogrzewania opartego na paliwie stałym, a także dofinansowanie do termomodernizacji (docieplenia, wymiany stolarki, wymiany źródeł ciepła i montażu instalacji OZE) w budynkach mieszkalnych.

Na podstawie danych Urzędu Gminy Pawłowice za 2024 r. przy budynkach użyteczności publicznej znajduje się 17 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 701,96 kW, które wyprodukowały 540 000 kWh energii.

Produkcja energii elektrycznej z instalacji PV stanowi 10% w ogólnym zużyciu energii elektrycznej przez Gminę Pawłowice. Szacowane oszczędności w 2024 r. generowane dzięki instalacjom PV wynoszą ok. 370 000 zł, na kwotę składają się oszczędności związane z niższymi

ilościowo zakupami energii elektrycznej (mniej kilowatogodzin), a w konsekwencji niższymi opłatami dystrybucyjnymi.

Dodatkowo, kontynuując strategię związaną z budowaniem samowystarczalności energetycznej gminy, a także odpowiadając na potrzebę ograniczania wydatków bieżących związanych z zaopatrzeniem w energię elektryczną od 2023 roku działa Pawłowicka Spółdzielnia Energetyczna. Od 1 grudnia 2024 r. tzw. rozliczeniami spółdzielczymi jest objętych 7 punktów z instalacjami fotowoltaicznymi. Łączna moc instalacji fotowoltaicznych działających w ramach PSE to 231,81 kW. Wartościowe określenie oszczędności związanych z działaniem spółdzielni będzie znane w I kwartale 2026 r.

1.10. Sport, turystyka i rekreacja

Na terenie Pawłowic funkcjonuje nowoczesne centrum sportowe w skład którego wchodzi:

- hala sportowa (boisko o wymiarach 22 x 44 m dostosowane do gry w halową piłkę nożną, siatkówkę, koszykówkę, ścianka do wspinaczki, sala fitness, widownia mieszcząca ok. 450 osób),
- pływalnia kryta „Wodny Raj” (basen pływacki sportowy o wymiarach 25 x 12, 5 m i głębokości od 1,2 – 1,8 m, z sześcioma torami pływackimi, basen rekreacyjny z hydromasażami o wymiarach 10x6m, zjeżdżalnia wodna o długości 68m, jacuzzi)
- kompleks saunowy
- grotta solna
- kompleks boisk (pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem, pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną z murawą, 75 metrowa bieżnia lekkoatletyczna, dwa boiska wielofunkcyjne: jedno spełniające funkcję kortu do gry w tenisa ziemnego i boiska do piłki ręcznej, a drugie przystosowane do gry w koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną, boisko do siatkówki plażowej, trybuna dla widowni mieszcząca 400 osób).

Na terenie Osiedla Pawłowice w Centrum Multidyscyplinarnym zimą funkcjonuje lodowisko z torem do uprawiania curlingu, które w okresie wiosenno-letnim pełni funkcję

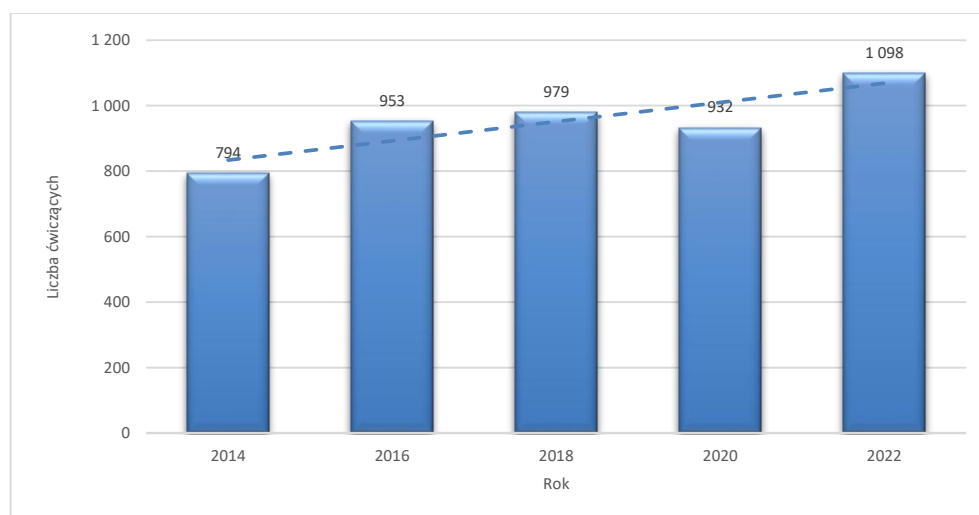

obiektu do jazdy na rolkach, wrotkach, gry w badmintona, unihokeja i pickleballa. Obok znajduje się skatepark.

Na terenie gminy funkcjonują boiska trawiaste (Pawłowice, Warszowice, Golasowice, Pielgrzymowice). Ponadto, w każdym sołectwie znajdują się urządzenia do ćwiczeń na świeżym powietrzu, a w siedmiu sołectwach, oprócz Pniówka, znajdują się wielofunkcyjne boiska sportowe. W Pniówku natomiast znajduje się tor rowerowy.

Odpowiednia liczba i jakość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej sprzyja bez wątpienia aktywności mieszkańców gminy. Można zauważyć, że w badanych latach liczba ćwiczących w lokalnych klubach sportowych zwiększyła się o 38%, co jest bardzo pozytywnym wynikiem.

Wykres 22. Ćwiczący w klubach sportowych ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie gminy działają kluby sportowe skupiające dzieci, młodzież i dorosłych w różnych dyscyplinach sportowych. W poniższej tabeli zestawiono kluby i organizacje sportowe, które w roku 2025 r. otrzymały dofinansowanie z budżetu gminy.

Tabela 6. Kluby i organizacje sportowe wsparte dofinansowaniem z budżetu Gminy Pawłowice w 2025 r.

Nazwa klubu / organizacji	Dyscyplina / zakres szkolenia
STOWARZYSZENIE SZACHOWE GMINY PAWŁOWICE	szachy
STOWARZYSZENIE VOLAR DANCE	taniec
GMINNY KLUB SPORTOWY FUTSAL PAWŁOWICE	piłka nożna – futsal
GÓRNICZY KLUB SPORTOWY PNIÓWEK 74	piłka nożna
GMINNY UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY GWAREK	koszykówka
KLUB REKREACYJNO-SPORTOWY TOWARZYSTWA KRZEWIENIA KULTURY FIZYCZNEJ "ROZWÓJ"	piłka nożna, tenis ziemny, tenis stołowy

KLUB SPORTOWY WARSZOWICE	curling
KLUB SPORTOWY FB&S PAWŁOWICE	kolarstwo
KLUB SPORTOWY ACTIVE	taniec, akrobatyka
KLUB SPORTOWY KEJBI PAWŁOWICE	piłka nożna
LUADOWY KLUB SPORTOWY STRAŻAK PIELGRZYMOWICE	piłka nożna
MŁODZIEŻOWY KLUB SPORTOWY PROMYK GOLASOWICE	piłka nożna
PAWŁOWICKI KLUB KARATE KYOKUSHIN	karate kyokushin
UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY BUDO	kick-boxing, kung- fu wu-shu, ju-jitsu, piłka siatkowa
UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY JUDO	judo
UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY WARSZOWICE	piłka nożna
UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY AQUATICA	pływanie
UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY RIO PIELGRZYMOWICE	piłka nożna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG w Pawłowicach

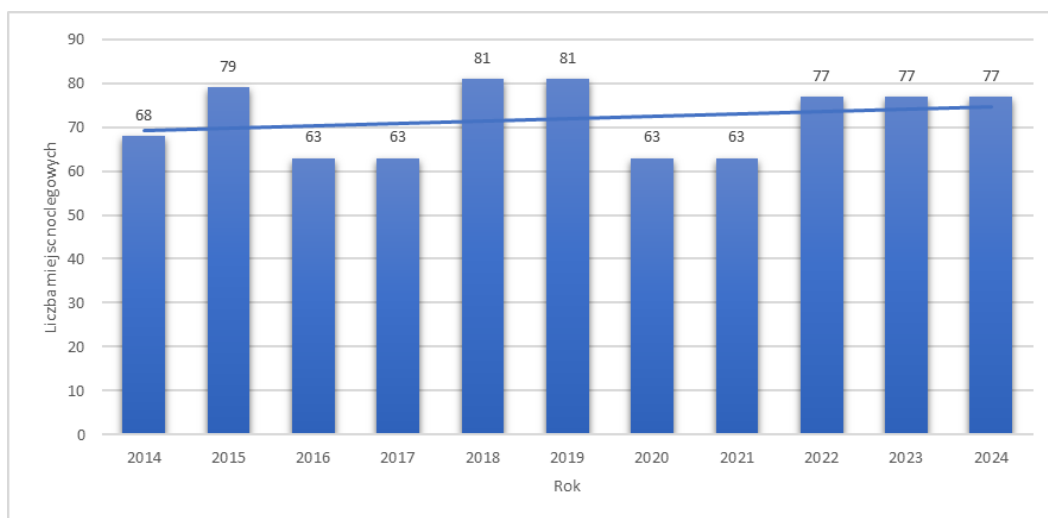
Gmina promuje rozwój sportu poprzez dotacje dla klubów sportowych oraz stypendia sportowe przyznawane za wybitne osiągnięcia w poszczególnych dyscyplinach. Z pewnością promocja aktywności fizycznej i szerzej rozumianego zdrowego stylu życia będzie korzystna na wielu płaszczyznach dla gminy oraz jej mieszkańców: począwszy od mniejszych wydatków na ochronę zdrowia, poprzez większą odporność i kreatywność, na lepszej kondycji psychicznej kończąc.

Instytucją kultury fizycznej i rekreacji działającej na rzecz mieszkańców gminy jest Gminny Ośrodek Sportu w Pawłowicach, działający jako zakład budżetowy na podstawie ustawy z dnia 27.08.2009 o finansach publicznych (Dz. U 2013. 885 t. j. z późniejszymi zmianami) a utworzony Uchwałą Rady Gminy Pawłowice Nr XXXIV/369/2001 z dnia 23 listopada 2001 r.

Analizując obszar turystyki należy wspomnieć przede wszystkim o liczbie miejsc noclegowych całorocznych. W latach 2014-2024 w Gminie Pawłowice utrzymuje się ona na zbliżonym poziomie, a ich średnia wartość oscyluje wokół 70. Ogólnie można wskazać, że w badanym okresie występuje trend wzrostowy (wzrost liczby wspomnianych miejsc z 68 w 2014 r. do 77 w 2024 r., tj. wzrost o 13%). Przy założeniu szerszego rozwoju gminy w oparciu o sektor turystyczny inwestycje w nowoczesną i zróżnicowaną bazę noclegową są pożądanym zjawiskiem, co de facto powinno przekładać się na zachęty inwestycyjne dla prywatnych inwestorów.

Wykres 23. Liczba miejsc noclegowych całorocznych w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród przykładowych obiektów noclegowo-gastronomicznych na terenie gminy można wskazać na:

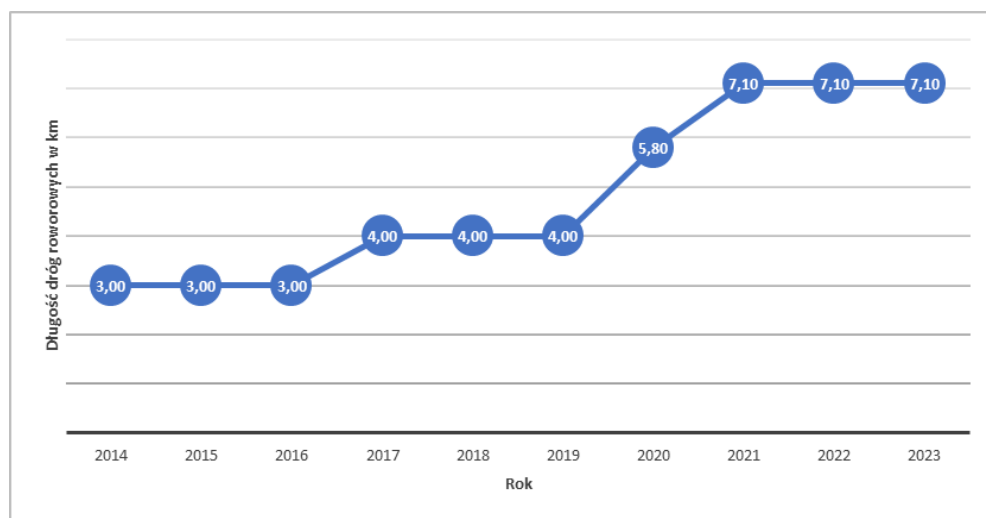
- Hotel, Restauracja "Koniczynka" S. C. w Pawłowicach,
- Cyprianówka II Gospodarstwo agroturystyczne w Warszowicach,
- Agro - Penkała Zofia Penkała w Pielgrzymowicach,
- Gospodarstwo agroturystyczne Adam Waćławik w Pielgrzymowicach,
- Restauracja & Noclegi "Pielgrzymówka" w Pielgrzymowicach,
- Restauracja "Smak Regionu" w Pawłowicach,
- Restauracja "UNIWAR" w Pawłowicach,
- Pizzeria „Peperoncino” w Pawłowicach,
- SportCafe Kawiarnia w Pawłowicach¹¹.

W kontekście rozważań o turystyce oraz spędzaniu czasu wolnego przez mieszkańców korzystnym wynikiem jest zwiększająca się stopniowo długość wydzielonych dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych na terenie gminy, z 3 km w roku 2014 do 7,1 km w roku 2023.

¹¹ [Noclegi - Urząd Gminy Pawłowice, https://www.pawlowice.pl/czas-wolny/turystyka/noclegi](https://www.pawlowice.pl/czas-wolny/turystyka/noclegi), [Gastronomia - Urząd Gminy Pawłowice, https://www.pawlowice.pl/czas-wolny/turystyka/gastronomia](https://www.pawlowice.pl/czas-wolny/turystyka/gastronomia)

Wykres 24. Długość wydzielonych dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych (w km)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Warto odnotować, że na terenie gminy obok dróg rowerowych, wytyczone zostały szlaki/ścieżki rowerowe, tj.:

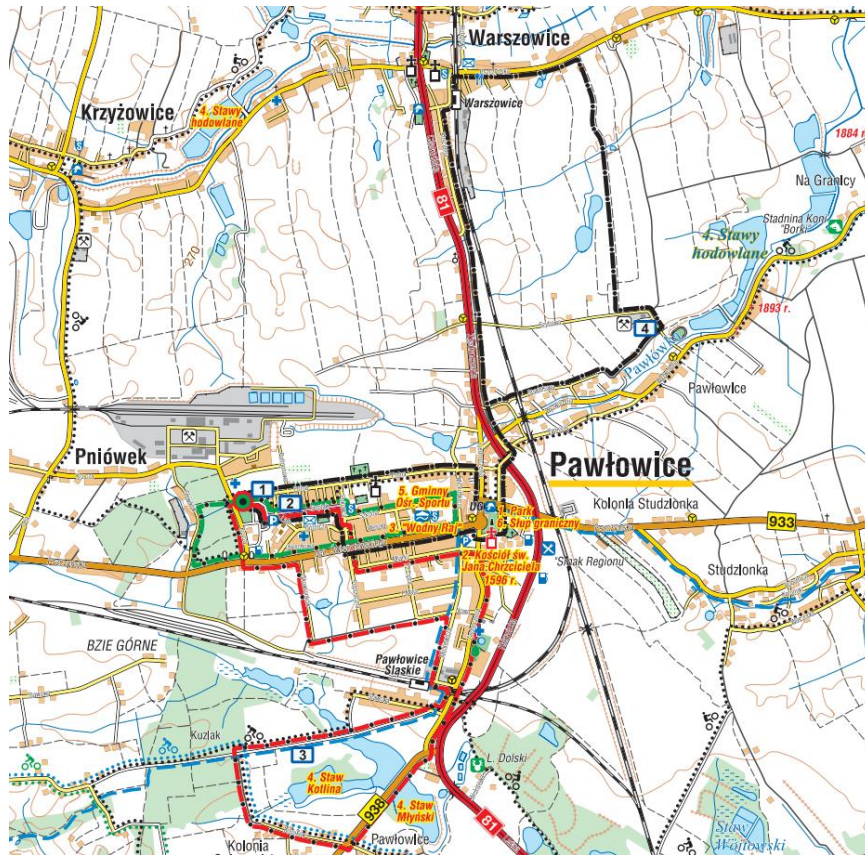
- Trakt Cesarsko-Pruski – kolor zielony
- Trakt Reitzensteinów – kolor czerwony,
- Trakt Czarnego Skarbu – kolor czarny
- Trakt Książęcy – kolor żółty,
- Plessówka - międzygminna trasa rowerowa

Oprócz tego przez teren gminy prowadzi Trasa Eurovelo R4 – szlak zielony oraz Pętla euroregionu Śląsk Cieszyński - Trasa nr 9N oznakowana na niebiesko.

Wszystkie przebiegające przez teren gminy Pawłowice ścieżki rowerowe są oznakowane (kolor, nazwa, odległości). Łączna długość ścieżek rowerowych biegnących przez gminę Pawłowice wynosi 62,8 km. Na każdym szlaku rowerowym powstały wygodne punkty odpoczynku.

Poza trasami rowerowymi w 2014 roku powstały w Gminie Pawłowice 3 trasy nordic walking biegnące głównie przez Pawłowice, tj.:

- trasa łatwa (na mapie oznaczona kolorem zielonym, nr 1) o długości ok. 5 km
- trasa trudniejsza (czerwona, nr 2) o długości ok. 11,4 km
- trasa trudna (czarna, nr 3) o długości ok. 14 km

Mapa 8. Mapa z zaznaczonymi trasami nordic walking, ścieżkami rowerowymi w Pawłowicach

Źródło:

https://www.pawlowice.pl/fileadmin/repozytorium/Urząd_Gminy/zalaczniki/Sport_i_rekreacja/ulotka_nordic_walking.pdf

Ponadto na terenie gminy znajduje się kilka placów zabaw. Plac zabaw znajdują się również przy każdym przedszkolu i szkole podstawowej. Te ostatnie są również ogólnodostępne.

W Osiedlu Pawłowicach funkcjonuje czynny w sezonie letnim Wodny Plac Zabaw oraz całoroczne Miasteczko Ruchu Rowerowego służące do nauki jazdy na rowerze i zapoznaniem się z przepisami ruchu rowerowego.

Funkcję rekreacyjną zapewniają też dwa parki zlokalizowane w Pawłowicach, tj.: Park im. ks. prof. Stanisława Pisarka i Park przy Willi Reitzensteinów, w którym znajduje się ogólnodostępne inhalatorium.

1.11. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Jak wynika z wykazu zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków (księga A) - stan na 31 grudnia 2024 roku opublikowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa na terenie Gminy Pawłowice znajdują się następujące zabytki nieruchome – tabela poniżej.

Tabela 7. Zestawienie zabytków nieruchomości na terenie gminy Pawłowice

Miejscowość	Zabytek
Golasowice	- kościół ewangelicko-augsburski, poł. XVIII, nr rej.: A-434/60 z 18.03.1960
Jarząbkowice	- zespół dworski, XVIII-XIX: - dwór, XVIII, nr rej.: 522/65 z 20.01.1966 - park, nr rej.: jw. - spichrz, XIX, nr rej.: 523/65 z 20.01.1966
Krzyżowice	- kościół par. pw. św. Michała Arch., k. XVIII, nr rej.: 445/65 z 14.12.1965 - plebania, nr rej.: jw.
Pawłowice	- kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, k. XVI, nr rej.: 490/56 z 2.11.1956 i 455/65 z 14.12.1965 - park pałacowy, XVIII, nr rej.: A/175/08 z 7.02.1966 - piwnice pałacu – ruiny pałacu, nr rej.: jw. - dom nr 5, XIX, nr rej.: 534/65 z 7.02.1965 (nie istnieje)
Pielgrzymowice	- kościół par. pw. św. Katarzyny, drewn., XVII, nr rej.: 456/65 z 14.12.1965
Warszowice	- spichrz przy domu nr 9, drewn., XVIII, nr rej.: 519/65 z 20.01.1966; przeniesiony → skansen Chorzów - dom nr 47, XIX, nr rej.: 516/65 z 20.01.1966 (nie istnieje) - krzyż przydrożny

Źródło: SLS_rejestr, https://nid.pl/wp-content/uploads/2025/02/SLS-rej_31.01.2025.pdf, Biuletyn Informacji Publicznej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach <https://bip.katowice.wkz.gov.pl/arttykul/spis-objektow-wpisanych-do-rejestru-tabela>

Poza rejestrem zabytków ochrona obiektów cennych z kulturowego i historycznego punktu widzenia odbywa się poprzez wpisanie obiektu do Gminnej Ewidencji Zabytków. Zgodnie z artykułem 4 Ustawy z dnia 17 września 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (DZ.U. Nr 162 z 2003 r., poz. 1568), obowiązkiem każdej gminy jest ochrona zabytków znajdujących się na jej terenie. W związku z tym gminy mają dbać o:

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiające trwałe zachowanie zabytków oraz ich utrzymanie i zagospodarowanie,
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków,
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

W Gminnej Ewidencji Zabytków powinny być ujęte:

- Zabytki nieruchome wpisane do rejestru,
- Inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- Inne zabytki nieruchome wyznaczone przez Wójta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W przypadku Gminy Pawłowice w wykazie zabytków nieruchomych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Pawłowice znajduje się:

- 80 obiektów kubaturowych,
- 6 obiektów przemysłowych,
- 9 obiektów zieleni,
- 64 obiekty małej architektury¹².

Działalność kulturalna w gminie prowadzona jest przez samorządowe instytucje kultury, tj.:

- Gminny Ośrodek Kultury, w tym Osiedlowy Dom Kultury w Pawłowicach, który prowadzi zajęcia z zakresu: teatru, plastyki i muzyki dla dzieci i młodzieży. Sprawuje opiekę nad zespołami artystycznymi: Dziecięcy Zespół Regionalny „Pawłowice”, Pawłowickie Babeczki, Jarząbkowianki, Margo, Niezapominajki, Pielgrzymowanie, Retro, Viola, Talizman. Ponadto Ośrodek prowadzi zajęcia dla dzieci, zajęcia logorytmiczne, językowe, szachowe oraz ognisko muzyczne. Zajęcia dla dorosłych to zajęcia plastyczne, językowe oraz spotkania dla seniorów.
- Gminna Biblioteka Publiczna w tym: Filia na Osiedlu, Filia w Golasowicach, Filia w Krzyżowicach, Filia w Warszowicach, Filia w Pielgrzymowicach. W ramach działalności, poza udostępnianiem księgozbiorów, prowadzone są m.in.: kluby czytelnicze (Kluby Czytelnika, Klub Miłośników Historii, Klub Podróżników-Pasjonatów, Klub Malucha), spotkania autorskie, zajęcia biblioteczne dla dzieci, warsztaty oraz imprezy cykliczne m.in. Gminny Konkurs Ekologiczny „Eko-draka dla przedszkolaka”.

W odniesieniu sektora kultury reprezentowanego przez czytelnictwo w latach 2014-2023 obserwujemy sukcesywnie zwiększający się księgozbiór - wzrost o 16,5%. W tym samym okresie liczba wypożyczeń ulegała wahaniom (największy spadek w roku 2020 – okres

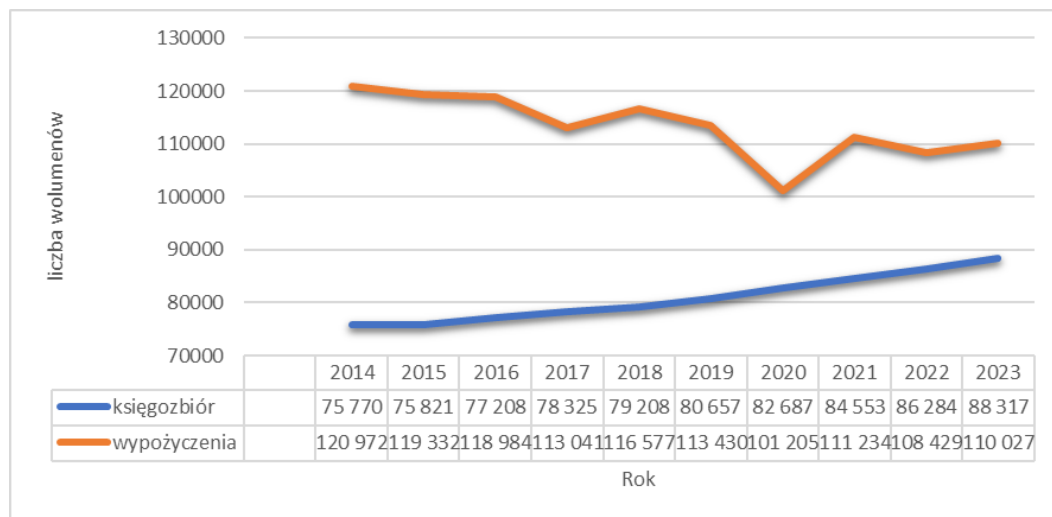
¹² Wykaz_obiektow_gminej_ewidencji_zabytkow_2024.pdf,
https://www.pawlowice.pl/fileadmin//repozytorium/Urząd_Gminy/wykaz_obiektow_gminej_ewidencji_zabytkow_2024.pdf

pandemii) i ogólnie przyjmuje trend spadkowy ze 120 972 w 2014 r do 110 027 w roku 2023, czyli spadek o 9%. Podobnie negatywny trend spadkowy możemy zaobserwować w obszarze liczby czytelników. O ile w roku 2014 było to 3 856 osób to w roku 2023 już tylko 3 274 osoby (spadek o 15%), choć należy zauważyć, że w roku 2023 odnotowano znaczny wzrost w stosunku do najgorszego, pandemicznego 2020 roku.

Ogólnie podane wyniki w zakresie czytelnictwa nie są optymistyczne. O ile wzrost księgozbiorów należy uznać za pozytywny, to już spadek liczby wypożyczeń i liczby czytelników jest zjawiskiem negatywnym. Wynika z tego, że należy promować ideę czytelnictwa wśród mieszkańców gminy, co ma pośredni wpływ na kształtowanie się kreatywnego kapitału ludzkiego w gminie. Należy jednak podkreślić, że obecnie pewnym substytutem tradycyjnego czytelnictwa jest korzystanie z nośników cyfrowych i takie zjawisko staje się naturalnym następstwem zmian cywilizacyjnych i także może wpływać na spadek liczby wypożyczeń i liczby czytelników. Biblioteka umożliwia od wielu lat czytelnikom dostęp do platform elektronicznych Legimi, Empik Go, Ibuk Libra co bezpośrednio przekłada się na spadek wypożyczeń i odwiedzin. Wielu użytkowników rezygnuje całkowicie z fizycznych odwiedzin w placówce, korzystając wyłącznie z elektronicznej formy kontaktu.

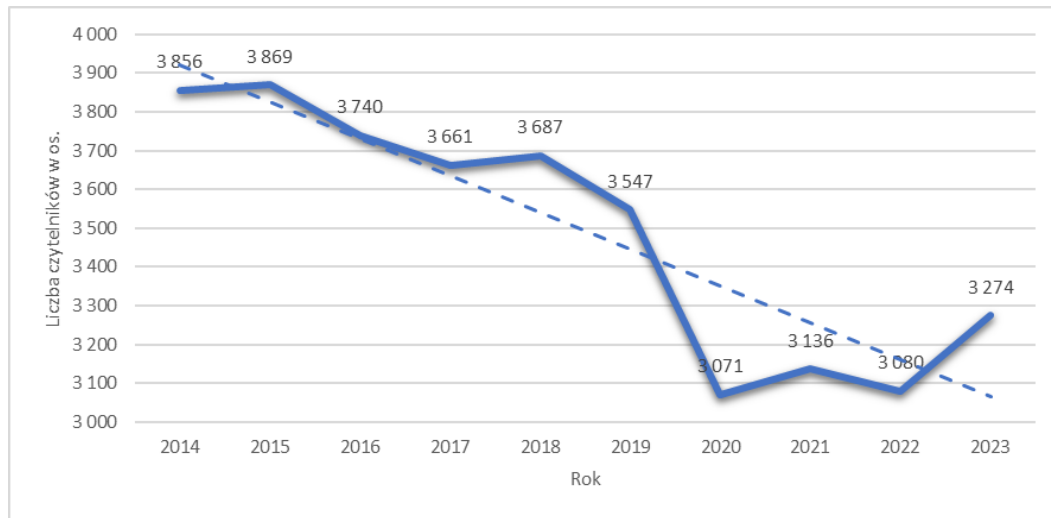
Wykres 25. Biblioteki publiczne – księgozbiór i wypożyczenia (w wol.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 26. Biblioteki publiczne – czytelnicy w ciągu roku

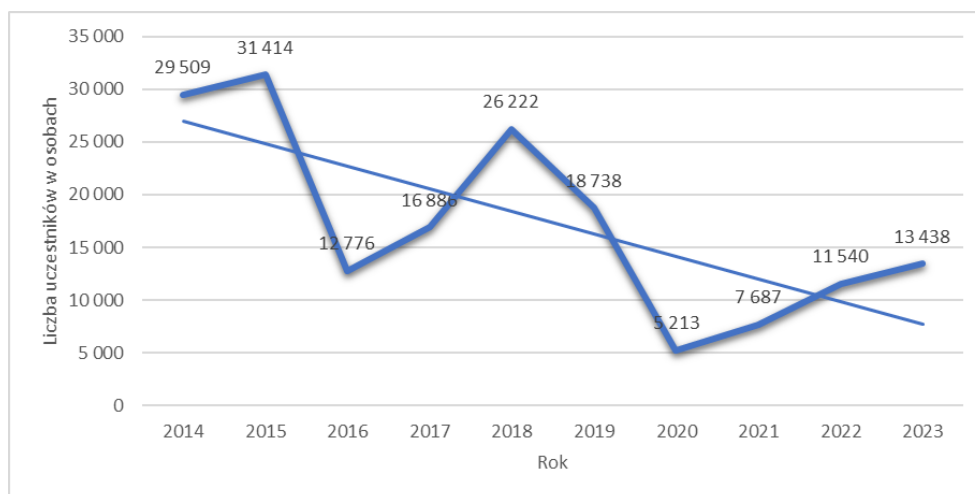

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2014-2023 liczba uczestników lokalnych imprez (organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice) spadła o blisko 55%, co jest złym wynikiem świadczącym o spadającej partycypacji lokalnej społeczności w tym sektorze kultury. Pozytywnym może być fakt, że od roku 2020, kiedy ta liczba była drastycznie mała z powodu pandemii (5213 osób), w każdym kolejnym odnotowuje się powolny wzrost tej wartości. Należy mieć więc nadzieję, że lokalne imprezy w najbliższych latach będą stanowiły ważniejszy element w procesie kreowania gminnych produktów oraz podnoszenia atrakcyjności turystycznej gminy.

Wykres 27. Uczestnicy lokalnych imprez ogółem (w os.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W miejscu tym warto dodać, że z budżetu gminy dofinansowywana jest działalność organizacji pozarządowych, które realizują zadania z zakresu kultury i spędzania wolnego czasu i są to:

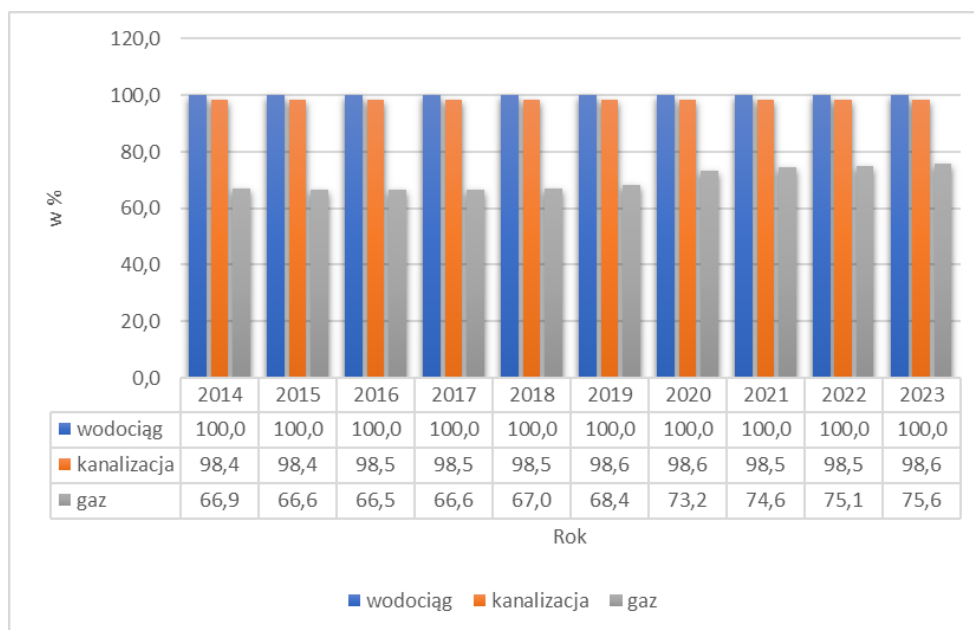
- Stowarzyszenie Kulturalno - Społeczne Karola Miarki,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Pielgrzymowicach,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Harcerskich dla Dzieci i Młodzieży w Gminie Pawłowice Przyjaciele (dla harcerzy),
- Stowarzyszenie Radosne Rodzicielstwo (zajęcia dla dzieci i rodziców).

1.12. Infrastruktura techniczna

Odnosnie do odsetka ludności korzystającej z instalacji komunalnych, najmniej korzystnie sytuacja wygląda w przypadku instalacji gazowych (w 2023 było to 75,6%). Natomiast w odniesieniu do pozostałych mediów wartości te są maksymalne (100% dla wodociągów) lub bliskie maksymalnym (98,6% dla kanalizacji), co należy uznać za bardzo pozytywny wynik.

Wykres 28. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

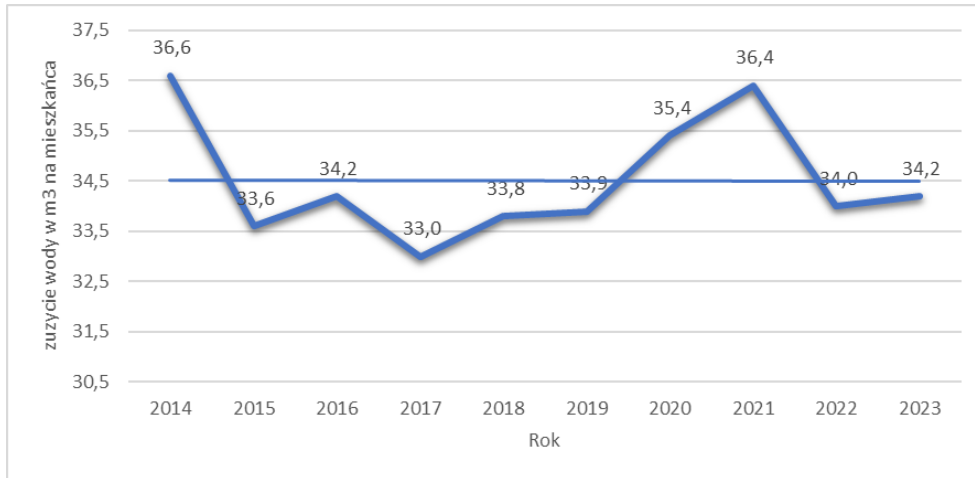
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie gminy funkcjonują dwie stacje uzdatniania wody i kilka studni głębinowych, jak również istnieją możliwości zasilania awaryjnego wodociągów w wodę spoza gminy.

Jeśli chodzi o zużycie wody na mieszkańca to utrzymuje się ono na względnie stabilnym poziomie (średnia wartość w okresie 2014-2023 wynosi 34,5 m³ na rok) z lekką tendencją spadkową (36,6 m³ w 2014 r. do 34,2 m³ w 2023 r. - spadek o 6,5%). W przypadku gazu widać wyraźny wzrost jego zużycia na mieszkańca z 639 kWh w 2014 r. do 1 854 kWh w 2023 r., wzrost o (190%). Wpływ na to ma zapewne zmiana polityki oraz konieczności zmian w zakresie sposobów ogrzewania nieruchomości. W świetle rosnących cen dotyczących wszystkich mediów zasadne jest racjonalne korzystanie z nich, oszczędzanie oraz działania w kierunku szerszego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

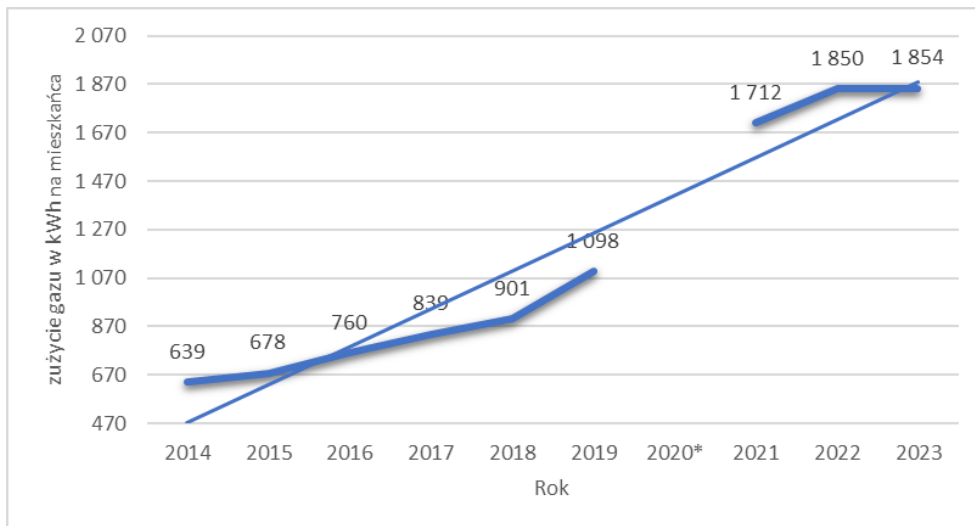

Wykres 29. Zużycie wody na mieszkańca (w m3)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 30. Zużycie gazu z sieci w kWh na mieszkańca

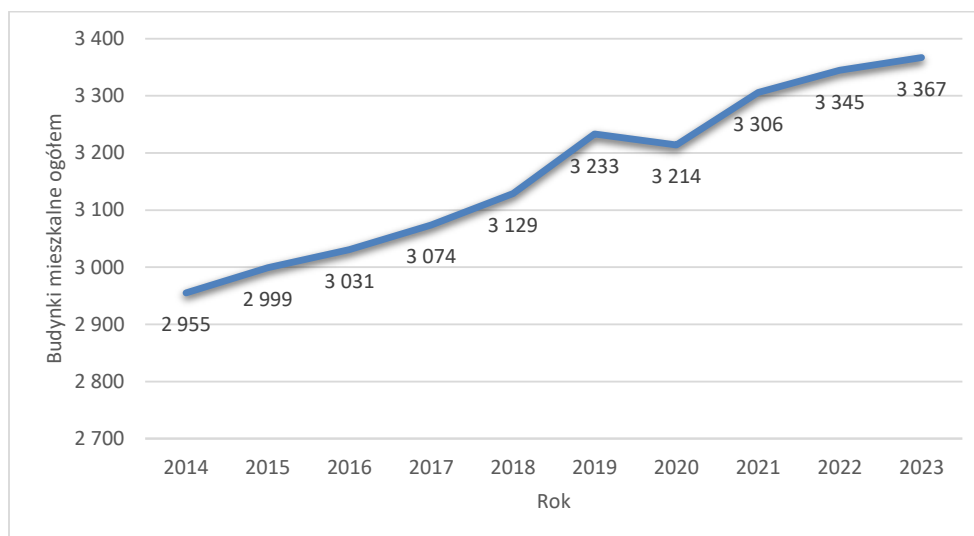

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, * brak danych dla roku 2020.

W miejscu tym należy zaznaczyć, że o blisko 14% zwiększyła się liczba budynków mieszkalnych na terenie gminy (z 2 955 do 3 367). Zdecydowanemu wzrostowi (o blisko 9,5%) uległ też zasób mieszkaniowy liczony liczbą mieszkań (z 4 874 do 5 337). Wzrost niewątpliwie wpisuje się w ogólnopolski boom mieszkaniowy datowany od 2015 r. W tym obszarze można nadal spodziewać się kontynuacji wzrostowego trendu.

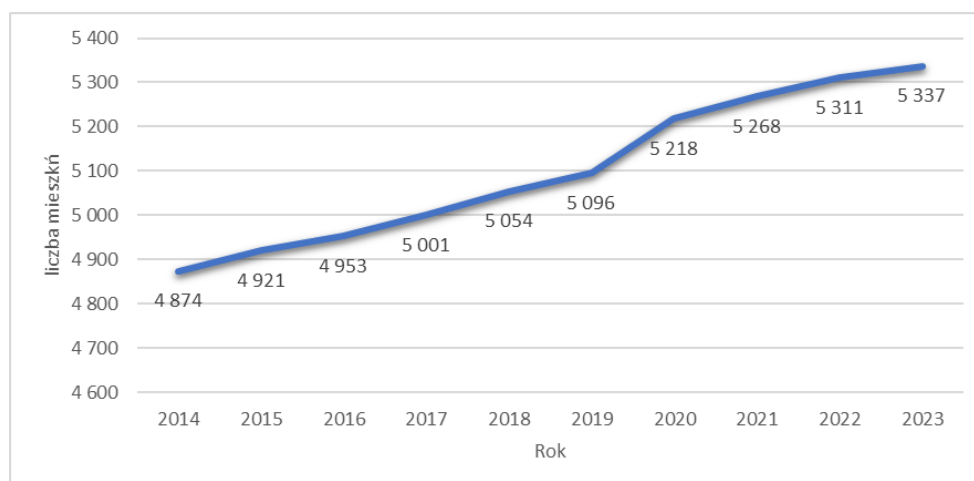

Wykres 31. Budynki mieszkalne w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 32. Zasoby mieszkaniowe w Gminie (mieszkania)

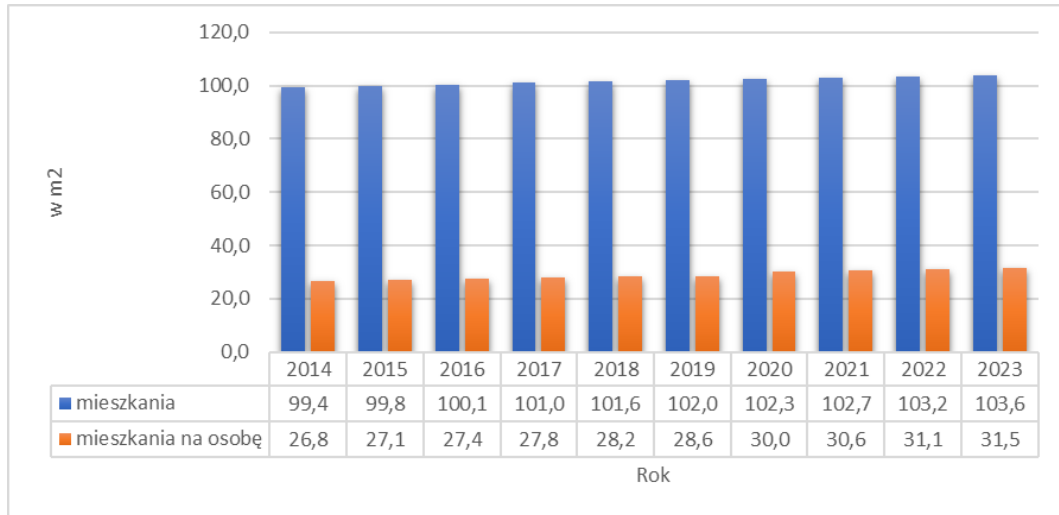

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Pozytywnym zjawiskiem jest niewątpliwie rosnąca przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (wzrost z 99,4 m² do 103,6 m²), także w przeliczeniu na osobę (26,8 do 31,5 m²/os).

Wykres 33. Zasoby mieszkaniowe – przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (w m²) i w przeliczeni na osobę (w m²/os.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

2. Wyniki badań ankietowych wśród mieszkańców gminy

Badania ankietowe przeprowadzone zostały celem zapoznania się z opinią mieszkańców Gminy Pawłowice dotyczącą procesów rozwojowych w gminnej przestrzeni oraz sfer funkcjonalnych jednostki samorządu terytorialnego. Zbadano sferę społeczną, przestrzenną oraz infrastrukturalną, ekonomiczną oraz instytucjonalną, środowiskową. Ponadto zadano pytania dotyczące tożsamości lokalnej mieszkańców, potencjalnych obszarów rozwojowych oraz problemowych.

W badaniu uwzględniony został obszerny zestaw czynników wpływających pośrednio lub bezpośrednio na jakość życia mieszkańców Gminy Pawłowice. Zestaw pytań obejmował również zagadnienia dotyczące rozwoju zawodowego.

Wyniki badań ankietowych łącznie z opracowaną diagnozą społeczną, ekonomiczną, przestrzenną oraz analizą SWOT stanowią preludium dla formułowania celów strategicznych i zadań przedstawionych w dalszej części niniejszego dokumentu strategicznego.

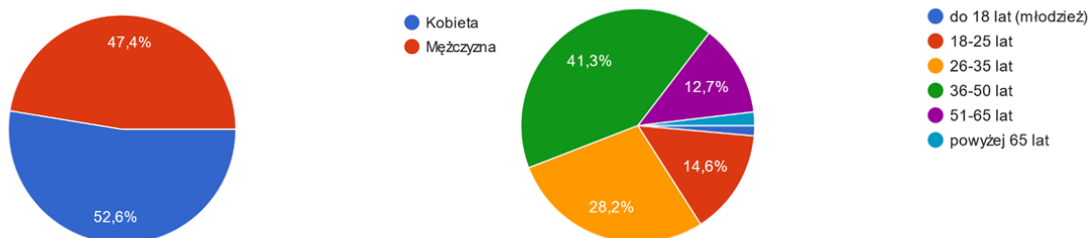
Badanie zostało przeprowadzone z wykorzystaniem techniki CAWI (Computer-Assisted Web Interview) w okresie od grudnia 2024 r. do lutego 2025 r. Respondenci wypełniali kwestionariusze online za pomocą formularzy Google Forms, a także formularzy papierowych, które przygotowano dzięki wsparciu pracowników Urzędu Gminy Pawłowice. Łącznie zebrano 213 ankiet, które, pomimo losowego charakteru i ograniczonej skali badania, dostarczają istotnych informacji sygnalizacyjnych.

2.1. Charakterystyka respondentów

Uczestnicy badania to w większej liczbie kobiety (52,6%) niż mężczyźni (47,4%). W odniesieniu do wieku respondentów najliczniej reprezentowane były grupy: 26-35 lat oraz 36-50.

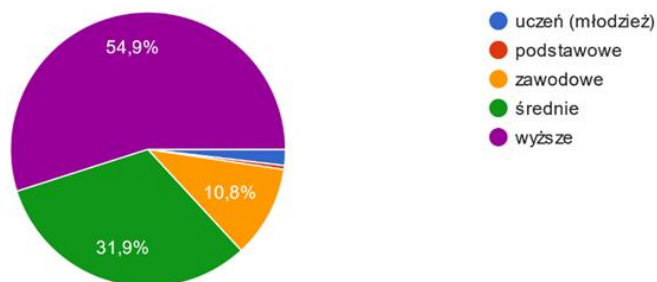
Wykres 34. Płeć i wiek respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jeśli chodzi o wykształcenie, to zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowili respondenci z wykształceniem wyższym (54,9%), a następnie średnim (31,9%).

Wykres 35. Wykształcenie respondentów

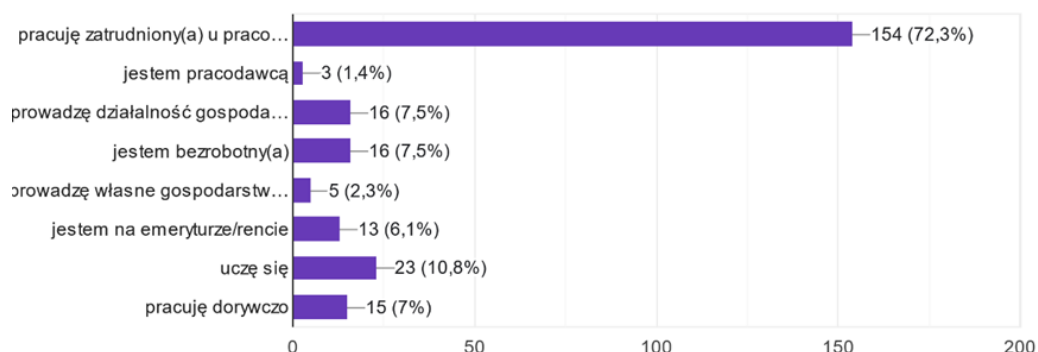

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W odniesieniu do aktywności zawodowej ankietowanych można zauważyć, że w zdecydowanej większości byli to pracownicy etatowi (72,3%), następnie uczniowie (10,8%) oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą i bezrobotni po 7,5%.

Wykres 36. Jaka jest Pana/i aktywność zawodowa?

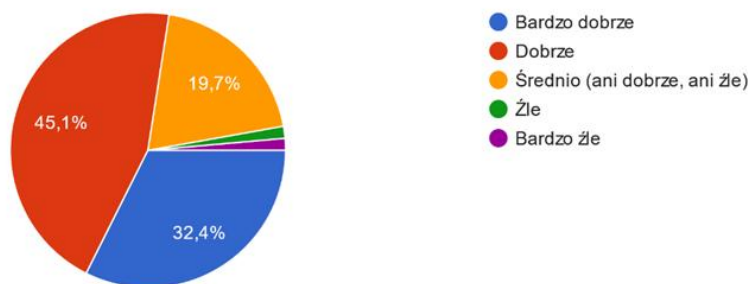

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

2.2. Sfera społeczna

Ponad 3/4 respondentów oceniła infrastrukturę społeczną gminy pozytywnie (77,5% - łącznie *dobrze* i *bardzo dobrze*), odnotowano również 19,7% wskazań *średnio*. Odpowiedzi *źle* i *bardzo źle* stanowią minimalny odsetek odpowiedzi. Taki wynik jest korzystny w kontekście przyciągania do gminy nowych rezydentów oraz poprawy wartości wskaźnika salda migracji.

Wykres 37. Infrastruktura społeczna (w tym obiekty rekreacyjne, kulturalne, sportowe, szkoły)

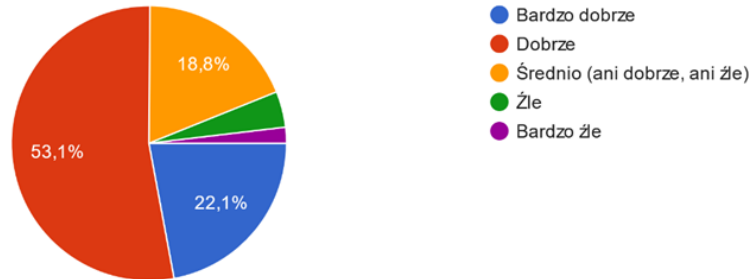

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Poziom edukacji podstawowej również uzyskał ponad ¾ pozytywnych ocen (75,2% - łącznie *dobrze* i *bardzo dobrze*). Jednocześnie 18,8% mieszkańców oceniło go średnio. Odpowiedzi *źle* i *bardzo źle* stanowią minimalny odsetek odpowiedzi. Dobra edukacja jest kluczem do rozwoju gminy w przyszłości, w tym w oparciu o nowoczesne gałęzie gospodarki.

Wykres 38. Poziom edukacji

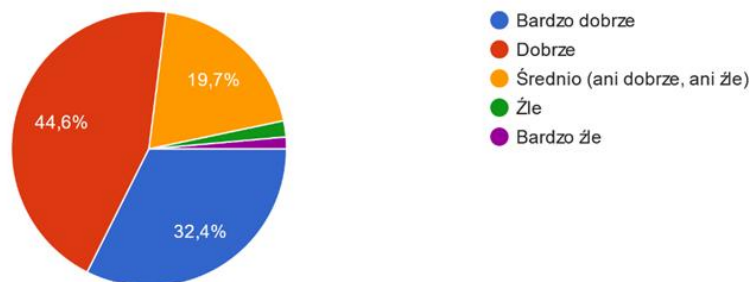

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Dostęp do wiedzy w gminie rozumiany jako funkcjonujący system szkolnictwa, szkolenia, kształcenie ustawiczne, biblioteki, Internet uzyskał aż 77% pozytywny wskazań oraz 19,7% odpowiedzi *średnio*. Negatywne odpowiedzi *źle* i *bardzo źle* ponownie stanowią minimalny odsetek. Tak dobry rezultat z pewnością stanowi solidną bazę do rozwoju lokalnego opartego na wiedzy.

Wykres 39. Dostęp do wiedzy (szkolnictwo, szkolenia, kształcenie ustawiczne, biblioteki, Internet)

Dostęp do wiedzy (szkolnictwo, szkolenia, kształcenie ustawiczne, biblioteki, Internet)
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

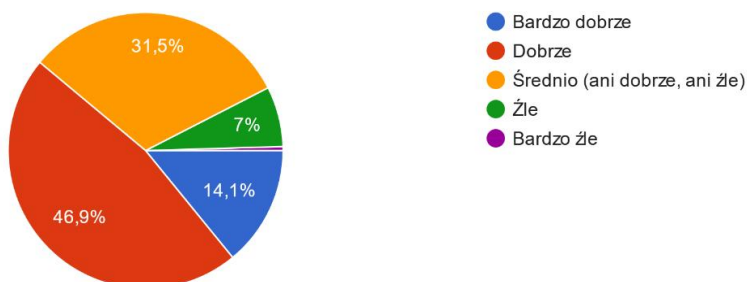
Mieszkańcy gminy generalnie dobrze oceniają funkcjonowanie pomocy społecznej. Oceny pozytywne dobrze i bardzo dobrze wskazało łącznie 61% mieszkańców. Ponad 30 % zaznaczyło odpowiedź *średnio* i tylko 7% *źle*. Odpowiedź *bardzo źle* stanowi marginalny odsetek wśród udzielonych ocen. Pomoc społeczna to ważna sfera rozwoju lokalnego

i efektywne działania w tym zakresie zawsze będą pozytywnie postrzegane i oczekiwane przez mieszkańców.

Wykres 40. Poziom pomocy społecznej

Skuteczność pomocy społecznej
213 odpowiedzi

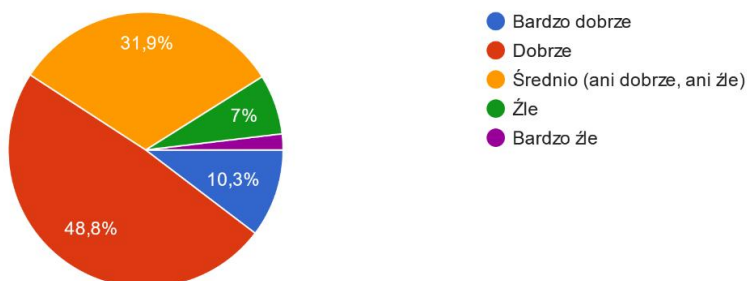

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W kontekście aktywności społecznej na rzecz gminy 59,1% respondentów wskazało na odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze. Aż 31,9% osób oceniła średnio, a tylko 7% wskazało odpowiedź źle. Odpowiedź bardzo źle stanowi marginalny odsetek wśród oceny. Wysoka aktywność społeczna czy zaangażowanie na rzecz gminy i jej pozytywna ocena, szczególnie w mniejszych gminach i miejscowościach, stanowi ważny element budowania tożsamości lokalnej.

Wykres 41. Aktywność społeczna na rzecz gminy

Poziom aktywności społecznej na rzecz gminy
213 odpowiedzi

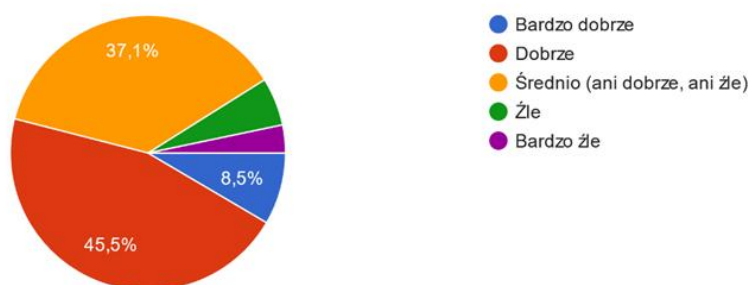
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Organizacje pozarządowe oraz prowadzone przez nie inicjatywy są ważnym punktem na mapie lokalnych aktywności prospołecznych. W przedmiotowym badaniu 54% respondentów oceniło funkcjonowanie wspomnianych organizacji pozytywnie – dobrze i bardzo dobrze, 37,1% oceniło średnio. Odpowiedź źle i bardzo źle stanowi niewielki odsetek wśród udzielonych ocen. Pomimo dobrych wyników w tym obszarze można pomyśleć nad zacieśnianiem współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, z korzyścią dla obu stron oraz mieszkańców gminy.

Wykres 42. Funkcjonowanie organizacji pozarządowych

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

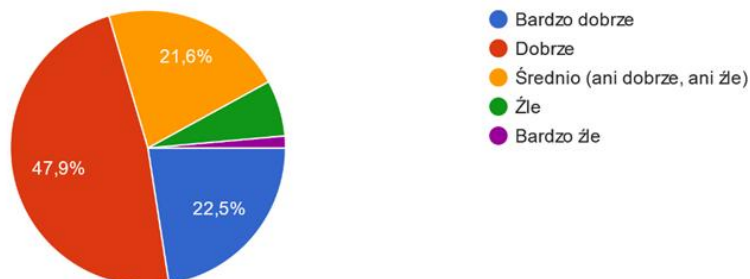
Poziom równouprawnienia w gminie uzyskał ponad 70% pozytywnych wskazań przy bardzo niewielkiej ilości ocen negatywnych. Jednocześnie 21,6% badanych przyznało średnią ocenę. Działania na rzecz promocji równouprawnienia powinny być zatem konsekwentnie podtrzymywane i kontynuowane.

Wykres 43. Poziom równouprawnienia

Poziom równouprawnienia kobiet i mężczyzn

213 odpowiedzi

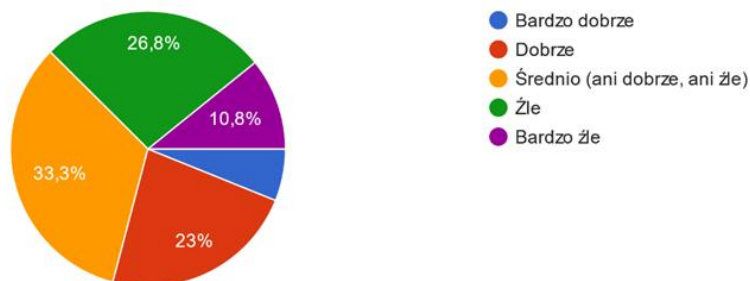
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Dostęp do opieki zdrowotnej jest jednym z kluczowych aspektów, które wpływają na odczuwalną jakość życia mieszkańców gminy. Jest to pierwszy z obszarów z tak dużym odsetkiem negatywnych odpowiedzi. Aż 37,6% badanych oceniła ten aspekt negatywnie (źle i bardzo źle). Tylko 23% respondentów przyznało oceny dobrze, a 33,3% średnio. Niewielki odsetek udzielił odpowiedzi – bardzo dobrze. Taki wynik wskazuje na zasadność podejmowania szerszych działań naprawczych, usprawniających w zakresie poprawy dostępu do opieki zdrowotnej mieszkańców gminy.

Wykres 44. Dostęp do opieki zdrowotnej

Dostęp do opieki zdrowotnej

213 odpowiedzi

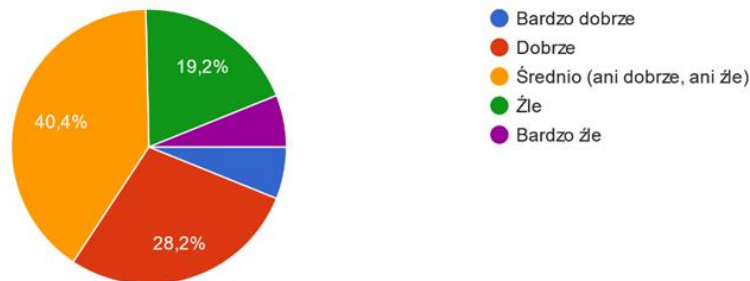
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Poziom profilaktyki zdrowotnej uzyskał wyraźną przewagę ocen średnich – 40,4%. Dobrze oceniło ją 28,2% mieszkańców, a źle 19,2%. Odpowiedzi skrajne (bardzo źle i bardzo dobrze) stanowiły względnie niewielki odsetek odpowiedzi. Zalecenia w tym zakresie są podobne jak w przypadku dostępu do opieki zdrowotnej, konieczność szerszej implementacji programów profilaktyki zdrowotnej w gminie.

Wykres 45. Poziom profilaktyki zdrowotnej

Poziom profilaktyki zdrowotnej
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

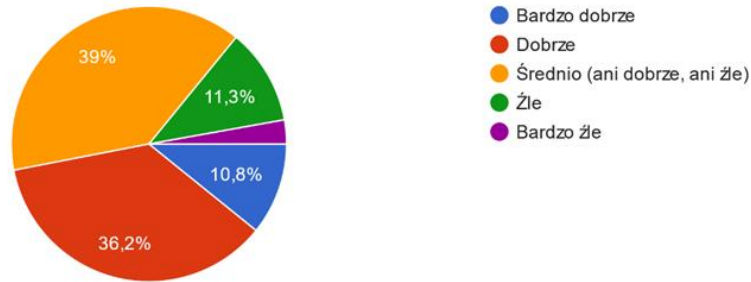
W odniesieniu do aspektu ułatwień dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy odnotowano zbliżony odsetek wskazań dobrze (36,2) i średnio (39%). 10,8% respondentów oceniło ten aspekt bardzo dobrze, a 11,3% - źle. Generalnie można przyjąć, że sytuacja w gminie w tej sferze nie jest najgorsza, jednak poprawa w zakresie wspomnianych ułatwień jest zasadna i oczekiwana przez mieszkańców.

Wykres 46. Ułatwienia dla osób niepełnosprawnych

Ułatwienia dla osób niepełnosprawnych

213 odpowiedzi

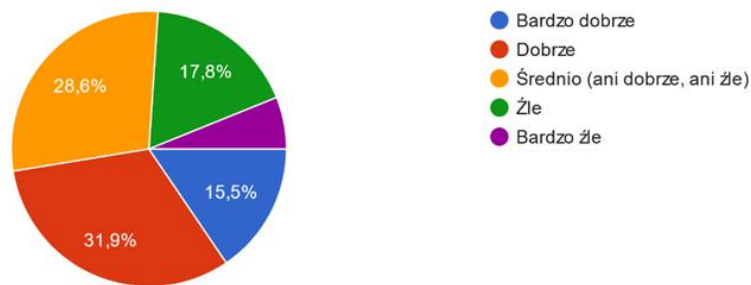
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena możliwości spędzania czasu wolnego przynosi wyraźną przewagę pozytywnych wskazań – dobrze i bardzo dobrze ocenia ją 47,4% respondentów. Przyznano 28,6% ocen średnich i 17,8% ocen złych. Niektórzy badani mieszkańcy dają tym samym jasny sygnał, że oczekują poprawy w tym zakresie, szerszej oferty spędzania czasu wolnego.

Wykres 47. Możliwości spędzania czasu wolnego

Możliwości spędzania czasu wolnego

213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

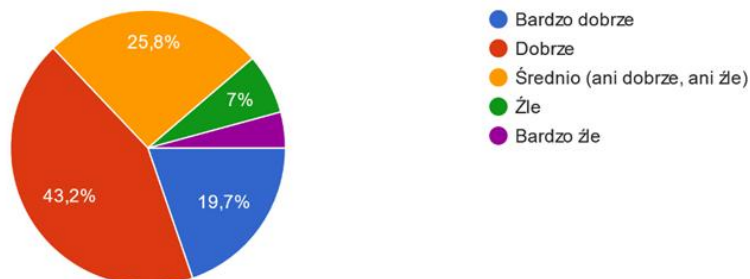
Podobnie wygląda kwestia oceny oferty kulturalnej. Przewaga ocen pozytywnych (62,9%) nad negatywnymi. Co czwarty respondent ocenił ofertę jako średnią.

Wykres 48. Oferta kulturalna

Rozwój kultury (oferta kulturalna)

213 odpowiedzi

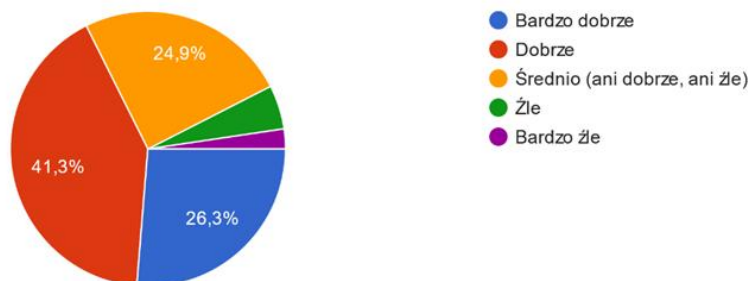
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Poczucie zadowolenia z życia jest, przynajmniej częściowo, względne dla każdego mieszkańca gminy i u każdego inny zestaw czynników będzie decydował o poziomie wspomnianego zadowolenia. Niemniej jednak w przeprowadzonym badaniu przeważały oceny pozytywne – na poziomie dobrze i bardzo dobrze oceniło 67,6% respondentów. Co czwarta odpowiedź (24,9%) wskazywała na poziom średni. Odpowiedzi negatywne stanowiły niewielką część udzielonych ocen. Można ostrożnie przyjąć, że mieszkańcy Gminy Pawłowice są raczej zadowoleni z życia.

Wykres 49. Poczucie ogólnego zadowolenia z życia

Poczucie ogólnego zadowolenia z życia

213 odpowiedzi

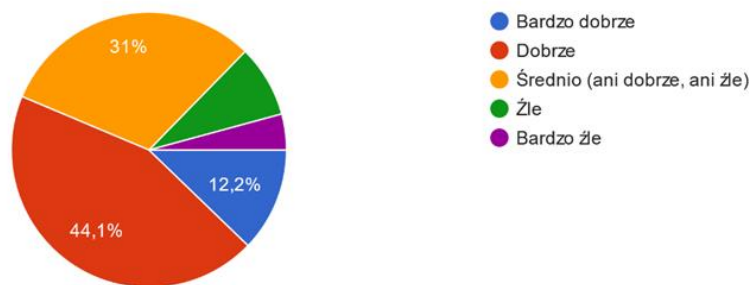
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podobnie wysoko respondenci ocenili poziom życzliwości społecznej. Najwięcej badanych mieszkańców oceniło go dobrze (44,1%). Poza tym spory odsetek wskazał na poziom średni (31%). Jest to wynik pozytywny, choć powinno się dążyć, aby odsetek odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze był jak najwyższy.

Wykres 50. Poziom życzliwości społecznej

Poziom życzliwości społecznej
213 odpowiedzi

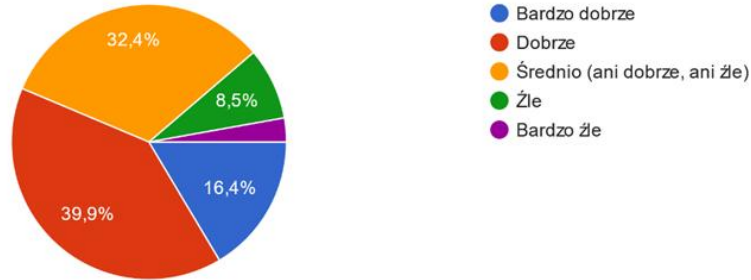
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena poczucia przynależności do społeczności gminnej jest wyrazem tożsamości lokalnej w Gminie Pawłowice. W tym obszarze przeważają oceny pozytywne (56,3% - dobrze i bardzo dobrze), z drugiej jednak strony 32,4% respondentów wskazało na ocenę średnią. Tylko 8,5% mieszkańców wskazało ocenę źle. Wynik ten jest ważny, ponieważ jeśli poziom wspomnianej tożsamości jest wysoki i dobrze oceniany to mieszkańcy mają większą chęć angażowania się w projekty rozwojowe na rzecz swojej gminy, miejsca, z którym utożsamiają się na co dzień i wiążą swoją przyszłość.

Wykres 51. Poczucie przynależności do społeczności gminnej

Poczucie przynależności do społeczności gminnej
213 odpowiedzi

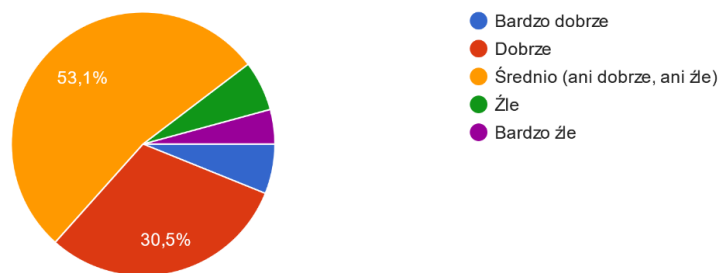

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ostatnim z analizowanych obszarów w sferze społecznej jest aspekt dotyczący procesów migracyjnych poza granice gminy. Jako że czynnik ten nie dotyczy większości mieszkańców w sposób bezpośredni, zdecydowana liczba wskazanych to ocena – średnio, tzn. ani dobrze, ani źle. Nieznacznie ponad 30% odpowiedzi to wskazania oceny dobrze. Oznacza to, że ogólnie mieszkańcy Gminy Pawłowice są raczej pozytywnie ustosunkowani do problematyki migracji mieszkańców poza granice gminy.

Wykres 52. Proces migracji poza granice gminy

Proces migracji mieszkańców poza granice gminy
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

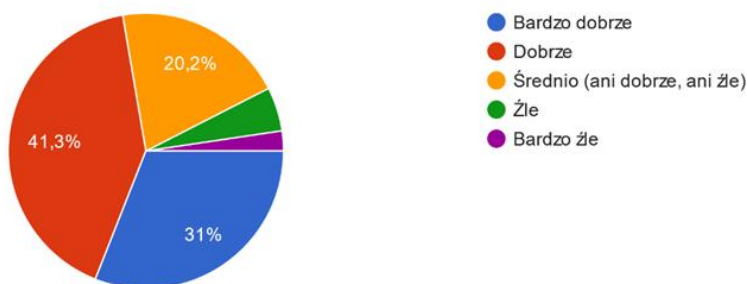

2.3. Sfera przestrzenna oraz infrastrukturalna

Ocena przez badanych gminnej infrastruktury technicznej, w tym rozwoju sieci internetowej, jest dobra (41,3%) i bardzo dobra (31%) co daje bardzo wysoki wynik ocen pozytywnych (72,3%). Negatywne oceny stanowią marginalną część odpowiedzi. Można więc stwierdzić, że infrastruktura techniczna jest niewątpliwie silną stroną Gminy Pawłowice, stanowi ona jednocześnie podstawę do dalszego rozwoju społeczno-ekonomicznego, a także przeciągania nowych inwestorów i mieszkańców.

Wykres 53. Infrastruktura techniczna (media, wodociągi, kanalizacja, elektryfikacja, gazyfikacja, Internet, itp.)

Infrastruktura techniczna (media-wodociągi, kanalizacja, elektryfikacja, gazyfikacja, Internet, itp.)
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

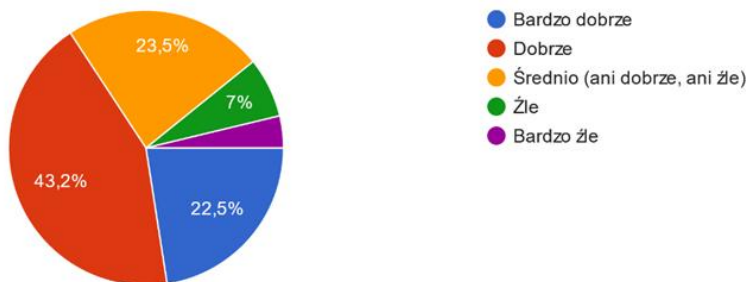
Gminna infrastruktura komunikacyjna, w tym drogi, chodniki, ścieżki rowerowe uzyskała przewagę ocen pozytywnych (65,7% - dobrze i bardzo dobrze), na poziomie średnim oceniło ją 23,5% badanych mieszkańców. W tym obszarze widać już większą przestrzeń do poprawy. Ponadto omawiana infrastruktura komunikacyjna jest postrzegana przez mieszkańców jako ważny czynnik rozwoju gminy.

Wykres 54. Infrastruktura komunikacyjna (drogi, chodniki, ścieżki rowerowe)

Infrastruktura komunikacyjna (drogi gminne, chodniki, ścieżki rowerowe)

213 odpowiedzi

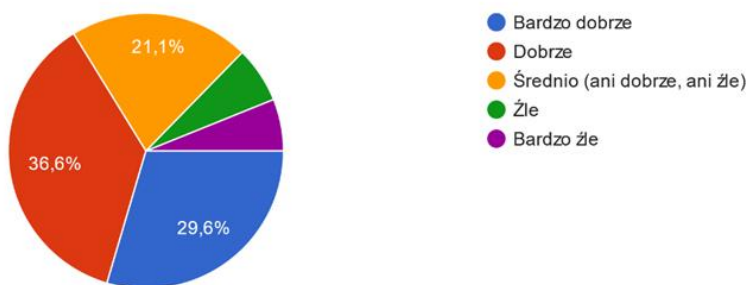
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Położenie Gminy Pawłowice wraz z dostępnością komunikacyjną to kolejny ważny aspekt oceniony bardziej pozytywnie – suma ocen dobrze i bardzo dobrze 66,2%. Ponadto co piąty respondent ocenił położenie gminy jako średnie. Oceny negatywne stanowiły niewielki udział w odpowiedziach. Ważne jest aby władze gminy wykorzystały atut położenia i dostępności komunikacyjnej do dalszego rozwoju gminy.

Wykres 55. Położenie gminy, dostępność komunikacyjna

Położenie gminy, dostępność komunikacyjna

213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W kontekście dostępności komunikacyjnej istotna jest organizacja i funkcjonowanie komunikacji zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym. W przypadku tej pierwszej

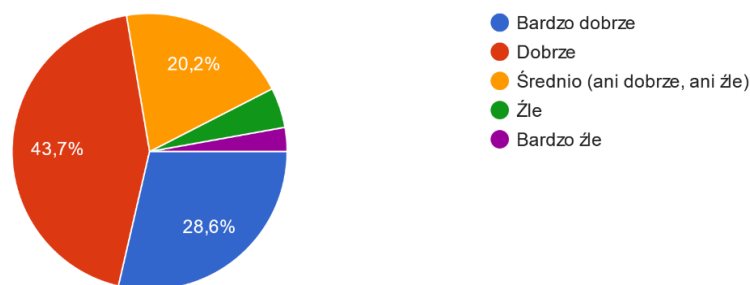

przeważają oceny dobre i bardzo dobre (72,3%). Co piąty respondent ocenia ją na poziomie średnim.

Jednak w przypadku komunikacji ponadlokalnej sytuacja wygląda zgoła inaczej. Tylko 37,1% respondentów ocenia ją jako dobrą lub bardzo dobrą. Zdecydowanie przeważają odpowiedzi średnio (40,8%). Odpowiedzi źle i bardzo źle to łącznie 22,1%, co powinno stanowić podstawę do rozpoczęcia działań na rzecz usprawnienia komunikacji w tym wymiarze, ponieważ jest ona zdecydowanie gorzej oceniana niż komunikacja na poziomie lokalnym.

Wykres 56. Funkcjonowanie komunikacji lokalnej

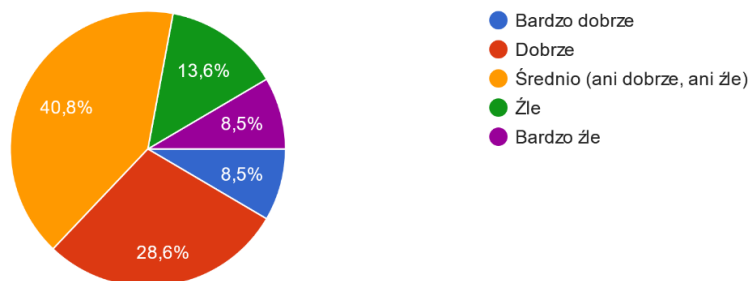
Funkcjonowanie komunikacji lokalnej
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 57. Funkcjonowanie komunikacji ponadlokalnej

Funkcjonowanie komunikacji ponadlokalnej
213 odpowiedzi

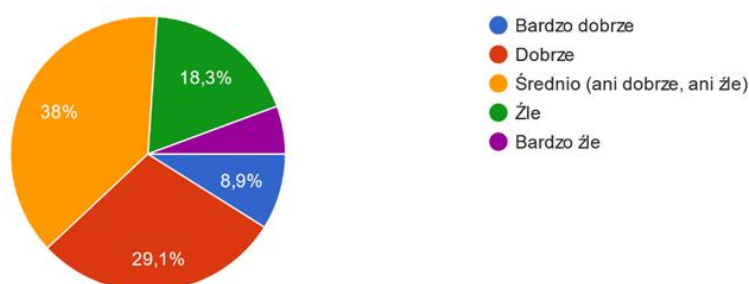
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci generalnie pozytywnie (38% - oceny dobrze i bardzo dobrze) ocenili obecne produkty i obiekty turystyczne Gminy Pawłowice. Duża część badanych (38%) oceniła produkty turystyczne średnio. Wynika z tego, iż ok. ¼ respondentów ocenia ten aspekt negatywnie. Jeżeli gmina zamierza rozwijać się w kierunku określonych form turystyki, np.: kulturowej, aktywnej, biznesowej, weekendowej należy rozważyć opracowanie i konsekwentne wdrażanie kompleksowej strategii rozwoju turystyki Gminy Pawłowice lub opracowanie kilkuletniego planu działań zwiększających potencjał gminy w tym zakresie. Ponadto można powziąć działania wspierające lokalną branżę turystyczną. Obecna sytuacja nie jest bowiem w pełni satysfakcjonująca dla mieszkańców gminy biorących udział w badaniu.

Wykres 58. Produkty, obiekty turystyczne

Produkty, obiekty turystyczne
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

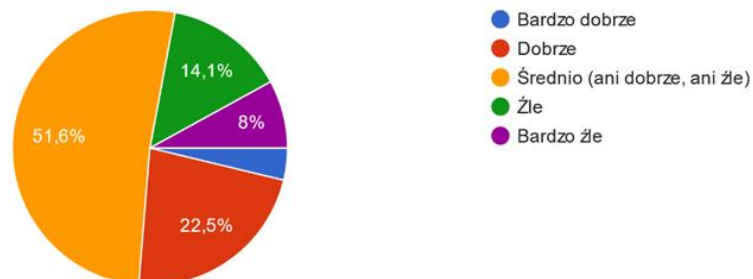
Jeśli chodzi o dostępność mieszkań na lokalnym rynku to zdecydowanie przeważają oceny średnie – 51,6%. Dobrze sytuację ocenia co piąty mieszkaniec gminy (22,5%). Należy zauważyć, że 22,1% badanych oceniło tę dostępność źle lub bardzo źle. Zasadne jest zatem wspieranie efektywnej lokalnej polityki mieszkaniowej, celem poprawy postrzegania tego wymiaru przez mieszkańców gminy.

Wykres 59. Dostępność mieszkań

Dostępność mieszkań

213 odpowiedzi

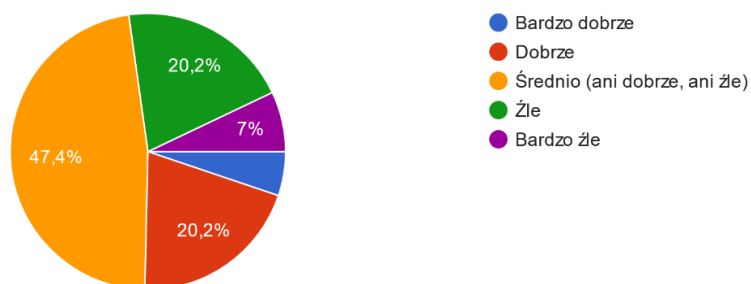
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podobne wyniki osiąga czynnik dotyczący możliwości kupna nieruchomości i działek budowlanych w gminie. Zdecydowanie przeważają oceny średnie – 47,4%. Dobrze sytuację ocenia co piąty mieszkaniec gminy (20,2%). Należy zauważyć, że 27,2% badanych oceniło tę dostępność źle lub bardzo źle.

Wykres 60. Możliwość kupna nieruchomości i działek budowlanych

Możliwość kupna nieruchomości i działek budowlanych

213 odpowiedzi

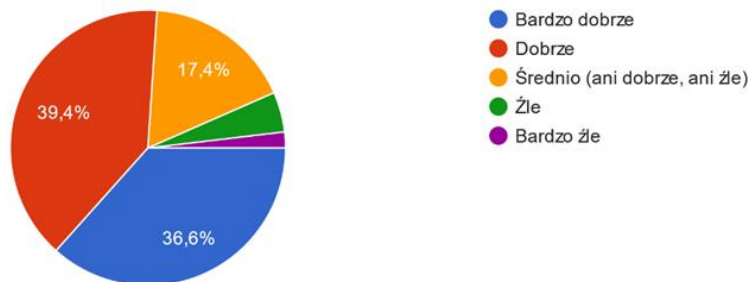
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na drugim biegunie jest ocena dostępności sklepów w gminie. W tym wypadku odnotowano bardzo wysoki odsetek pozytywnych ocen, aż 76%, przy zaledwie 17,4% ocen średnich i marginalnym udziale ocen negatywnych.

Wykres 61. Dostępność sklepów

Dostępność sklepów
213 odpowiedzi

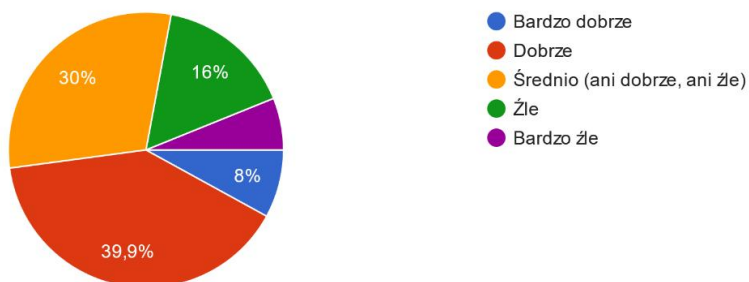

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci raczej pozytywnie ocenili aspekt natężenia ruchu drogowego na terenie gminy – oceny dobre i bardzo dobre to łącznie 47,9%. Co trzeci respondent ocenił je średnio, a co piąty źle lub bardzo źle. Można więc przyjąć, że sytuacja w tym wymiarze jest dość korzystna, jednak władze gminy powinny na bieżąco monitorować sytuację i na obszarach, gdzie jest to możliwe, podejmować działania usprawniające.

Wykres 62. Natężenie ruchu drogowego

Natężenie ruchu drogowego
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Biorący udział w badaniu mieszkańcy gminy, podobnie jak natężenie ruchu, ocenili także dostępność miejsc parkingowych. Oceny pozytywne stanowiły 48,4%, odsetek średnich ocen

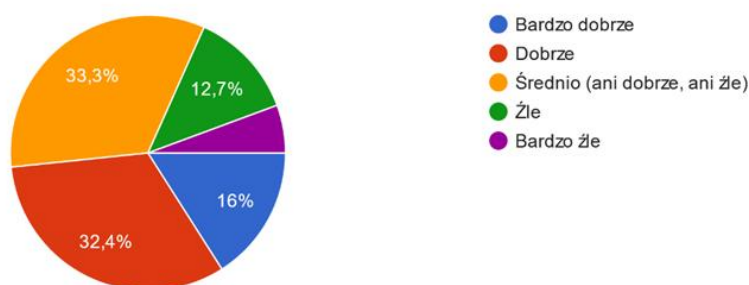

to 33,3%, a złych 18,3%. Jest to więc aspekt, który, pomimo względnie dobrych ocen, zdaniem mieszkańców powinien ulec pewnej poprawie.

Wykres 63. Dostępność miejsc parkingowych

Dostępność miejsc parkingowych

213 odpowiedzi

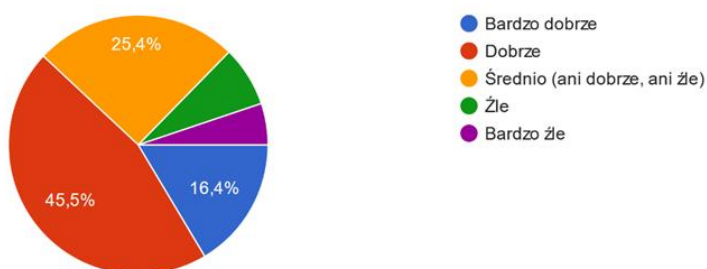
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ład przestrzenny w gminie uzyskał przewagę wskazań korzystnych nad niekorzystnymi (61,9% ocen dobrych i bardzo dobrych). Ocenę wskazującą na średnią sytuację w tym zakresie wskazał co czwarty mieszkaniec gminy. Sytuacja w tym względzie jest więc dość optymistyczna, jednak wymaga dalszego nadzoru.

Wykres 64. Ład przestrzenny

Ład przestrzenny

213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

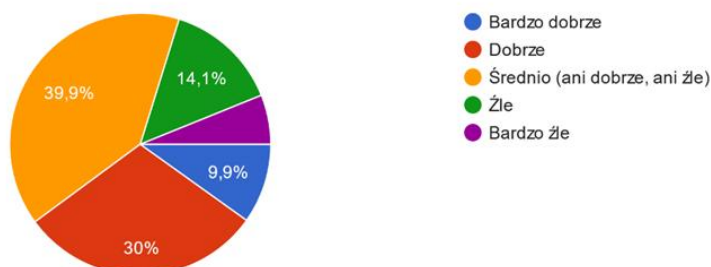

2.4. Sfera ekonomiczna oraz instytucjonalna

Mieszkańcy, którzy wzięli udział w badaniu mają zróżnicowane podejście do postrzegania walorów i potencjału turystycznego gminy. Oceniany obszar uzyskał najwięcej ocen średnich (39,9%) i podobnie pozytywnych (39,9% - łącznie dobrze i bardzo dobrze). Pozostała grupa udzieliła odpowiedzi negatywnych. Wskazuje to na potrzebę działań w tym obszarze, jeśli samorząd uzna, iż turystyka może być jednym z kierunków rozwoju gminy.

Wykres 65. Walory i potencjał turystyczny

Walory i potencjał turystyczny
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

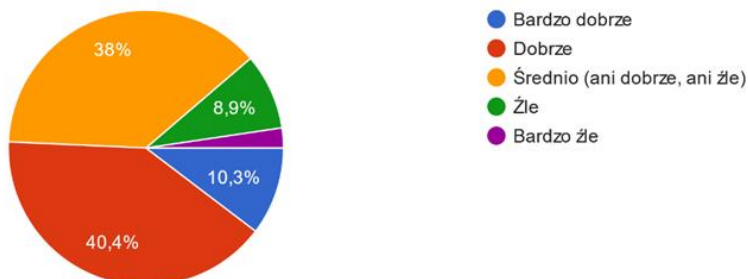
Biorący udział w badaniu ocenili swoje dochody raczej pozytywnie (50,7% odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze), co przy tego typu pytaniach należy uznać za korzystny wynik, świadczący raczej o ponad przeciętnej sile nabywczej portfeli respondentów. Należy przy tym zauważyć, że 38% badanych wspomniane dochody oceniło na poziomie średnim.

Wykres 66. Dochody mieszkańców

Dochody mieszkańców

213 odpowiedzi

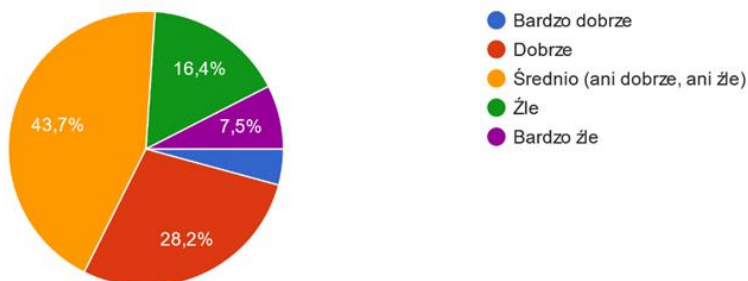
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Z drugiej strony poziom posiadanych oszczędności nie został oceniony już tak pozytywnie. Blisko ¼ respondentów oceniał tę sferę źle lub bardzo źle (odpowiednio 16,4% i 7,5%). Podobne wskazanie miała odpowiedź dobrze – 28,2%. Zdecydowanie najwięcej odpowiedzi badani przyznali ocenie średniej – 43,7%. Na podstawie tych wyników sformułować można wniosek, że biorący udział w badaniu mieszkańcy nie mieli problemów z wysokością swoich dochodów, natomiast nie potrafili zgromadzić satysfakcjonujących oszczędności.

Wykres 67. Poziom posiadanych oszczędności

Poziom posiadanych oszczędności

213 odpowiedzi

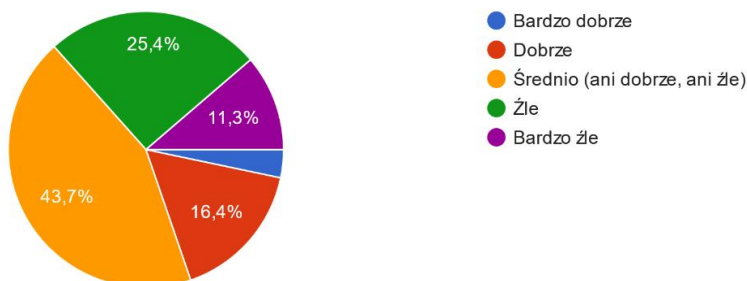
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Dużo gorzej przedstawia się sytuacja w zakresie cen nieruchomości. 43,7% mieszkańców wskazało na ocenę średnią, 25,4% na ocenę złą i aż 11,3% wybrało bardzo złą. Ocena ta pokrywa się z ogólnopolskimi danymi, gdzie zdecydowana większość mieszkańców wskazuje na trudności z zakupem czy wynajmem nieruchomości ze względu na ich zbyt wysokie ceny.

Wykres 68. Ceny nieruchomości

Ceny nieruchomości
213 odpowiedzi

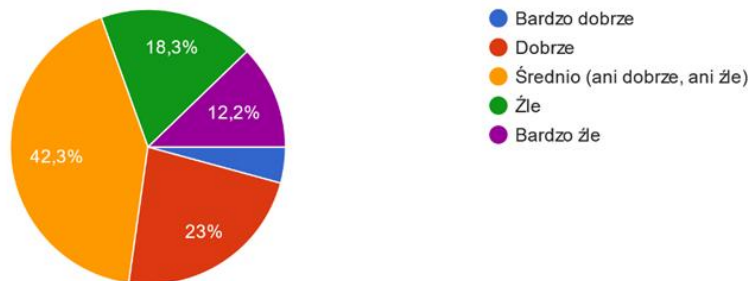

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W odniesieniu do oceny jakości lokalnego rynku pracy mamy wyraźną przewagę średnich (42,3%) i negatywnych wskazań (30,5% - suma źle i bardzo źle).

Wykres 69. Jakość rynku pracy

Jakość rynku pracy
213 odpowiedzi

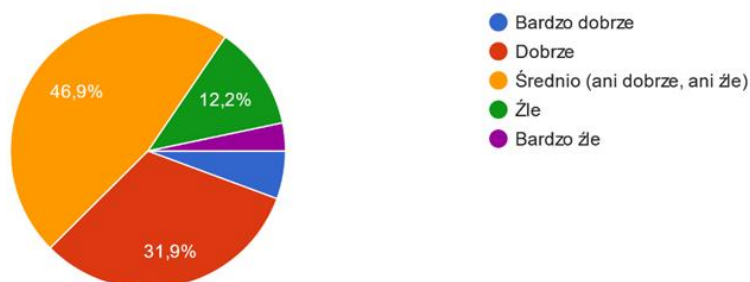
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W związku z relatywnie niskim poziomem bezrobocia w gminie respondenci ocenili ten poziom przeciętnie (46,9% ocen średnich). Zaskakujący może być wynik w zakresie ocen dobrych, bo jest to aż 31,9%. Można założyć, że ta względnie dobra ocena wynika zarówno z omawianej wcześniej jakości rynku pracy, jak i rzeczywistej liczby bezrobotnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. W celu utrzymania lub poprawy uzyskanych wyników, w miejscu tym można przykładowo zalecić wdrażanie dodatkowych programów aktywizujących osoby długotrwale bezrobotne oraz kreować dogodne warunki do tworzenia nowych miejsc pracy w gminie.

Wykres 70. Poziom bezrobocia

Poziom bezrobocia
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

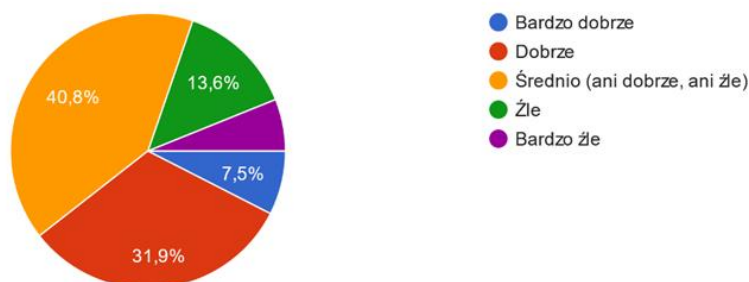
Zdaniem respondentów samorząd dostatecznie wspiera rozwój sektora gospodarczego, przewaga średnich (40,8%) i dobrych (31,9%) ocen jest tym aspekcie przeważająca. Z uwagi na kluczowy charakter tego obszaru dla dalszego rozwoju, gmina powinna rozważyć dalszą intensyfikację działań, poza obecnie realizowanymi.

Wykres 71. Wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej przez samorząd

Możliwość otwarcia i prowadzenia działalności gospodarczej

213 odpowiedzi

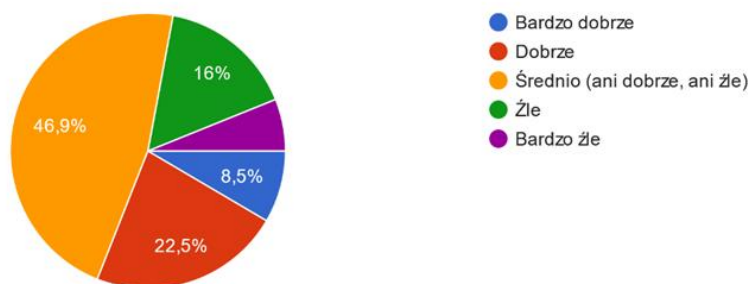
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W kontekście oceny dostępności terenów inwestycyjnych uzyskano znaczną przewagę ocen średnich (46,9%). Należy zauważyć, że 31% badanych oceniło ten aspekt dobrze i bardzo dobrze. Uzyskane wyniki to jednak w pewnym stopniu sygnał do działań samorządowych na rzecz poprawy sytuacji w tym zakresie.

Wykres 72. Dostępność terenów inwestycyjnych

Dostępność terenów inwestycyjnych

213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

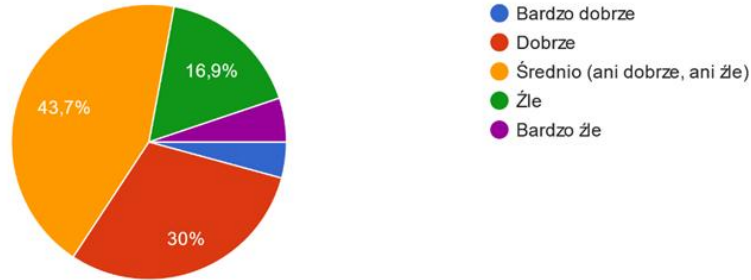
Biorący udział w badaniu względnie dobrze postrzegają innowacyjność lokalnej gospodarki, co jest zbieżne z wcześniej uzyskiwanymi wynikami badania ankietowego. Przewaga ocen średnich i dobrych jest wyraźna, łącznie 73,7%.

Wykres 73. Innowacyjność gospodarki

Innowacyjność gospodarki

213 odpowiedzi

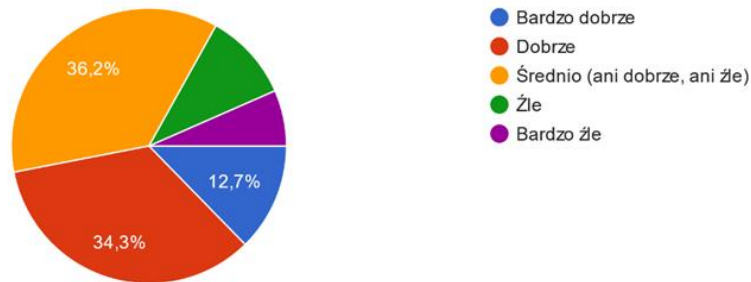
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Również poczucie satysfakcji z osiągnięć zawodowych oceniono dość pozytywnie (47% ocen dobrych i bardzo dobrych oraz 36,2% średnich).

Wykres 74. Poczucie satysfakcji z osiągnięć zawodowych

Poczucie satysfakcji z osiągnięć zawodowych

213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

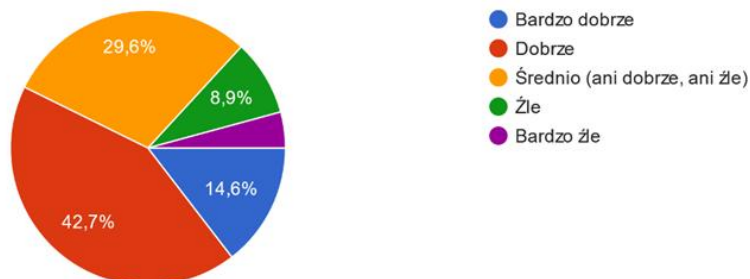
Pozytywne wyniki przynosi także analiza odpowiedzi odnośnie do poczucia bezpieczeństwa publicznego. Bezpiecznie czuje się w gminie 56,6% badanych mieszkańców, a kolejne 29,6% ocenia je na poziomie średnim. Wziąwszy pod uwagę znaczenie tego obszaru dla prawidłowego kształtowania gminnej rzeczywistości, wyniki uznać można za satysfakcjonujące.

Wykres 75. Poczucie bezpieczeństwa publicznego

Poczucie bezpieczeństwa publicznego

213 odpowiedzi

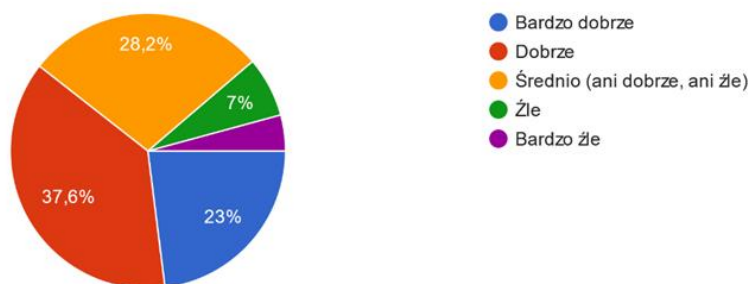
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Proces promocji gminy oceniono raczej pozytywnie – 60,6% ocen dobrych i bardzo dobrych. Należy zauważyć, że aż 28,2% badanych oceniło proces promocji średnio. Można rozważyć wsparcie działań promocyjnych poprzez projekty komplementarne realizowane w partnerstwie z sąsiednimi gminami czy samorządami nadrzędnymi (powiat, województwo).

Wykres 76. Promocja gminy

Promocja gminy

213 odpowiedzi

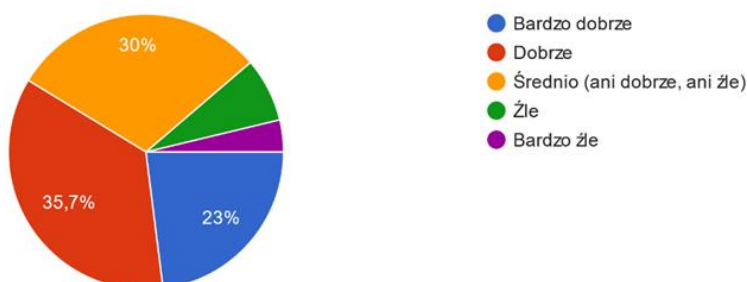
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Z kolei siła marki "Gmina Pawłowice" oceniona została pozytywnie - 57,7% ocena dobrze i bardzo dobrze, przy 30% ocen średnich i niewielkim udziale ocen negatywnych. Taki wynik stanowi dobrą bazę do dalszej promocji Gminy Pawłowice oraz wzmacniania jej marki na rynku regionalnym i krajowym.

Wykres 77. Siła marki "Gmina Pawłowice" (rozpoznawalność marki, wizerunek gminy, pozytywne skojarzenia)

Siła marki „Gmina Pawłowice” (rozpoznawalność marki, wizerunek gminy, pozytywne skojarzenia)
213 odpowiedzi

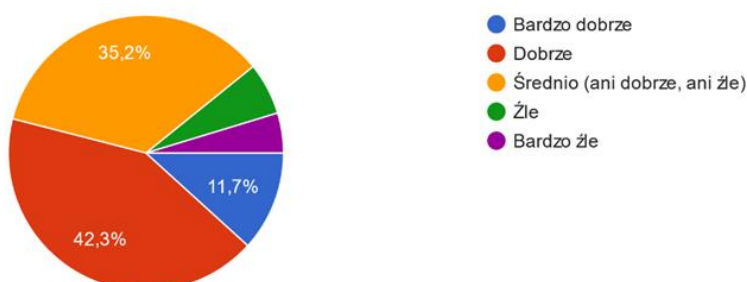

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W ocenie jakości zarządzania kryzysowego zarysowała się przewaga ocen pozytywnych - 54% - ocena dobrze i bardzo dobrze oraz 35,2% ocen średnich. Ten względnie dobry wynik może być efektem położenia na terenach górniczych i okołogórniczych, gdzie organizacja służb kryzysowych, powinna być na jak najwyższym poziomie. Związane jest to z potencjalnymi zagrożeniami jakie mogą pojawiać się na terenie gminy w wyniku funkcjonowania zakładów wydobywczych i powiązanych z nimi szkód górniczych.

Wykres 78. Jakość zarządzania kryzysowego

Jakość zarządzania kryzysowego
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

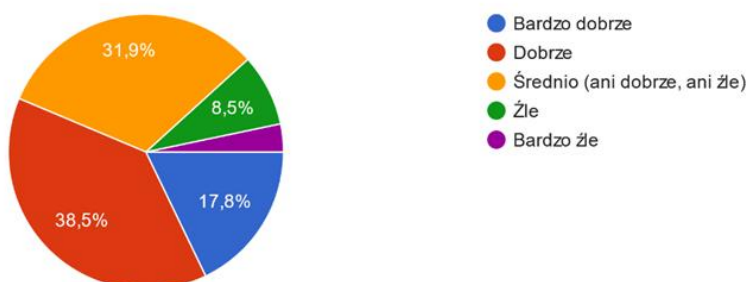
Mieszkańcy biorący udział w badaniu pozytywnie ocenili także jakość administracji lokalnej. 56,3% pozytywnych odpowiedzi oraz 31,9% ocen średnich daje względnie dobry

obraz lokalnej administracji. Uzyskany wynik skłania do podjęcia działań na rzecz utrzymania wspomnianej jakości, tym bardziej, że od tego zależy komfort użytkowników gminnej przestrzeni (mieszkańców, inwestorów, turystów, itd.).

Wykres 79. Jakość administracji lokalnej

Jakość gminnej administracji lokalnej
213 odpowiedzi

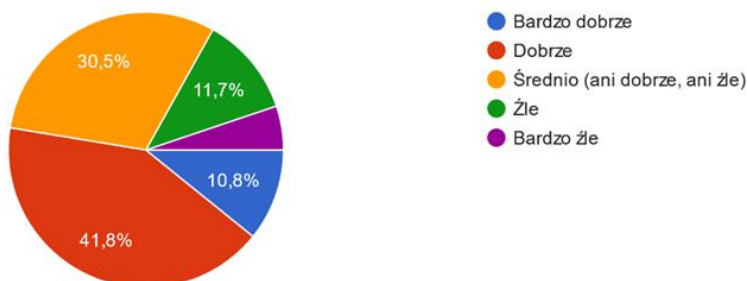
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

2.5. Sfera środowiskowa

Respondenci dobrze ocenili stan środowiska naturalnego w gminie – 52,6% ocen dobrych i bardzo dobrych oraz 30,5% ocen średnich. Uzyskany wynik wydaje się zadowalający, zważywszy na lokalizację gminy w sąsiedztwie mocno zurbanizowanych i przemysłowych obszarów. Jest to ważny wynik odnoszący się wprost do jakości życia w gminie.

Wykres 80. Stan środowiska naturalnego ogółem

Stan środowiska naturalnego ogółem
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

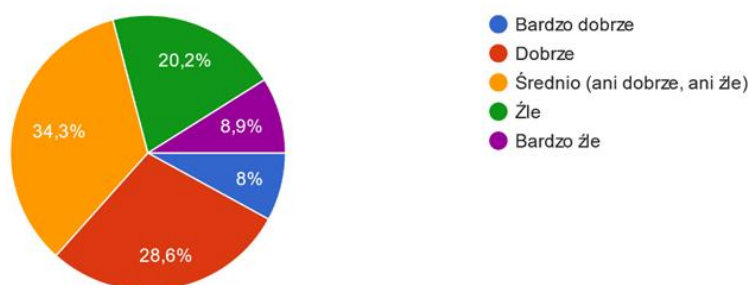

W kontekście jakości powietrza w gminie głosy rozkładają się względnie równo. Pozytywne oceny to 36,6% głosów, ocena średnia uzyskała 34,3% głosów, a oceny negatywne 29,1%. Wynik ten może być nieco zaskakujący, zważywszy na to, iż okresowo na terenie gminy (np. rok 2023) oraz w jej sąsiedztwie pojawiają się problemy związane z jakością powietrza i przekroczeniem dopuszczalnych norm stężeń pyłów. Jakość powietrza jest problemem większości samorządów, stąd konieczne jest bieżące monitorowanie w tym zakresie oraz ciągłe czytelne podejmowanie projektów na rzecz czystego powietrza.

Wykres 81. Jakość powietrza

Jakość powietrza

213 odpowiedzi

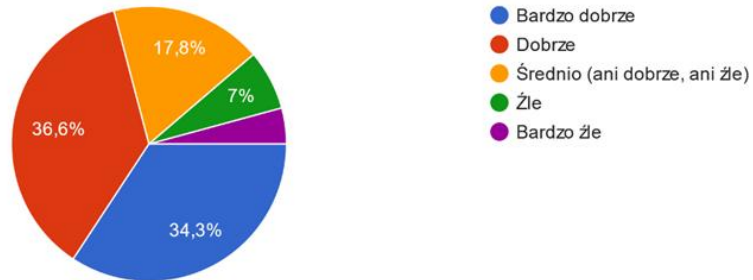
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Z kolei jakość wody została oceniona bardzo pozytywnie (70,9% ocen dobrych i bardzo dobrych), przy 17,8% ocen średnich. Jest to kolejny ważny wynik, który w sposób bezpośredni dotyczy jakości życia w gminie.

Wykres 82. Jakość wody

Jakość wody
213 odpowiedzi

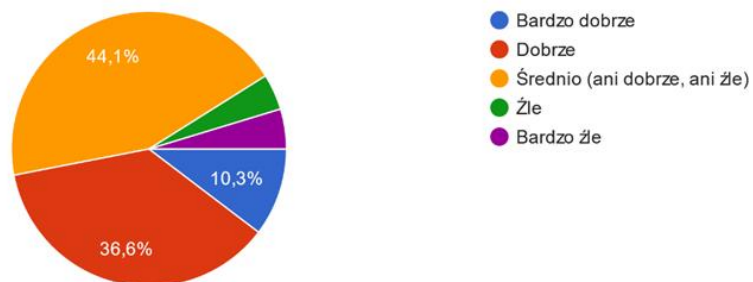

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdaniem respondentów wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) przez samorząd i mieszkańców jest wystarczające. Odnotowano przewagę ocen średnich, dobrych i bardzo dobrych. Dalsze wykorzystanie OZE wydaje się zatem oczywistym kierunkiem działania w gminie.

Wykres 83. Wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii przez samorząd i mieszkańców

Wykorzystanie OZE przez samorząd
213 odpowiedzi

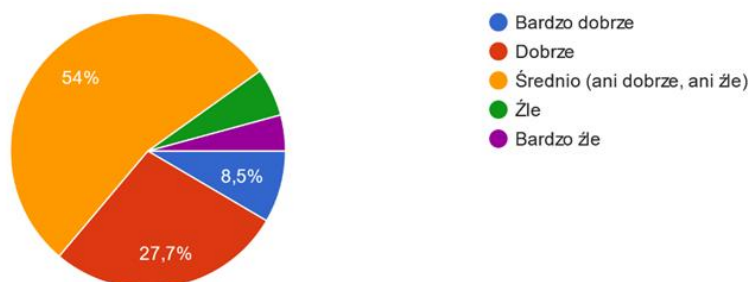
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres 84. Wykorzystanie OZE przez mieszkańców

Wykorzystanie OZE przez mieszkańców

213 odpowiedzi

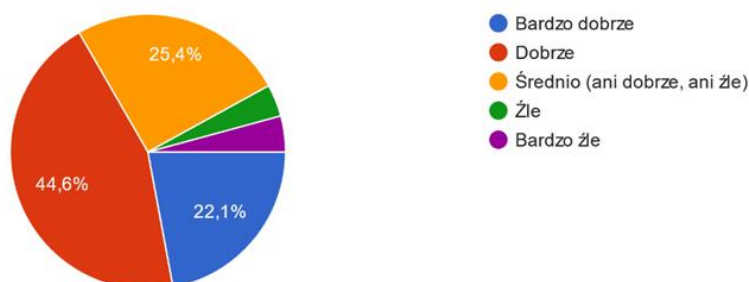
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Partycypujący w badaniu mieszkańcy gminy pozytywnie ocenili jakość lokalnych produktów żywnościowych – 66,7% ocen dobrych i bardzo dobrych, przy stosunkowo niewielkiej ilości ocen negatywnych. Ponadto co czwarty respondent przyznawał średnią ocenę. Uzyskany wynik ma szersze znaczenie, ponieważ produkty lokalne mogą być jednym z elementów wpływających na atrakcyjność turystyczną gminy i służyć jako nośnik promocji.

Wykres 85. Jakość produktów lokalnych (żywność i napoje)

Jakość produktów lokalnych (żywność i napoje)

213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ocena czystości, porządku i estetyki to ponownie wyraźna przewaga wskazań pozytywnych – 66,2% ocen dobrych i bardzo dobrych przy 25,4% ocen średnich. Uzyskane wyniki są dobrym prognostykiem w odniesieniu do jakości życia mieszkańców oraz potencjału

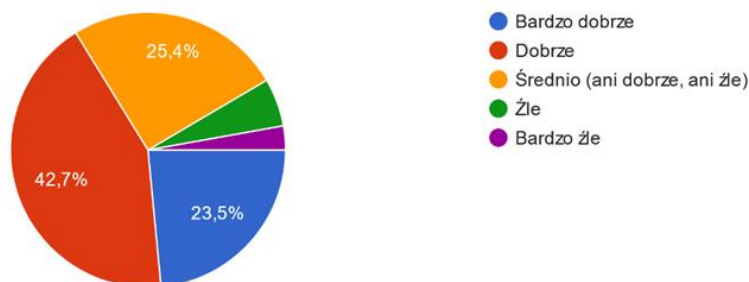

gminy do przyciągania nowych rezydentów. Estetyka ma także znaczenie w kontekście potencjalnego rozwoju sektora turystycznego.

Wykres 86. Czystość, porządek i estetyka

Czystość, porządek i estetyka

213 odpowiedzi

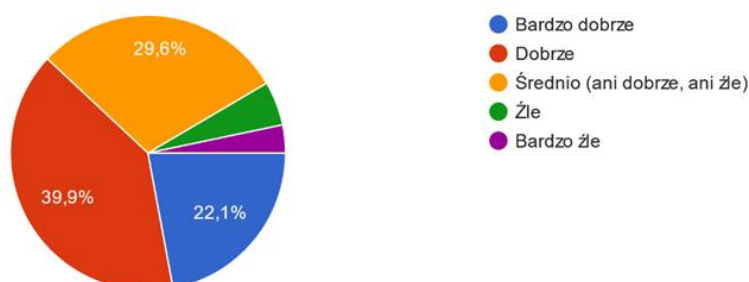
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W przypadku uroków gminnego krajobrazu, aż 62% ankietowanych oceniło je dobrze lub bardzo dobrze. Przeciętnie co trzeci mieszkaniec ocenił je jako średnie. Wspomniane uroki otoczenia i krajobraz są kolejnymi czynnikami mającymi wpływ na wybory mieszkaniowe, turystyczne oraz inwestycyjne. Wspomagają również proces promocji gminy.

Wykres 87. Uroki krajobrazu

Uroki krajobrazu

213 odpowiedzi

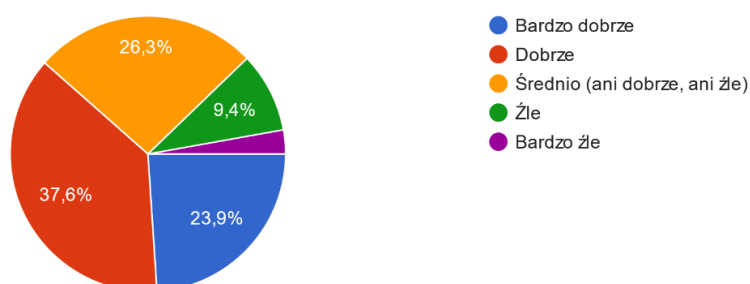
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Potwierdzeniem pozytywnych odczuć mieszkańców w zakresie krajobrazu i otoczenia przyrodniczego jest pytanie o dostępność terenów zielonych. Ponad 61% respondentów udzieliło ocen pozytywnych, a średnio co czwarty oceny średniej.

Wykres 88. Dostęp do terenów zielonych

Dostęp do terenów zielonych
213 odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

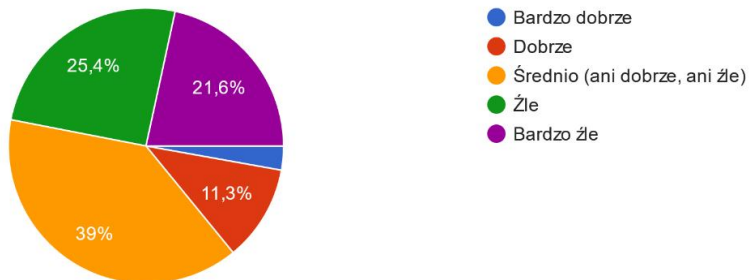
Zdecydowanie odmienna ocena odnosi się do aspektu uciążliwości szkód górniczych dla mieszkańców gminy. Jest to jeden z wyraźnie negatywnych czynników poddanych analizie. W tym wypadku aż 21,6% osób wskazało ocenę bardzo źle, a kolejne 25,4% ocenę źle, co łącznie daje wynik 47% negatywnych odpowiedzi. Poziom średni oceny wybrało 39% respondentów. Wynik taki nie może być zaskoczeniem ze względu na fakt lokalizacji na terenie gminy kopalni i obiektów górniczych. Władze gminy powinny zatem dążyć do minimalizowania szkód i uciążliwości związanych z tym aspektem.

Wykres 89. Uciążliwość szkód górniczych

Uciążliwość szkód górniczych

213 odpowiedzi

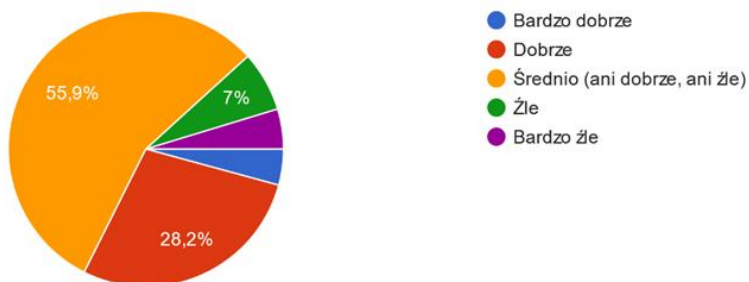
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Nieco lepiej wygląda sytuacja w zakresie uciążliwości zakładów pracy i przedsiębiorstw. Tu zdecydowana większość respondentów wskazała na ocenę średnią (55,9%), a ponad 28% ocenę dobrą.

Wykres 90. Uciążliwość zakładów pracy i przedsiębiorstw

Uciążliwość zakładów pracy i przedsiębiorstw

213 odpowiedzi

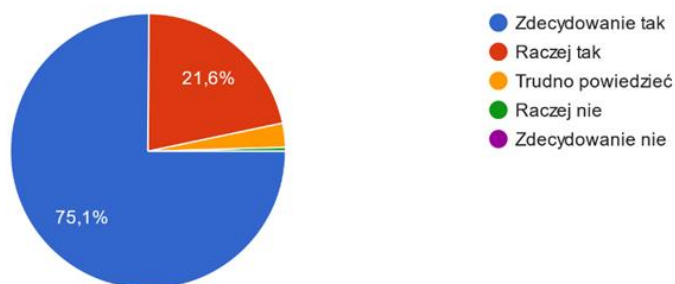
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

2.6. Tożsamość lokalna, obszary rozwojowe oraz problemowe gminy

W tej części opracowania omówione zostaną wyniki badań dotyczące oceny obszarów rozwojowych oraz problemowych Gminy Pawłowice. Należy zauważyć, że 75,1% ankietowanych odpowiedziało, że zdecydowanie zależy im na rozwoju gminy, a kolejne 21,6% udzieliło odpowiedzi „raczej tak”. Są to bardzo solidne podstawy, na których można budować gminne projekty rozwojowe. Mieszkańcy, którzy utożsamiają się ze swoim miejscem zamieszkania, są bardziej skłonni do partycypowania w rozwiązywaniu lokalnych problemów, inwestowania, tworzenia nowych wartości. Marginalny odsetek zadeklarował brak chęci.

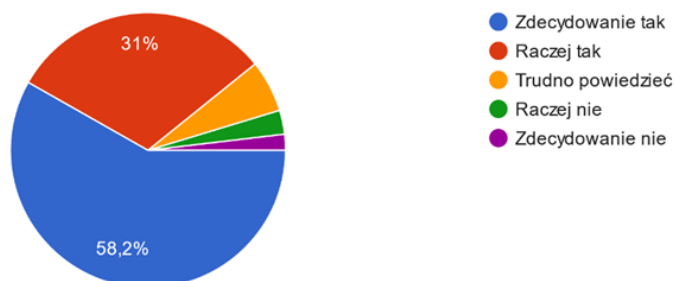
Wykres 91. Czy zależy Panu/i na rozwoju Gminy Pawłowice?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W przypadku pytania o utożsamianie się z gminą również większość respondentów odpowiedziała zdecydowanie tak i raczej tak (łącznie 89,2% pozytywnych odpowiedzi). Taki wynik stanowi podstawę do jeszcze silniejszego kreowania marki gminy w regionie, głównie w oparciu o potencjał społeczny.

Wykres 92. Czy utożsamia się Pan/i ze swoją gminą?

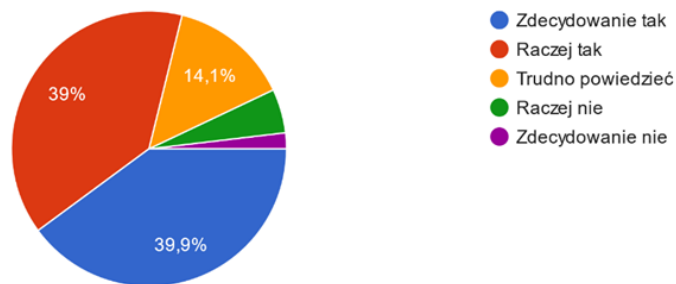

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W przypadku pytania o rozwój gminy w ostatnich latach zdecydowana większość respondentów odpowiedziała zdecydowanie tak i raczej tak (łącznie 78,9% pozytywnych odpowiedzi), a 14,1% trudno powiedzieć. Taki wynik powinien stanowić motywację dla wszystkich lokalnych środowisk, w tym samorządu terytorialnego, do dalszej intensyfikacji działań na rzecz rozwoju gminy.

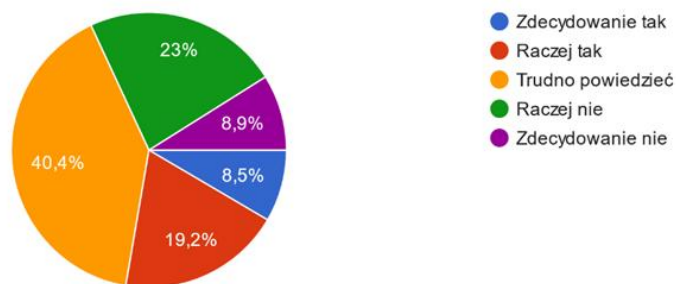
Wykres 93. Czy uważa Pan/i, że Gmina Pawłowice rozwinęła się w ostatnich latach (2014 – 2024)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Niestety, jak wynika z badań, tylko 27,2% badanych mieszkańców twierdzi, że ma wpływ na to co dzieje się w gminie, a 31,9%, że nie ma. Największy odsetek stanowią jednak odpowiedzi *Trudno powiedzieć* – 40,4%. W tym obszarze jest zatem znaczna przestrzeń do poprawy, choćby poprzez wykorzystanie instrumentu budżetu obywatelskiego.

Wykres 94. Czy uważa Pan/i, że ma wpływ na to, co dzieje się w Gminie Pawłowice?

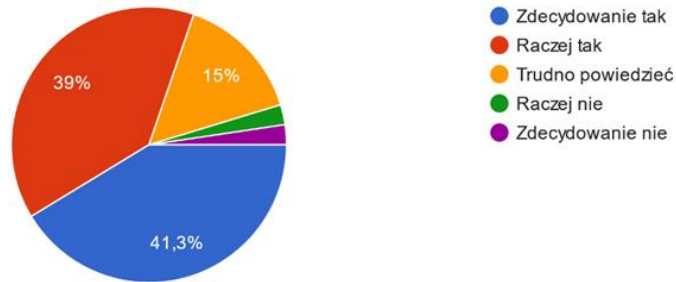
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podobnie, jak przy wcześniejszych pytaniach zdecydowanie więcej badanych osób jest zadowolonych z tego, że mieszka w Gminie Pawłowice (80,3%). Jest to wynik, który, podobnie

jak ten dotyczący tożsamości lokalnej, stanowi dobrą bazę do wzmocnienia pozycji rozwojowej gminy w przyszłości.

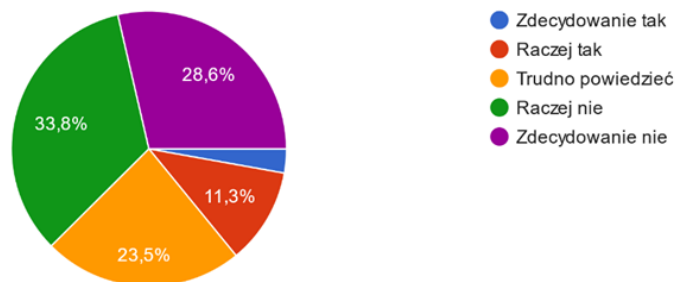
Wykres 95. Czy jest Pan/i zadowolony/a z tego, że mieszka w Gminie Pawłowice?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród ankietowanych większość stanowią osoby, które nie planują w przyszłości przeprowadzić się do innej gminy (62,4%). Ankietowani, którzy planują przeprowadzkę to 14% ogółu badanych. Można więc powiedzieć, że obecni mieszkańcy cenią sobie jakość życia w gminie i niechętnie myślą o zmianie miejsca zamieszkania.

Wykres 96. Czy planuje Pan/i w przyszłości przeprowadzkę do innej gminy?

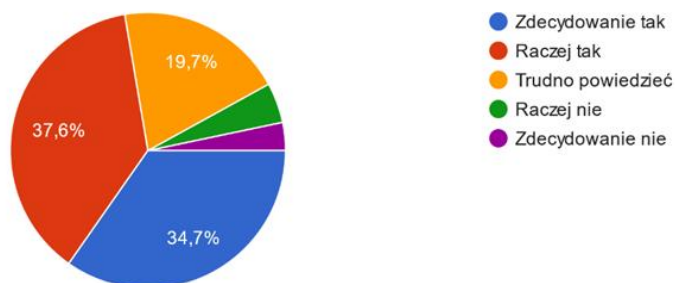

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowany odsetek respondentów (72,3%) poleciłoby Gminę Pawłowice innym osobom jako miejsca do życia. Wynik ten nie różni się znacząco od wskazań dotyczących np. tożsamości lokalnej i jak widać jest z nią bezpośrednio skorelowany. Jednak w takiej sytuacji pod uwagę brany jest przez respondentów zapewne szerszy zestaw czynników, które wpływają na pozytywne postrzeganie gminy.

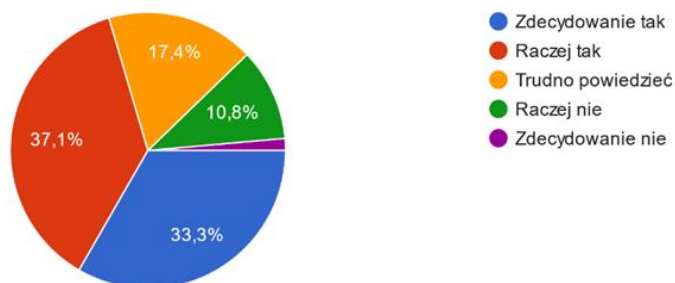
Wykres 97. Czy poleciłby/łaby Pan/i komuś Gminę Pawłowice jako miejsce do życia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ponad 70% respondentów uznała, że Gmina Pawłowice jest miejscem o znacznym potencjale rozwojowym. Przeciwnego zdania było tylko 12,2% uczestniczących w badaniu. Na bazie tego wyniku można starać się wprowadzać zmiany, które stworzą jeszcze lepsze warunki do życia i prowadzenia działalności w gminie.

Wykres 98. Czy Gmina Pawłowice jest miejscem o znacznym potencjale rozwojowym?

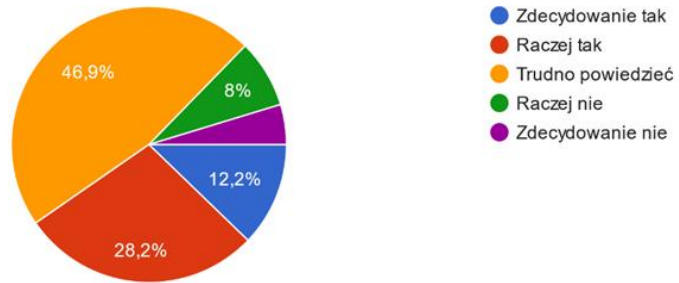

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ponad 40% respondentów wierzy, że jakość życia w Gminie Pawłowice poprawi się w najbliższych latach. Największy odsetek osób wskazuje jednak odpowiedź *Trudno powiedzieć* – 46,9%. Niewielka grupa badanych (12,7%) nie widzi perspektyw na poprawę życia w gminie w ciągu najbliższych lat. Taki wynik powinien stanowić motywator do działania ze strony władz samorządowych, aby nadzieje mieszkańców zostały zrealizowane.

Wykres 99. Czy jakość życia w Gminie Pawłowice poprawi się w najbliższych latach?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3. Podsumowanie przeprowadzonej diagnozy oraz badań – wnioski i rekomendacje

Na bazie przeprowadzonej diagnozy oraz badań i analiz określić można następujące wnioski i rekomendacje dotyczące implementacji strategii rozwoju Gminy Pawłowice:

- gmina ma relatywnie korzystne położenie geograficzne i powinna w szerszym zakresie wykorzystywać swoje atuty wynikające z potencjału dostępności komunikacyjnej,
- występuje zjawisko depopulacji spowodowane głównie migracją, ponadto zachodzi proces starzenia się społeczności lokalnej, przyrost naturalny jest generalnie dodatni, jednak nie jest to poziom wysoki. Zalecane są środki zaradcze w postaci działań na rzecz przyciągania nowych mieszkańców oraz przeciwdziałania migracji obecnych,
- od lat obserwowany jest sukcesywny spadek bezrobocia,
- patrząc na wskaźniki finansowe Gmina Pawłowice rozwija się, występuje rosnący trend w zakresie dochodów i wydatków na mieszkańca, sytuację finansową można określić jako stabilną, pozwalającą na realizowanie inwestycji, w tym z uwzględnieniem projektów współfinansowanych z funduszy europejskich,
- na plus należy odnotować wzrastającą wartość wskaźnika przedsiębiorczości, który jest miarą aktywności społeczności lokalnej w kierunku rozwoju przedsiębiorczości, prowadzenia działalności gospodarczej,
- baza noclegowa ma ograniczony charakter i jeśli gmina planuje rozwijać się w kierunku turystyki, potrzebne będzie przyciągnięcie dodatkowych inwestycji w tym obszarze,
- sukcesywnie spada liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Choć pewnym ostrzeżeniem może być ostatni rok analizy (2023) kiedy to liczba ta wzrosła. Na tej podstawie można założyć, przyjmując pewne uproszczenie, że poprawia się sytuacja materialna społeczności lokalnej, mniej osób jest zagrożonych wykluczeniem społecznym, należy jednak sukcesywnie analizować ten obszar w gminie,
- w analizowanych latach spadła liczba czytelników. Wyniki w tym obszarze nie są najlepsze i należy promować ideę czytelnictwa, co ma pośredni wpływ na kształtowanie się kreatywnego kapitału ludzkiego, jednak jest to trend ogólnopolski, gdzie tradycyjne czytelnictwo w dużej mierze zastępuje się pozycjami elektronicznymi.

Na bazie prowadzonych badań ankietowych można wskazać obszary, zagadnienia, w przypadku których:

- oceny negatywne przewyższały oceny pozytywne lub wyróżniały się odsetkiem negatywnych odpowiedzi na tle innych analizowanych obszarów. Można zatem przyjąć, że poprawa zalecana jest przede wszystkim w następujących kwestiach:
 - dostęp do opieki zdrowotnej;
 - poziom profilaktyki zdrowotnej;
 - możliwości spędzania czasu wolnego;
 - funkcjonowanie komunikacji ponadlokalnej;
 - produktów i obiektów turystycznych;
 - dostępności mieszkań;
 - natężenia ruchu;
 - cen nieruchomości;
 - jakości rynku pracy;
 - innowacyjności gospodarki;
 - jakości powietrza;
 - uciążliwość szkód górniczych.
- z kolei najlepiej w badaniu ankietowym (suma ocen pozytywnych powyżej 70%) ocenione zostały:
 - infrastruktura społeczna;
 - jakość edukacji podstawowej;
 - dostęp do wiedzy na terenie gminy (m.ni. szkolnictwo, biblioteki, Internet, itp.);
 - poziom równouprawnienia kobiet i mężczyzn;
 - infrastruktura techniczna;
 - funkcjonowanie komunikacji lokalnej;
 - dostępność sklepów w gminie;
 - jakość wody.
- zdecydowana większość badanych osób utożsamia się z Gminą Pawłowice, co jest pozytywnym zjawiskiem, dodatkowo respondenci uważają, że gmina rozwinęła się w ostatnich latach i jest miejscem o znacznym potencjale rozwojowym. Z drugiej strony, nieco niżej oceniają swój wpływ na to, co dzieje się w gminie. Jak widać wyniki

są zdywersyfikowane i ewentualnie wymagają dodatkowych pogłębionych analiz w wybranych wąskich obszarach tematycznych,

- na bazie przeprowadzonych analiz można wskazać zasadność sukcesywnej transformacji lokalnej gospodarki odpowiadającej wyzwaniom współczesnej gospodarki i oczekiwaniom mieszkańców.

Natomiast wśród wolnych sugestii i informacji, którymi mieszkańcy gminy mogli się podzielić w ankiecie w ramach pytania otwartego można wskazać głównie na:

- lepszą ochronę i gospodarowanie terenami zielonymi,
- poprawę komunikacji m.in. z wykorzystaniem Kolei Śląskich, zwiększenie ilości i rozkładu dobowego przejazdów,
- przekazanie większej ilości środków w profilaktykę zdrowia, głównie psychicznego, młodzieży,
- rozwój bazy i oferty sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej dla dzieci i młodzieży,
- podniesienie standardu placów zabaw,
- w miarę możliwości budowa dróg dojazdowych do posesji,
- utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- oświetlenie DK 81 na terenie Warszowic,
- doinwestowanie jednostek OSP oraz zachęcenie młodzieży do wstępowania w ich struktury,
- przygotowanie terenów na wzór strefy aktywności w Pszczynie,
- stworzenie lepszych warunków do rozwoju gospodarstw rolnych (specjalizujących się w produkcji roślinnej i zwierzęcej).

4. Analiza SWOT Gminy Pawłowice

Analiza SWOT jest jednym z kluczowych narzędzi wykorzystywanych w procesie planowania strategicznego, umożliwiającym ocenę potencjału rozwojowego Gminy Pawłowice w sposób całościowy i przemyślany. Jej głównym celem jest wskazanie zarówno wewnętrznych zasobów i ograniczeń gminy (mocnych i słabych stron), jak i zewnętrznych czynników, które mogą wspierać bądź ograniczać jej rozwój (szans i zagrożeń). Tego rodzaju podejście pozwala trafnie zidentyfikować strategiczne priorytety, a także zaplanować kierunki działań odpowiadające lokalnym potrzebom i realiom.

Opracowanie analizy SWOT Gminy Pawłowice opiera się na czterech komplementarnych perspektywach, endogenicznej (mocne i słabe strony) oraz egzogenicznej (szanse i zagrożenia), które wspólnie tworzą obraz aktualnej sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej gminy. Podstawą analizy są dane statystyczne, lokalne dokumenty strategiczne i planistyczne, wiedza instytucjonalna oraz wyniki badań i konsultacji z mieszkańcami. Uwzględniono również kluczowe trendy rozwojowe w otoczeniu regionalnym, krajowym i europejskim.

Wnioski z analizy SWOT są niezbędne do dalszego formułowania realistycznej i spójnej wizji rozwoju Gminy Pawłowice do 2032 roku, jak również do określenia ambitnych, lecz osiągalnych celów strategicznych. W kontekście zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, takich jak zmiany demograficzne, napięcia geopolityczne, presja klimatyczna czy transformacja cyfrowa. Narzędzie to pozwala zidentyfikować nie tylko obecne atuty i bariery, ale także nowe możliwości rozwoju i kierunki przyszłych interwencji. Co szczególnie istotne, analiza SWOT uwzględnia również oczekiwania społeczności lokalnej i głosy interesariuszy, wzmacniając transparentność procesu strategicznego oraz budując lokalne poparcie dla wyznaczonych priorytetów rozwoju.

Tabela 8. Analiza SWOT Gminy Pawłowice

Czynniki wewnętrzne	
Silne strony	Słabe strony
• Korzystne położenie geograficzne w południowej części woj. śląskiego, blisko dużych ośrodków miejskich.• Dobrze rozwinięta sieć drogowa – przebieg DK81, DW933, DW938 oraz bliskość autostrady A1.	• Postępujący spadek liczby ludności i ujemne saldo migracji.• Starzenie się społeczeństwa – szybki wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym.

• Funkcjonowanie przystanków kolejowych, w tym nowo otwartego Pawłowice Śląskie Centrum.• Wysoki poziom infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (Wodny Raj, hale sportowe, boiska, lodowisko).• Relatywnie niskie bezrobocie i wyraźny trend spadkowy liczby osób bezrobotnych.• Rosnąca liczba firm zarejestrowanych w rejestrze REGON – poprawa wskaźnika przedsiębiorczości.• Stabilna sytuacja finansowa gminy, wzrost dochodów i wydatków oraz skuteczna absorpcja środków UE.• Dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna, publiczne i niepubliczne przedszkola oraz szkoły.• Obecność Zespołu Szkół Ogólnokształcących z ofertą liceum, technikum i szkoły branżowej.• Bogata oferta pomocy społecznej i wdrażanie innowacyjnych usług opiekuńczych.• Skuteczne działania na rzecz ochrony środowiska i wykorzystania OZE (instalacje PV, spółdzielnia energetyczna).• Aktywność lokalnych klubów sportowych i wzrost liczby osób uczestniczących w zajęciach.• Silna tożsamość lokalna i dobra organizacja jednostek pomocniczych (sołectw).	• Niska liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – zagrożenie dla reprodukcji demograficznej.• Spadek współczynnika skolaryzacji w szkołach podstawowych w ostatnim okresie.• Wysoki udział kobiet wśród osób bezrobotnych – ponad 69% w 2023 roku.• Duży udział mikroprzedsiębiorstw – niska liczba firm zatrudniających więcej niż 9 osób.• Uzależnienie części mieszkańców od świadczeń socjalnych – m.in. z powodu chorób i bezrobocia.• Występowanie szkód górniczych.• Niewystarczająca dostępność transportu publicznego w niektórych częściach gminy.• Ograniczone możliwości zatrzymania młodzieży po szkole średniej.• Stosunkowo niewielki udział gminy w przyciąganiu nowych inwestycji o wysokiej wartości dodanej.• Zróżnicowany poziom aktywności społecznej i zaangażowania mieszkańców w konsultacje.• Brak pełnej integracji i promocji potencjału turystycznego gminy w skali regionalnej.
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
• Możliwość dalszego pozyskiwania funduszy UE w ramach nowej perspektywy 2021–2027 oraz 2028-2034.• Rozwój energetyki obywatelskiej i dalsze inwestycje w fotowoltaikę i efektywność energetyczną.• Wzrost popularności zrównoważonego stylu życia – szansa dla zielonych inicjatyw i ekoturystyki.• Rozwój oferty dla seniorów w związku z postępującym starzeniem się społeczeństwa.• Możliwość przyciągnięcia nowych mieszkańców z miast poszukujących dobrej jakości życia na wsi.• Współpraca z sąsiednimi gminami i miastami w ramach projektów ZIT oraz subregionalnych.• Rozwój usług cyfrowych i zdalnej pracy jako szansa na zatrzymanie mieszkańców.• Możliwość rozszerzenia oferty szkolnictwa branżowego i zawodowego we współpracy z biznesem.• Promocja gospodarki obiegu zamkniętego oraz inwestycje w gospodarkę wodno-ściekową i odpadową.• Dalszy rozwój komunikacji rowerowej i pieszej w duchu zrównoważonej mobilności.	• Zmiany legislacyjne ograniczające dochody samorządów (np. zmniejszone wpływy z PIT).• Nasilająca się konkurencja między gminami o środki zewnętrzne i inwestorów.• Niestabilność gospodarcza i inflacja wpływająca na koszty realizacji inwestycji i usług.• Możliwość niedostosowania lokalnego rynku pracy do zmieniających się potrzeb gospodarki.• Wzrost kosztów energii i usług komunalnych – presja na budżety gospodarstw domowych.• Ryzyko niewystarczającej adaptacji do zmian klimatu i związanych z nimi ekstremalnych zjawisk pogodowych.• Ograniczony dostęp do wysokiej jakości usług medycznych w zakresie specjalistycznym.• Brak systemowego wsparcia państwa dla gmin wiejskich w zakresie przeciwdziałania wyludnianiu.• Pogłębiające się wykluczenie komunikacyjne wśród mieszkańców bez własnego środka transportu.• Ryzyko wyczerpania dostępnych terenów inwestycyjnych bez kompleksowego planu ich rozwoju.

• Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej dzięki dobrze przygotowanym terenom pod działalność gospodarczą.• Dofinansowania dla usług społecznych i zdrowotnych – np. programy opieki domowej i profilaktyki.• Rozszerzanie partnerstw zagranicznych w obszarze edukacji, kultury i wymiany doświadczeń.• Rosnące zainteresowanie życiem w gminach wiejskich jako alternatywie dla przepętnionych miast.	• Możliwość zmniejszenia zaangażowania społecznego i partycypacji mieszkańców w procesy publiczne.

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy Pawłowice oraz przeprowadzonych badań ankietowych, warsztatów strategicznych

Analiza SWOT Gminy Pawłowice ujawnia, że jednostka ta dysponuje **znaczącym potencjałem rozwojowym**, który opiera się na korzystnym położeniu geograficznym, dobrej dostępności komunikacyjnej, rozwiniętej infrastrukturze społecznej i technicznej, stabilnych finansach publicznych oraz rosnącej aktywności gospodarczej i społecznej. Silnymi atutami są także inwestycje w odnawialne źródła energii, oferta edukacyjna i opiekuńcza oraz aktywność sportowa i rekreacyjna. Jednocześnie diagnoza wskazuje na szereg barier strukturalnych, takich jak postępująca depopulacja, starzenie się społeczeństwa, ograniczone możliwości zatrzymania młodych ludzi, wzrastające uzależnienie części mieszkańców od wsparcia społecznego oraz niewystarczające zróżnicowanie lokalnej gospodarki. Gmina musi również mierzyć się z wyzwaniami związanymi z wykluczeniem komunikacyjnym, dostępem do usług specjalistycznych, ryzykiem szkód górniczych i skutkami zmian klimatu.

W **otoczeniu zewnętrznym** Gmina Pawłowice może wykorzystać wiele szans, takich jak dalsze pozyskiwanie środków z funduszy unijnych, rozwój energetyki obywatelskiej, usług cyfrowych, szkolnictwa branżowego oraz zielonej i lokalnej gospodarki. Szansą jest także **rosnące zainteresowanie osiedlaniem się w gminach wiejskich o wysokiej jakości życia**. Równolegle jednak należy uwzględnić zagrożenia związane z niestabilnością gospodarczą, konkurencją o inwestorów i fundusze, zmianami legislacyjnymi ograniczającymi dochody własne oraz presją urbanizacyjną z sąsiednich ośrodków.

W konkluzji, strategia rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026–2032 powinna opierać się na maksymalnym wykorzystaniu istniejących atutów i szans zewnętrznych przy jednoczesnym ograniczaniu barier rozwojowych i podnoszeniu odporności na zagrożenia. Szczególny nacisk należy położyć na działania demograficzne, wspieranie nowoczesnej

gospodarki, rozwój kompetencji mieszkańców, wzmacnianie mobilności i usług publicznych oraz budowanie spójności społecznej i przestrzennej gminy.

Kluczowym elementem **skutecznej implementacji** rekomendacji wynikających z analizy SWOT Gminy Pawłowice jest zapewnienie spójności działań strategicznych z realnymi potrzebami mieszkańców oraz z możliwościami finansowymi i organizacyjnymi gminy. Szczególne znaczenie ma priorytetyzacja działań odpowiadających na zidentyfikowane słabości i zagrożenia – zwłaszcza w obszarze demografii, rynku pracy, infrastruktury społecznej oraz adaptacji do zmian klimatu. Równoległe, istotne jest efektywne wykorzystanie mocnych stron jako podstawy do budowy przewag rozwojowych, m.in. poprzez mobilizację lokalnych zasobów, wspieranie przedsiębiorczości, promocję potencjału inwestycyjnego oraz integrację działań partnerskich z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Kluczowe będzie również monitorowanie efektów wdrażanych działań, elastyczne reagowanie na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne oraz aktywne włączanie społeczności lokalnej w procesy decyzyjne, co pozwoli zwiększyć skuteczność, trwałość i akceptację podejmowanych interwencji.

Należy również zaznaczyć, że Gmina Pawłowice należy m.in. do takich związków i stowarzyszeń jak Związek Subregionu Centralnego, Lokalna Grupa Działania „Ziemia Pszczyńska”, Śląski Związek Gmin i Powiatów czy Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce.

Członkostwo Gminy Pawłowice w Związku Subregionu Centralnego (ZSC) stanowi istotny atut rozwojowy oraz jasno zdefiniowaną szansę strategiczną. ZSC zapewnia gminie dostęp do ugruntowanego potencjału instytucjonalnego i eksperckiego, umożliwia korzystanie z zaplecza kompetencyjnego oraz stwarza warunki do aktywnego sieciowania pracowników jednostek samorządu terytorialnego. Jest to jednocześnie zinstytucjonalizowana platforma współpracy, kluczowa dla efektywnej koordynacji przedsięwzięć, pozyskiwania środków w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) oraz wzmacniania zdolności gminy do skutecznej realizacji własnych celów strategicznych.

5. Misja i wizja Gminy Pawłowice

W procesie planowania rozwoju lokalnego jednym z najistotniejszych etapów jest wskazanie długofalowego kierunku, w jakim Gmina powinna zmierzać. Jasno określona misja oraz wizja rozwoju stanowią fundament budowania spójnej polityki publicznej, pozwalając na wyznaczenie priorytetów, celów strategicznych i narzędzi ich realizacji. Misja i wizja Gminy Pawłowice są nie tylko deklaracją intencji, ale również impulsem do działania dla mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych oraz partnerów instytucjonalnych. Ukierunkowują wspólne wysiłki na rzecz budowania silnej, nowoczesnej i odpornej wspólnoty lokalnej.

Misja Gminy Pawłowice wyraża sens istnienia samorządu lokalnego i jego zaangażowanie w poprawę jakości życia mieszkańców, racjonalne gospodarowanie zasobami oraz rozwój gospodarki, edukacji i usług publicznych. To zobowiązanie do prowadzenia działań w duchu dialogu społecznego, odpowiedzialności środowiskowej, transparentności i nowoczesnego zarządzania. Misja określa „po co działamy”, „dla kogo pracujemy” i „jakie wartości nas prowadzą” – stanowiąc zarazem fundament, na którym opiera się codzienne funkcjonowanie gminy oraz jej przyszłościowe ambicje.

Z kolei wizja rozwoju Gminy Pawłowice do roku 2032 stanowi obraz pożądanego stanu, do którego dąży lokalna wspólnota. To aspiracja do bycia gminą bezpieczną, przyjazną i nowoczesną – miejscem, które zapewnia wysoki standard życia, wspiera przedsiębiorczość, rozwija innowacyjne i ekologiczne rozwiązania, a zarazem szanuje swoje dziedzictwo kulturowe i walory przyrodnicze. Wizja ta pozwala odpowiedzieć na pytania: „jaką gminą chcemy się stać?”, „czym mamy się wyróżniać?” oraz „w jaki sposób przygotowujemy się na wyzwania przyszłości?”. Uwzględnia zmieniające się trendy społeczne, technologiczne i klimatyczne, a także konieczność adaptacji do nowej rzeczywistości demograficznej i gospodarczej.

Misja i wizja Gminy Pawłowice zostały wypracowane na podstawie kompleksowej diagnozy strategicznej, analizy SWOT oraz wyników konsultacji z lokalnymi interesariuszami. Odnoszą się do zidentyfikowanych potrzeb społecznych i gospodarczych, wpisują się w cele rozwojowe określone na poziomie województwa śląskiego i państwa, a jednocześnie uwzględniają unikalne atuty i tożsamość Gminy Pawłowice.

Misja Gminy Pawłowice. *Gmina Pawłowice to odpowiedzialna, dynamiczna i nowoczesna wspólnota, która działa na rzecz zrównoważonego rozwoju, wysokiej jakości życia mieszkańców oraz rozwoju lokalnej gospodarki. Naszym celem jest wspieranie aktywności społecznej i przedsiębiorczości, zapewnienie dostępu do efektywnych usług publicznych, ochrona środowiska i pielęgnowanie lokalnego dziedzictwa. Działamy w sposób transparentny, efektywny i partnerski – z szacunkiem dla przeszłości i z otwartością na przyszłość.*

Wizja Gminy Pawłowice 2032 – *nowoczesna i przyjazna gmina, w której mieszkańcy żyją komfortowo i bezpiecznie, w otoczeniu zadbanej przestrzeni, nowoczesnej infrastruktury i bogatej oferty usług społecznych. Gmina atrakcyjna do zamieszkania, inwestowania i odpoczynku – silna swoją wspólnotą, otwarta na innowacje, zaangażowana w ochronę środowiska i odporna na zmiany cywilizacyjne. Miejsce, które przyciąga jakością życia, stabilnością i aktywnością obywatelską.*

Misja i wizja Gminy Pawłowice pełnią funkcję kompasu strategicznego dla wszystkich podmiotów zaangażowanych w jej rozwój. Dla mieszkańców to wyraźny sygnał, że samorząd rozumie ich potrzeby i planuje przyszłość z myślą o wspólnym dobru. Dla przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji edukacyjnych i społecznych, misja i wizja są zaproszeniem do współdziałania i zaangażowania w realizację wspólnych celów. Stanowią one również inspirację do sięgania po nowe źródła finansowania, rozwijania partnerstw lokalnych i międzynarodowych oraz budowania zintegrowanej i odpornej społeczności lokalnej.

6. Cele strategiczne, operacyjne, zadania w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Opracowanie celów strategicznych, operacyjnych i konkretnych zadań stanowi kluczowy element części programowej „Strategii Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026–2032”. Wyznaczenie celów rozwojowych jest logiczną kontynuacją przeprowadzonej diagnozy, badań ankietowych oraz analizy SWOT – stanowi próbę odpowiedzi na zidentyfikowane wyzwania i potrzeby, przy jednoczesnym wykorzystaniu lokalnych atutów oraz możliwości wynikających z otoczenia zewnętrznego. Cele te wskazują kierunki zmian, do których dąży gmina w perspektywie średnio- i długoterminowej, uwzględniając zarówno konieczność niwelowania barier rozwojowych, jak i wzmocnienia zasobów endogenicznych.

Cele strategiczne określają nadrzędne priorytety polityki rozwoju Gminy Pawłowice, są odpowiedzią na pytanie „co chcemy osiągnąć?”, opisując pożądany stan gminy w horyzoncie do 2032 roku. Odnoszą się do kluczowych wyzwań społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych, wskazując ogólny kierunek działań samorządu oraz jego partnerów. Cele operacyjne mają charakter bardziej szczegółowy i służą jako instrumenty wdrażania celów strategicznych – odpowiadają na pytanie „jak chcemy to osiągnąć?”, wyznaczając konkretne obszary interwencji oraz narzędzia i projekty.

Ważnym założeniem jest, aby cele były odpowiednio zintegrowane z wizją rozwoju Gminy Pawłowice i spójne z modelem jej funkcjonalno-przestrzennej transformacji. Muszą one również spełniać standardy jakościowe – być jasno zdefiniowane, mierzalne, osiągalne, realistyczne i osadzone w określonych ramach czasowych (zgodnie z zasadą SMART). Każdy cel powinien wynikać z analizy rzeczywistych potrzeb, uwzględniać istniejące zasoby instytucjonalne i społeczne oraz sprzyjać tworzeniu zintegrowanych projektów odpowiadających na wyzwania wielowymiarowe. Tylko wówczas możliwe będzie skuteczne wdrożenie strategii, zapewniające trwałą i zrównoważony rozwój Gminy Pawłowice.

Realizacja celów i zadań będzie wymagać zaangażowania różnych grup interesariuszy, mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych, instytucji publicznych oraz partnerów zewnętrznych.

Tabela 9. Cele strategii rozwoju Gminy Pawłowice do 2032 roku

CEL STRATEGICZNY HORYZONTALNY	
Zrównoważony rozwój Gminy Pawłowice oraz efektywne zarządzanie publiczne	
Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i jakości życia mieszkańców	
Zadanie 1.1	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (m.in. przychodnie zdrowia, szkoły, przedszkola, strażnice, Ośrodek Pomocy Społecznej) i rozwój usług społecznych.
Zadanie 1.2	Rozwój oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych dla różnych grup wiekowych.
Zadanie 1.3	Wspieranie integracji międzypokoleniowej poprzez programy edukacyjne i kulturalne.
Zadanie 1.4	Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niesamodzielnych.
Zadanie 1.5	Wzmocnienie oferty edukacyjnej w zakresie nowoczesnych technologii i kompetencji miękkich.
Zadanie 1.6	Dostosowanie oferty kulturalno-rozrywkowej do potrzeb młodzieży 15+
Zadanie 1.7	Aktywizacja zawodowa kobiet.
Zadanie 1.8	Wsparcie inicjatyw obywatelskich i lokalnych organizacji pozarządowych.
Zadanie 1.9	Organizacja wydarzeń promujących lokalną kulturę i tożsamość regionalną.
Zadanie 1.10	Wzmacnianie roli sołectw jako animatorów życia społeczno-kulturalnego w gminie.
Zadanie 1.11	Rozwój systemu konsultacji społecznych poprzez zwiększenie partycypacji mieszkańców w procesie konsultacji.
Zadanie 1.12	Wspieranie zdrowego stylu życia poprzez kampanie informacyjno-promocyjne i profilaktykę zdrowotną dostosowaną do potrzeb mieszkańców.
Cel strategiczny 2. Rozwój zrównoważonej i innowacyjnej gospodarki lokalnej	
Zadanie 2.1	Promocja Gminy Pawłowice jako miejsca przyjaznego dla inwestorów i przedsiębiorców.
Zadanie 2.2	Wsparcie i doradztwo dla mikro- i małych przedsiębiorstw.
Zadanie 2.3	Rozwój szkolnictwa w odpowiedzi na potrzeby lokalnego rynku pracy.
Zadanie 2.4	Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości społecznej.
Zadanie 2.5	Organizacja targów lokalnych firm oraz wydarzeń promujących produkty regionalne.
Zadanie 2.6	Wspieranie innowacyjnych form działalności gospodarczej na rzecz zrównoważonego rozwoju.
Zadanie 2.7	Rozwój oferty turystycznej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i zasoby przyrodnicze.
Zadanie 2.8	Inwestycje w poprawę atrakcyjności obiektów turystyki weekendowej.
Zadanie 2.9	Wsparcie dla rolników w procesie dywersyfikacji źródeł dochodów.
Zadanie 2.10	Rozwój współpracy z sektorem nauki i uczelniami wyższymi.
Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu	
Zadanie 3.1	Rozwój gminnej spółdzielni energetycznej i instalacji OZE w budynkach publicznych.
Zadanie 3.2	Realizacja programów edukacyjnych na temat ochrony środowiska.
Zadanie 3.3	Rozszerzenie sieci ścieżek rowerowych i pieszych.
Zadanie 3.4	Tworzenie w sołectwach zielonych przestrzeni przyjaznych mieszkańcom.
Zadanie 3.5	Wdrażanie rozwiązań służących do retencji wodnej i modernizacja kanalizacji deszczowej.
Zadanie 3.6	Dofinansowanie do wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach prywatnych.
Zadanie 3.7	Modernizacja systemu gospodarowania odpadami i zwiększenie poziomu recyklingu.
Zadanie 3.8	Wsparcie działań ukierunkowanych na zwiększenie odporności gminy na skutki powodzi i intensywnych opadów.
Zadanie 3.9	Wsparcie działań ekologicznych realizowanych przez szkoły i NGO.
Cel strategiczny 4. Zagospodarowanie przestrzenne i poprawa dostępności komunikacyjnej	
Zadanie 4.1	Opracowanie i aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego.
Zadanie 4.2	Przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy poprzez planowanie kompaktowej struktury przestrzennej.
Zadanie 4.3	Wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową poza obszarem wpływów eksploatacji górniczej na terenie Krzyżowic ze względu na szczególne potrzeby mieszkańców tego sołectwa.

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Zadanie 4.4	Modernizacja dróg i infrastruktury drogowej na terenie gminy, poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.
Zadanie 4.5	Usprawnienie transportu poprzez optymalizację komunikacji publicznej.
Zadanie 4.6	Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego.
Cel strategiczny 5. Profesjonalizacja i rozwój zarządzania publicznego	
Zadanie 5.1	Wdrożenie systemu zarządzania strategicznego i monitorowania realizacji strategii.
Zadanie 5.2	Rozwój kompetencji pracowników urzędu i jednostek organizacyjnych.
Zadanie 5.3	Digitalizacja usług publicznych oraz rozwój e-administracji.
Zadanie 5.4	Rozwój dialogu z mieszkańcami i mechanizmów partycypacji obywatelskiej.
Zadanie 5.5	Wzmacnianie kultury organizacyjnej opartej na wartościach, etyce i współpracy.
Zadanie 5.6	Rozwój systemu zarządzania ryzykiem.
Zadanie 5.7	Rozwój systemu zarządzania kryzysowego.
Zadanie 5.8	Usprawnienie komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej urzędu.
Zadanie 5.9	Pozyskiwanie środków zewnętrznych i efektywne zarządzanie projektami.
Zadanie 5.10	Współpraca z innymi samorządami i partnerami krajowymi oraz zagranicznymi.
Zadanie 5.11	Promocja marki Gminy Pawłowice jako otwartej, transparentnej i nowoczesnej wspólnoty.

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy Pawłowice oraz przeprowadzonych badań ankietowych

Zestawienie celów strategicznych i powiązanych zadań operacyjnych stanowi fundament programowej części „Strategii Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032”. Zaproponowane cele odpowiadają na zidentyfikowane wyzwania i potrzeby rozwojowe gminy, a także są zgodne z jej wizją i misją oraz zasadami zrównoważonego rozwoju. Każdy z pięciu celów strategicznych – od poprawy jakości życia mieszkańców, przez rozwój innowacyjnej gospodarki i ochronę środowiska, po lepsze zagospodarowanie przestrzenne i modernizację zarządzania publicznego – został przełożony na konkretne działania, możliwe do wdrożenia w średnio- i długoterminowej perspektywie. Ich realizacja umożliwi konsekwentne wzmacnianie potencjału lokalnego, poprawę spójności społecznej oraz zwiększenie odporności gminy na zmiany społeczno-gospodarcze i klimatyczne.

7. Zbieżność merytoryczna strategii z innymi, kluczowymi dokumentami strategicznymi

Niniejszy rozdział przedstawia zbieżność celów i kierunków działań zawartych w „Strategii Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032” z innymi dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego/lokalnego. Celem tej części opracowania jest wykazanie spójności przyjętych założeń z nadrzędnymi politykami publicznymi oraz zapewnienie komplementarności działań gminy z obowiązującymi priorytetami rozwojowymi, co jest istotne zarówno z punktu widzenia **efektywności planowania**, jak i **możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych**.

W procesie analizy zbieżności merytorycznej dokumentów wzięto pod uwagę następujące opracowania strategiczne poziomu krajowego, regionalnego oraz subregionalnego:

- Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności),
- Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+,
- Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.,
- Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022-2030.

Tabela 10. Zbieżność celów strategii z kluczowymi dokumentami strategicznymi

Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i jakości życia mieszkańców	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	• „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4)• „Europa bliższa obywatelom” (CP5)• „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	• Cel 4: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie• Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi• Cel 10: Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami• Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	• Obszar: Spójność społeczna: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne• Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego• 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie	• B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych• B.2. Aktywny mieszkaniec• B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki• C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	• 3. PRZESTRZEŃ – ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO
Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.	• C 3.1. Łagodzenie społecznych i gospodarczych skutków transformacji• C 3.2. Łagodzenie skutków niekorzystnych trendów demograficznych• C 3.3. Atrakcyjne warunki życia i zamieszkania• C 3.4. Zintegrowana i atrakcyjna oferta turystyczna• C 4.2. Wysoki poziom kompetencji kadr jednostek samorządu terytorialnego w Subregionie Centralnym
Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022-2030	• C.1. Koordynowanie działań rozwojowych we wszystkich dziedzinach funkcjonowania powiatu• C.2. Udostępnienie wysokiej jakości życia na terenie powiatu pszczyńskiego i warunków do rozwoju kapitału ludzkiego• C.3. Wykorzystanie wysokiej aktywności społecznej do integracji mieszkańców i działań rozwojowych oraz tworzenie warunków do solidarnego rozwoju wśród powiatowych gmin• C.6. Zbudowanie konkurencyjnej marki kierowanej do potencjalnych mieszkańców i przedsiębiorców – Ziemia Pszczyńska dobrym miejscem do zamieszkania i prowadzenia biznesu

Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 2. Rozwój zrównoważonej i innowacyjnej gospodarki lokalnej	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	„Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej” (CP1) „Lepiej połączona Europa” (CP3)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Obszar: Reindustrializacja: Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji Obszar: Rozwój innowacyjnych firm: Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa: Przemiany strukturalne sektora; Nowe formy działania i współpracy; Nowoczesne instrumenty wsparcia Obszar: Spójność społeczna: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy Obszar: Kapitał dla rozwoju: Trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie	A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	1. NOWOCZESNA GOSPODARKA – PROMOCJA GOSPODARCZEGO WZROSTU I INNOWACJI
Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.	C 1.3. Zrównoważona gospodarka zasobami i ochrona środowiska C 3.1. Łagodzenie społecznych i gospodarczych skutków transformacji

	• C 3.4. Zintegrowana i atrakcyjna oferta turystyczna • C 4.2. Wysoki poziom kompetencji kadr jednostek samorządu terytorialnego w Subregionie Centralnym • C 4.3. Współpraca z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym Subregionu Centralnego
Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022-2030	• C.3. Wykorzystanie wysokiej aktywności społecznej do integracji mieszkańców i działań rozwojowych oraz tworzenie warunków do solidarnego rozwoju wśród powiatowych gmin • C.4. Tworzenie atrakcyjnych warunków do wzrostu gospodarczego, przy wykorzystaniu dostępnego potencjału terenów inwestycyjnych oraz lokalnych postaw przedsiębiorczych • C.5. Wykreowanie spójnego produktu turystycznego przy wykorzystaniu obecnych zasobów i współpracy z sektorem prywatnym • C.6. Zbudowanie konkurencyjnej marki kierowanej do potencjalnych mieszkańców i przedsiębiorców – Ziemia Pszczyńska dobrym miejscem do zamieszkania i prowadzenia biznesu
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	• „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2) • „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4) • „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	• Cel 6: Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi • Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie • Cel 13: Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom • Cel 15: Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymywanie i odwracanie proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	• 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie	• C.1. Wysoka jakość środowiska • C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu • D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	• 3. PRZESTRZEŃ – ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO
Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.	• C 1.1. Poprawa jakości powietrza• C 1.2. Zwiększanie odporności miast na zmiany klimatu• C 2.1. Dostępna i zrównoważona mobilność miejska
Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022-2030	• C.1. Koordynowanie działań rozwojowych we wszystkich dziedzinach funkcjonowania powiatu• C.2. Udostępnienie wysokiej jakości życia na terenie powiatu pszczyńskiego i warunków do rozwoju kapitału ludzkiego
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 4. Zagospodarowanie przestrzenne i poprawa dostępności komunikacyjnej	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	• „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2)• „Lepiej połączona Europa” (CP3)• „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	• Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie• Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność• Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	• Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych• 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów• 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie	• C.2. Efektywna infrastruktura• C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu• D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	• 3. PRZESTRZEŃ – ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO• 4. RELACJE Z OTOCZENIEM – INFRASTRUKTURALNE POWIĄZANIA REGIONU

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.	• C 2.1. Dostępna i zrównoważona mobilność miejska• C 4.3. Współpraca z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym Subregionu Centralnego
Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022-2030	• C.1. Koordynowanie działań rozwojowych we wszystkich dziedzinach funkcjonowania powiatu• C.2. Udostępnienie wysokiej jakości życia na terenie powiatu pszczyńskiego i warunków do rozwoju kapitału ludzkiego• C.3. Wykorzystanie wysokiej aktywności społecznej do integracji mieszkańców i działań rozwojowych oraz tworzenie warunków do solidarnego rozwoju wśród powiatowych gmin
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 5. Profesjonalizacja i rozwój zarządzania publicznego	
Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	• „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4)• „Europa bliższa obywatelom” (CP5)• „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	• Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi• Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji• Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu• Cel 17: Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	• Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców; Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym• Obszar: E-państwo: Cyfrowe państwo usługowe• Obszar: Finanse publiczne: Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne• Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE: Wykorzystanie środków z budżetu UE w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo• 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze• 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów• 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

	• 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem• 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym• 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych• 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie	• D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny• D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu• D.3. Nowoczesna administracja publiczna
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	2. SZANSE ROZWOJOWE MIESZKAŃCÓW – ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH
Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.	• C 4.1. Wysoka jakość zarządzania rozwojem Subregionu Centralnego• C 4.2. Wysoki poziom kompetencji kadr jednostek samorządu terytorialnego w Subregionie Centralnym• C 4.3. Współpraca z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym Subregionu Centralnego
Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022-2030	• C.1. Koordynowanie działań rozwojowych we wszystkich dziedzinach funkcjonowania powiatu• C.2. Udostępnienie wysokiej jakości życia na terenie powiatu pszczyńskiego i warunków do rozwoju kapitału ludzkiego• C.3. Wykorzystanie wysokiej aktywności społecznej do integracji mieszkańców i działań rozwojowych oraz tworzenie warunków do solidarnego rozwoju wśród powiatowych gmin• C.6. Zbudowanie konkurencyjnej marki kierowanej do potencjalnych mieszkańców i przedsiębiorców – Ziemia Pszczyńska dobrym miejscem do zamieszkania i prowadzenia biznesu

Źródło: opracowanie własne

Wskazane dokumenty strategiczne stanowią kluczowe punkty odniesienia dla planowania rozwoju Gminy Pawłowice, **zapewniając zgodność działań lokalnych z politykami wyższego rzędu**. Umowa Partnerstwa 2021–2027 określa ramy wykorzystania funduszy unijnych i wyznacza cele polityki spójności, umożliwiając gminie dostęp do środków finansowych na inwestycje prorozwojowe. Agenda 2030 wprowadza uniwersalne cele zrównoważonego rozwoju, które stanowią inspirację do prowadzenia polityki lokalnej w sposób odpowiedzialny społecznie, środowiskowo i ekonomicznie. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego wskazują kierunki polityki rozwoju w skali kraju, podkreślając znaczenie endogenicznego potencjału, innowacyjności oraz zrównoważonego terytorialnie wzrostu.

Strategia „Śląskie 2030” i Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego precyzują **priorytety regionalne i uwarunkowania przestrzenne**, które powinny być uwzględnione przy projektowaniu działań w gminie. Z kolei Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego stanowi istotny dokument ramowy na poziomie subregionalnym, z którym Gmina Pawłowice powinna harmonizować swoje działania, szczególnie w obszarach współpracy międzygminnej, edukacji, mobilności i usług społecznych. Integracja strategii lokalnej z dokumentami nadrzędnymi zwiększa skuteczność wdrażania polityk publicznych oraz wzmacnia pozycję Gminy Pawłowice jako aktywnego i świadomego partnera rozwoju.

Wspomniana zgodność ma również istotne **znaczenie praktyczne**, pozwala na lepsze przygotowanie projektów inwestycyjnych i społecznych do aplikowania o **środki z funduszy krajowych i europejskich**, co zwiększa ich szanse na dofinansowanie. Ponadto, powiązanie z priorytetami regionalnymi i krajowymi ułatwia budowanie partnerstw międzygminnych, udział w projektach ZIT oraz włączanie się w szersze inicjatywy rozwojowe. Dla samorządu terytorialnego oznacza to możliwość skuteczniejszego reagowania na wyzwania rozwojowe, szybszą realizację strategicznych celów oraz wzmocnienie swojej pozycji.

8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pawłowice stanowi istotny komponent strategii rozwoju, wyznaczając docelowy, zintegrowany układ przestrzenny gminy w horyzoncie średnio- i długoterminowym. Odzwierciedla on zarówno istniejące zasoby, uwarunkowania osadnicze i funkcjonalne, jak i preferowane kierunki przekształceń przestrzennych, odpowiadających na potrzeby demograficzne, społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe. Celem tego modelu jest **wzmocnienie ładu przestrzennego**, wspieranie harmonijnego rozwoju sołectw, koncentracja funkcji usługowych i inwestycyjnych w obszarach dobrze skomunikowanych oraz zabezpieczenie ciągłości ekologicznej. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Pawłowice pełni także rolę narzędzia koordynacji planów inwestycyjnych, polityki przestrzennej oraz działań podejmowanych w ramach współpracy międzygminnej, umożliwiając efektywne zagospodarowanie przestrzeni w oparciu o lokalne atuty i regionalne powiązania. Należy zauważyć, że **w Gminie Pawłowice 100% terenu pokryte jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP)**.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pawłowice obejmuje cztery kluczowe komponenty, które wyznaczają ramy planowania przestrzennego i rozwoju lokalnego:

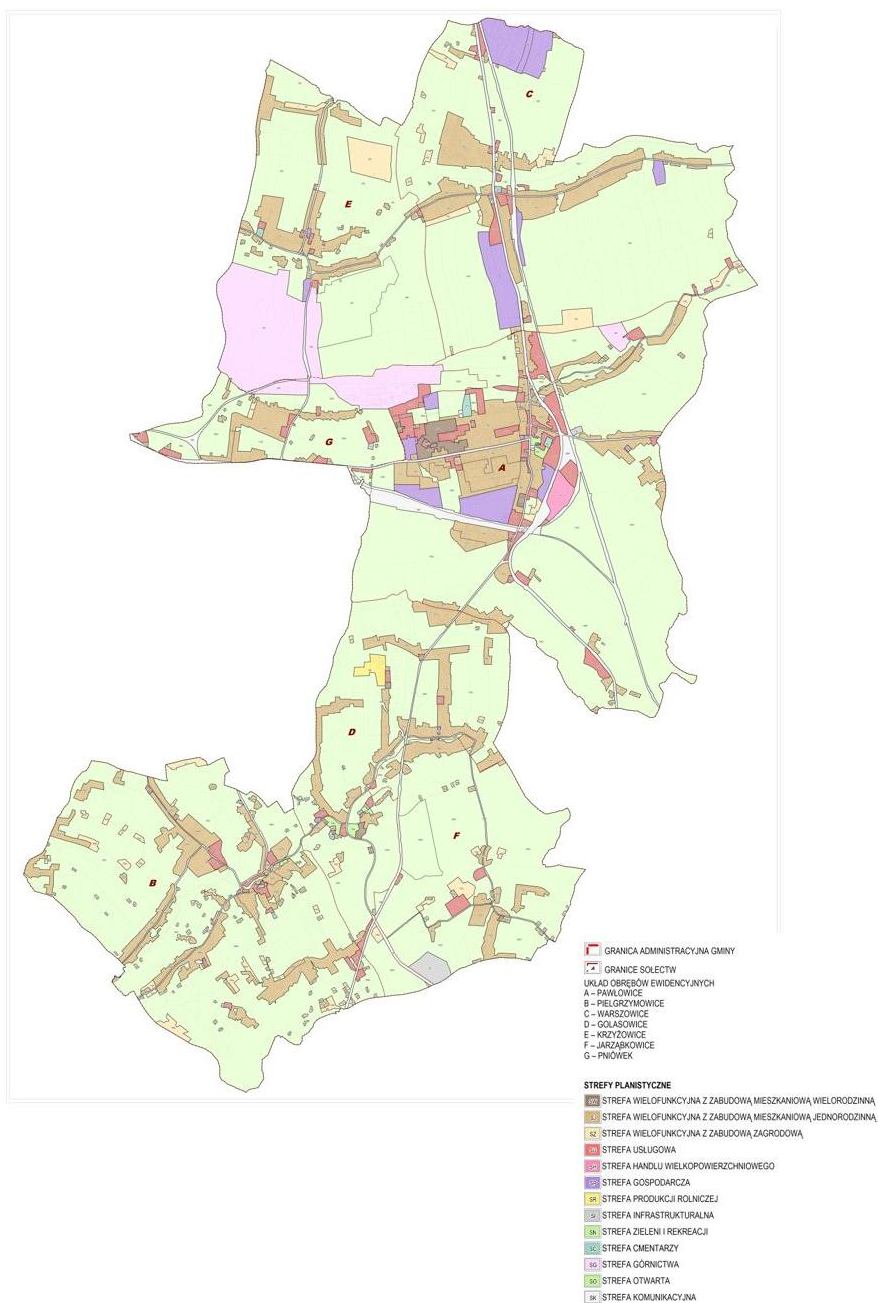
- **Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych.** Gmina Pawłowice posiada policentryczną strukturę osadniczą, w której funkcję dominującą pełni miejscowość Pawłowice – będąca siedzibą władz gminnych, centrum administracyjnym, usługowym, edukacyjnym i kulturalnym. Pełni ona rolę lokalnego bieguna rozwoju i koncentracji funkcji publicznych. Pozostałe miejscowości, sołectwa takie jak Pielgrzymowice, Osiedle Pawłowice, Pniówek, Warszowice, Golasowice, Krzyżowice czy Jarząbkowice, pełnią funkcje uzupełniające, zróżnicowane pod względem wielkości, funkcji i potencjału rozwoju. Zachowana jest hierarchia ośrodków, która sprzyja równomiernemu rozwojowi i ogranicza presję suburbanizacyjną.
- **System powiązań przyrodniczych.** Gmina cechuje się dużą obecnością terenów zielonych, lasów i użytków rolnych, które tworzą lokalną sieć powiązań przyrodniczych – szczególnie cenne są doliny rzek (Pszczynka), tereny leśne oraz zieleń śródpolna. Obszary te pełnią funkcje retencyjne, klimatyczne i rekreacyjne, a ich ochrona oraz

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

integracja z planowaniem przestrzennym sprzyjają adaptacji do zmian klimatu i zachowaniu bioróżnorodności. Zielona infrastruktura powinna być rozwijana także w powiązaniu z terenami zabudowanymi.

Mapa 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pawłowice – strefy funkcjonalne

Źródło: Plan ogólny Gminy Pawłowice (projekt). Urząd Gminy Pawłowice

- **Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych.** Gmina Pawłowice położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie istotnych szlaków komunikacyjnych, w tym drogi krajowej DK81 (tzw. Wiślanki), która pełni funkcję korytarza o znaczeniu regionalnym. Rozwój lokalnej sieci drogowej koncentruje się na poprawie dostępności między sołectwami oraz łączeniu ich z węzłami komunikacyjnymi. Istotnym elementem modelu są również planowane i istniejące trasy rowerowe, m.in. w ramach projektu „Rowerem przez Śląskie”, które integrują Gminę Pawłowice z siecią tras turystycznych regionu. Coraz większe znaczenie zyskują także ciągi piesze i infrastruktura poprawiająca bezpieczeństwo użytkowników dróg.
- **Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.** Na terenie gminy funkcjonuje relatywnie dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna – sieć wodociągowa, kanalizacyjna, energetyczna i gazowa – obejmująca większość miejscowości. Model przestrzenny uwzględnia również rozbudowę infrastruktury szerokopasmowego internetu oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii (m.in. poprzez gminną spółdzielnię energetyczną). Infrastruktura społeczna obejmuje szkoły, przedszkola, ośrodki zdrowia, biblioteki i domy kultury, zlokalizowane głównie w Pawłowicach i większych sołectwach. Ich rozmieszczenie wspiera równomierny dostęp mieszkańców do usług oraz integrację lokalnych wspólnot. Model uwzględnia dalsze inwestycje w infrastrukturę sportową i rekreacyjną jako istotny element poprawy jakości życia.

Poniżej scharakteryzowano najistotniejsze **ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie**. Polityka przestrzenna Gminy Pawłowice będzie ukierunkowana na tworzenie zrównoważonych warunków do rozwoju przestrzennego, poprawę jakości życia mieszkańców oraz ochronę zasobów przyrodniczych i kulturowych. Działania skoncentrują się na zapewnieniu ładu przestrzennego, kontroli rozpraszania zabudowy, efektywnym wykorzystaniu terenów inwestycyjnych oraz rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Uwzględniono również kierunki ochrony środowiska, zasady lokalizacji inwestycji publicznych i przekształceń terenów zdegradowanych.

W Gminie Pawłowice **ochrona środowiska opiera się na zasadach zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrodniczymi** oraz zachowania równowagi ekologicznej. Kluczowe działania obejmują ochronę ciągłości korytarzy ekologicznych, ograniczanie

fragmentacji terenów leśnych, utrzymanie łąk i pastwisk w funkcji rolniczej oraz zachowanie bioróżnorodności i cennych siedlisk przyrodniczych. Ważna jest także troska o jakość powietrza, adaptacja do zmian klimatycznych, rozwój zieleni oraz wspieranie działań na rzecz odnawialnych źródeł energii. Niezbędne jest przestrzeganie przepisów o ochronie przyrody, dbałość o krajobraz oraz promowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców.

Działania na rzecz **ochrony powietrza** koncentrują się na wdrażaniu rozwiązań sprzyjających gospodarce niskoemisyjnej, w tym instalacji odnawialnych źródeł energii, termomodernizacji budynków oraz stosowaniu efektywnych energetycznie i niskoemisyjnych źródeł ciepła. Istotne znaczenie ma również ograniczanie zjawiska rozpraszania zabudowy oraz poprawa płynności ruchu drogowego poprzez modernizację dróg, budowę chodników i ścieżek rowerowych oraz przebudowę skrzyżowań. Gmina wspiera rozwój alternatywnych środków transportu, szczególnie infrastruktury pieszo-rowerowej. Równolegle podejmowane będą działania na rzecz ograniczania emisji zanieczyszczeń, w tym monitorowanie jakości powietrza oraz lokalizowanie potencjalnie uciążliwych obiektów z zachowaniem odpowiednich norm i bezpiecznych odległości od zabudowy mieszkaniowej.

W Gminie Pawłowice **ochrona krajobrazu** koncentruje się na zachowaniu jego różnorodności oraz ograniczaniu nieuzasadnionego przekształcania gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze. Szczególną uwagę przykładana się do wspierania rolnictwa przyjaznego środowisku, ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego oraz dbałości o układy zieleni – zarówno urządzonej, jak i naturalnej. Istotne jest także utrzymanie zwartej charakteru zabudowy, poprawa estetyki przestrzeni poprzez modernizację istniejących budynków i eliminację obiektów zdegradowanych, a także dostosowywanie nowych inwestycji do lokalnego kontekstu krajobrazowego. Szczególną troską należy objąć obszary o funkcji rekreacyjnej oraz zapobiegać zabudowie zakłócającej ład przestrzenny i kompozycję sylwetki miejscowości.

Ochrona dziedzictwa kulturowego koncentruje się na zachowaniu historycznych, architektonicznych i kulturowych walorów lokalnych obiektów oraz obszarów o znaczeniu zabytkowym. Znaczenie mają działania konserwatorskie, rewaloryzacyjne i porządkowe, które przyczyniają się do poprawy stanu technicznego i estetyki zabytków oraz zwiększają ich dostępność dla mieszkańców i turystów. Gmina będzie wspierać promocję lokalnego dziedzictwa oraz podnosić świadomość jego wartości poprzez działania edukacyjne

i integracyjne. Planowane są również prace dokumentacyjne i zabezpieczające, a ochrona dziedzictwa będzie uwzględniana w planowaniu przestrzennym oraz politykach rozwojowych. Ważne jest, aby obiekty te były użytkowane w sposób odpowiedzialny i zgodny z ich charakterem historycznym.

W Gminie Pawłowice **planowane kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym** będą skupiać się na racjonalnym i zrównoważonym wykorzystaniu dostępnych terenów przy zachowaniu ładu przestrzennego, walorów środowiskowych i dziedzictwa kulturowego. W kontekście rozproszonej struktury osadniczej gminy istotne będzie uzupełnianie zabudowy w istniejących granicach miejscowości oraz ograniczanie zjawiska rozlewania się zabudowy. Preferowane będzie zagospodarowanie obszarów już uzbrojonych technicznie, co wpłynie na ograniczenie kosztów infrastrukturalnych. Ważnym działaniem stanie się także modernizacja i adaptacja istniejącej zabudowy, zwłaszcza z myślą o rozwoju usług, funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej. Rozwój budownictwa powinien uwzględniać potrzeby demograficzne mieszkańców, zwłaszcza młodych rodzin i seniorów, oraz wpisywać się w lokalny kontekst architektoniczny i krajobrazowy.

Na terenie gminy ewentualna **lokalizacja obiektów handlu wielkopowierzchniowego** powinna odbywać się w sposób przemyślany, z poszanowaniem istniejącej struktury osadniczej, dostępności transportowej oraz uwarunkowań środowiskowych. Tego typu inwestycje powinny być sytuowane w pobliżu istniejących centrów usługowych i w miejscowościach o największym potencjale rozwojowym, z zapewnieniem odpowiedniego dojazdu i dostępu do infrastruktury technicznej. Należy unikać ich lokalizacji na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, rolniczych lub kulturowych oraz w bezpośrednim sąsiedztwie zwartej zabudowy mieszkaniowej. Zaleca się również stosowanie rozwiązań proekologicznych i zapewnienie dostępności pieszej oraz rowerowej, by ograniczyć uciążliwości środowiskowe i wspierać zrównoważony rozwój przestrzenny.

Lokalizacja kluczowych inwestycji celu publicznego, takich jak obiekty edukacyjne, zdrowotne, infrastrukturalne czy społeczne, powinna wspierać spójny rozwój przestrzenny, odpowiadać na realne potrzeby mieszkańców oraz sprzyjać racjonalnemu wykorzystaniu zasobów. Priorytetowo należy traktować lokalizacje w miejscowościach o największym potencjale demograficznym i funkcjonalnym, dobrze skomunikowanych i wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Inwestycje te powinny wzmacniać funkcje lokalnych centrów,

ograniczać peryferyzację oraz zapewniać dostępność dla wszystkich grup mieszkańców, w tym osób starszych, dzieci i osób z niepełnosprawnościami. Wskazane jest również dążenie do tworzenia obiektów wielofunkcyjnych, integrujących różne funkcje publiczne oraz unikanie lokalizacji na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, z uwzględnieniem rozwiązań minimalizujących potencjalne oddziaływania środowiskowe.

Rozwój systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej powinien wspierać zrównoważony rozwój oraz poprawę jakości życia mieszkańców, jednocześnie zwiększając atrakcyjność inwestycyjną i gospodarczą gminy. W zakresie transportu priorytetem jest modernizacja dróg gminnych, poprawa ich stanu technicznego oraz zapewnienie bezpiecznych i sprawnych połączeń pomiędzy sołectwami i z ośrodkami zewnętrznymi. Ważne jest także usprawnienie transportu publicznego, zwłaszcza w kontekście potrzeb osób starszych i młodzieży, oraz rozwój infrastruktury rowerowej i pieszej. W obszarze infrastruktury technicznej kluczowe będą inwestycje remontowe w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, energetyczne i retencyjne, ze szczególnym naciskiem na rozwiązania proekologiczne i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Należy zapewnić równomierny rozwój tych systemów we wszystkich sołectwach. W zakresie infrastruktury społecznej niezbędna jest modernizacja placówek oświatowych, rozwój oferty kulturalno-rekreacyjnej, wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej, a także tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych i infrastruktury dla rodzin, seniorów oraz dzieci i młodzieży. Wszystkie działania powinny być zgodne z dokumentami planistycznymi.

Lokalny rozwój nowoczesnych technologii energetycznych, zwłaszcza opartych na odnawialnych źródłach energii, stanowi istotną szansę na zwiększenie lokalnej niezależności energetycznej, poprawę jakości życia mieszkańców oraz modernizację infrastruktury w duchu zrównoważonego rozwoju. Inwestycje w instalacje OZE o **mocy przekraczającej 500 kW** będą dopuszczalne wyłącznie w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa, po przedniej analizie oddziaływania na środowisko, z uwzględnieniem warunków lokalnych i wpływu na otoczenie. Kluczowe znaczenie będą miały odpowiednie lokalizacje, z zachowaniem bezpiecznych odległości od zabudowy mieszkaniowej i obszarów cennych przyrodniczo. Istotnym elementem będzie również zaangażowanie mieszkańców w proces decyzyjny dotyczący lokalizacji większych instalacji OZE, co zwiększy akceptację społeczną i przejrzystość działań inwestycyjnych.

W Gminie Pawłowice **lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko** będzie ewentualnie możliwa wyłącznie przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa oraz ograniczeń wynikających z form ochrony przyrody. Takie inwestycje muszą spełniać najwyższe standardy w zakresie lokalizacji, technologii i organizacji, aby nie powodowały uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej, obiektów usługowych, placówek oświatowych, ochrony zdrowia ani terenów rekreacyjnych. Ważne jest także wyeliminowanie ryzyka negatywnego wpływu na produkcję rolniczą i ogrodniczą, zwłaszcza przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Dopuszczenie realizacji tego typu przedsięwzięć będzie możliwe jedynie po przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko, gwarantującej zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony jakości życia mieszkańców.

Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinno opierać się na racjonalnym użytkowaniu gruntów rolnych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony gleb o wysokiej przydatności rolniczej (klasy I–III). Ograniczanie przeznaczania tych terenów na cele nierolnicze powinno następować z wyjątkiem obszarów przeznaczonych pod rozwój przestrzenny gminy lub realizację kluczowych inwestycji. Wskazane jest zapobieganie nadmiernej intensyfikacji produkcji rolnej, dbałość o systemy melioracyjne oraz utrzymanie łąk i pastwisk w dobrej kondycji rolniczej. W zakresie **gospodarki leśnej**, istotne jest utrzymanie funkcji przyrodniczych lasów, unikanie ich przekształceń oraz wspieranie działań zalesiających na gruntach marginalnych. Lasy wchodzące w skład korytarzy ekologicznych powinny być objęte szczególną ochroną, a ewentualne zmiany ich przeznaczenia muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami i zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zagospodarowanie terenów zdegradowanych i objętych rewitalizacją powinno koncentrować się na ich ponownym włączeniu w strukturę przestrzenną i społeczną gminy. Celem jest przywrócenie tym obszarom funkcji społecznych, gospodarczych i środowiskowych poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznych, rewitalizację zabudowy oraz aktywizację lokalnych społeczności. Działania te powinny uwzględniać lokalny kontekst i tożsamość miejsca oraz angażować mieszkańców, przedsiębiorców i organizacje społeczne. Na terenach wymagających przekształceń – np. poprzemysłowych lub rolniczo zdegradowanych – zaleca się prowadzenie działań rekultywacyjnych i adaptacyjnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, z wykorzystaniem dostępnych środków zewnętrznych, w tym funduszy UE.

9. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa śląskiego wraz z zakresem planowanych działań

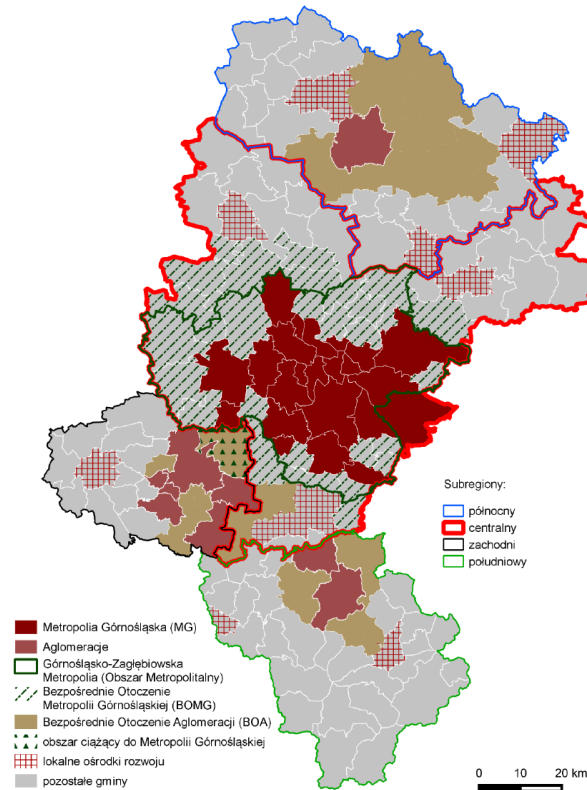
W kontekście Gminy Pawłowice **obszar strategicznej interwencji (OSI)** należy rozumieć jako część jej terytorium, która ze względu na specyficzne uwarunkowania społeczne, gospodarcze lub przestrzenne **wymaga szczególnej, zintegrowanej interwencji publicznej**. Może to dotyczyć np. obszarów o pogarszającym się stanie infrastruktury technicznej, deficycie usług publicznych, ograniczonej aktywności gospodarczej lub postępujących procesach demograficznych, takich jak starzenie się ludności. Wskazanie OSI umożliwia koncentrację działań inwestycyjnych i społecznych, wspieranych ze środków krajowych i unijnych, a także wdrażanie instrumentów planistycznych oraz regulacyjnych, odpowiadających lokalnym potrzebom. Wyznaczenie takich obszarów powinno uwzględniać zarówno diagnozę problemów, jak i identyfikację zasobów możliwych do aktywizacji.

Choć Gmina Pawłowice, w ujęciu ogólnokrajowym, **nie znajduje się na liście gmin zagrożonych trwałą marginalizacją** ani nie jest **miastem średnim tracącym funkcje społeczno-gospodarcze**, to w ramach strategii rozwoju możliwe jest wskazanie wewnętrznych obszarów wymagających ukierunkowanego wsparcia, np. w zakresie rewitalizacji, usług dla seniorów, rozwoju komunikacji zbiorowej czy modernizacji przestrzeni publicznych.

Pierwszy typ **Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) w województwie śląskim** stanowią **subregiony**, wyznaczone na podstawie analiz i konsultacji już w 2000 roku, jako struktury organizujące rozwój w oparciu o istniejące powiązania funkcjonalne, gospodarcze i społeczno-historyczne. Podział ten był kontynuowany w kolejnych strategiach i planach zagospodarowania przestrzennego oraz dokumentach wdrożeniowych, m.in. poprzez realizację Programów Rozwoju Subregionów (PRS) i wdrażanie instrumentów ZIT/RIT w ramach polityki spójności UE. W obecnej perspektywie finansowej 2021–2027 subregiony pełnią funkcję miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF), koncentrujących się wokół miejskich ośrodków węzłowych i ich otoczenia, oddziałując poprzez lokalne ośrodki rozwoju na szersze terytoria. Planowana jest kontynuacja tej polityki, bazująca na dotychczasowym doświadczeniu i rosnącej integracji instytucjonalnej subregionów.

Mapa 10. Subregiony województwa śląskiego oraz ich ośrodki centralne

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie

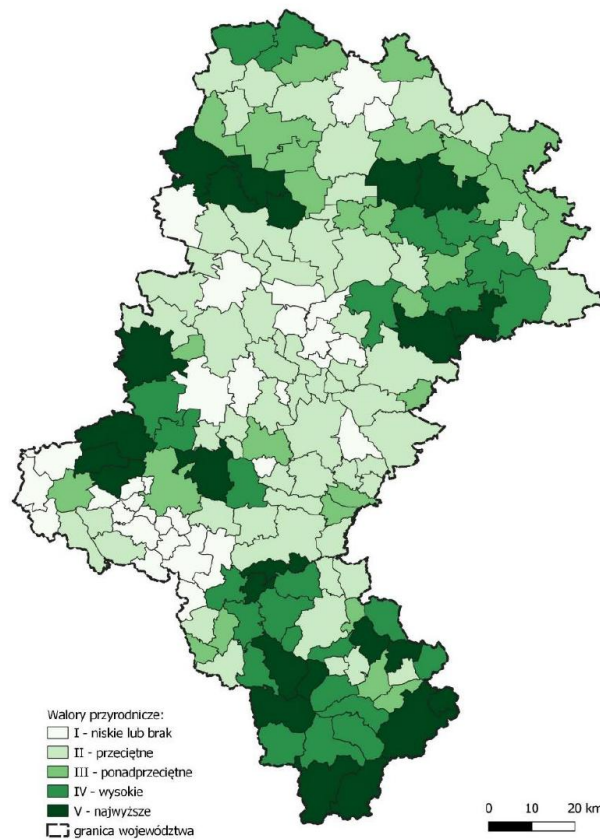
Obszary wiejskie województwa śląskiego obejmują gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, cechujące się dużym udziałem użytków rolnych i znacznym odsetkiem ludności utrzymującej się z rolnictwa, ale także funkcjami turystycznymi, agroturystycznymi, rybackimi i usługowymi. Część z nich została zdegradowana w wyniku działalności górniczej, co prowadzi do występowania zawodowej dualności i funkcji mieszanych – od rolniczych po pozarolnicze. Postępująca suburbanizacja zmienia ich pierwotny charakter, dlatego poza wsparciem rolnictwa istotne jest tworzenie warunków do zatrudnienia, inwestycji oraz rozwoju infrastruktury transportowej i usług publicznych. Ważną rolę odgrywają Lokalne Grupy Działania i Lokalne Grupy Rybackie, które aktywizują społeczności lokalne, wspierają edukację, przedsiębiorczość, turystykę i rewitalizację oraz przyczyniają się do zachowania dziedzictwa kulturowego i ochrony środowiska.

W ramach aktualizacji strategii rozwoju województwa, uwzględniając koncentrację tematyczną polityki krajowej i unijnej, wyznaczono **Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) w ujęciu tematycznym**, odpowiadające kluczowym wyzwaniom i potencjałom regionu.

OSI uwzględniają zarówno diagnozę strategiczną, jak i wnioski z warsztatów subregionalnych oraz europejskie priorytety, takie jak Europejski Zielony Ład czy transformacja regionów górniczych. Wyróżniono **pięć typów OSI**, podzielonych na dwie grupy: **OSI konkurencyjne** (obszary cenne przyrodniczo oraz ośrodki wzrostu) i **OSI problemowe** (gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze, gminy z problemami jakości powietrza oraz gminy w procesie transformacji górniczej).

Mapa 11. OSI – obszary cenne przyrodniczo

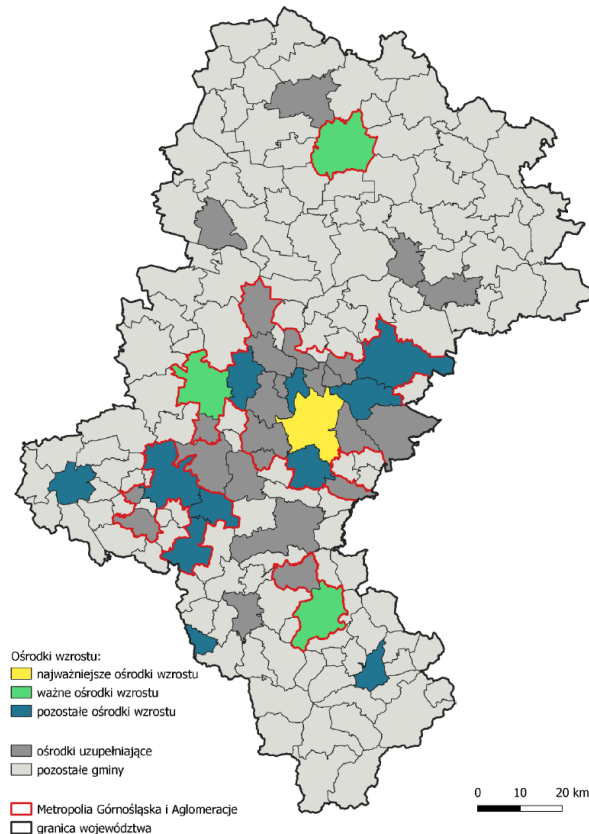
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie

Obszar OSI – **obszary cenne przyrodniczo** – obejmuje gminy o wysokim udziale powierzchni objętej ochroną przyrody i istotnych korytarzy ekologicznych. Wyznaczony został na podstawie obecności rezerwatów, parków krajobrazowych, obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych i korytarzy migracyjnych zwierząt. Celem interwencji jest ochrona bioróżnorodności, poprawa stosunków wodnych, zachowanie siedlisk wodno-błotnych oraz

zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego tych terenów.

Mapa 12. OSI – ośrodki wzrostu

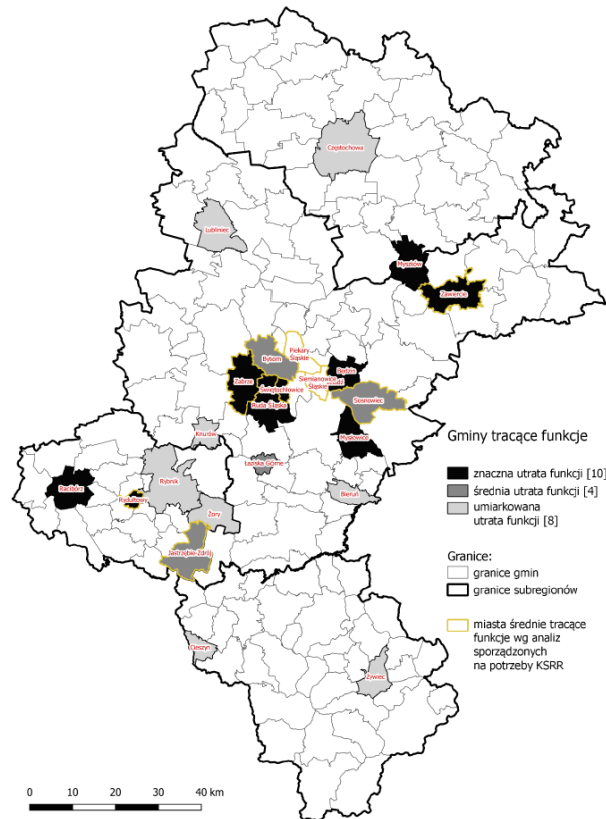

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie

OSI ośrodki wzrostu obejmują gminy o istotnym znaczeniu gospodarczym, społecznym i naukowym, które w największym stopniu wpływają na rozwój województwa śląskiego. Wyznaczono je na podstawie wskaźników takich jak potencjał gospodarczy, atrakcyjność rynku pracy, dostępność szkolnictwa wyższego i B+R, poziom przedsiębiorczości i innowacyjności. Najważniejszymi ośrodkami są Katowice, Bielsko-Biała, Gliwice i Częstochowa, a uzupełniają je mniejsze miasta pełniące lokalne funkcje rozwojowe. Wyzwania dla tych obszarów to m.in. wzrost innowacyjności, rozwój sektora B+R, poprawa jakości przestrzeni oraz zatrzymanie odpływu talentów.

Mapa 13. OSI – gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze

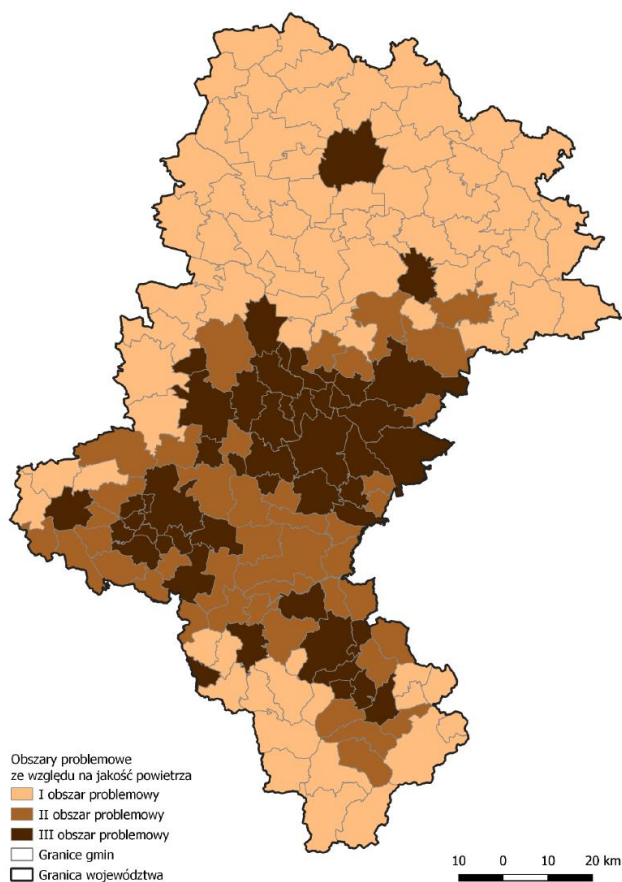

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie

Obszary Strategicznej Interwencji obejmujące **gminy tracące funkcje** to miejscowości, które na przestrzeni ostatnich lat stopniowo utraciły swoją rolę jako znaczące ośrodki społeczno-gospodarcze regionu. Ich delimitacja opierała się na analizie wskaźników demograficznych, gospodarczych i infrastrukturalnych w gminach miejskich i miejsko-wiejskich powyżej określonego progu ludności. W województwie śląskim do tej grupy zaliczono 22 gminy, z czego 10 charakteryzuje się znaczną utratą funkcji. Największe problemy koncentrują się w Metropolii Górnośląskiej oraz Aglomeracji Rybnickiej. Główne wyzwania dla tych gmin to odbudowa potencjału gospodarczego, rozwój usług, poprawa jakości przestrzeni publicznej i środowiska, rewitalizacja oraz aktywizacja mieszkańców. Celem interwencji jest ograniczenie wewnętrznych dysproporcji oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju sieci miejskiej regionu.

Mapa 14. OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

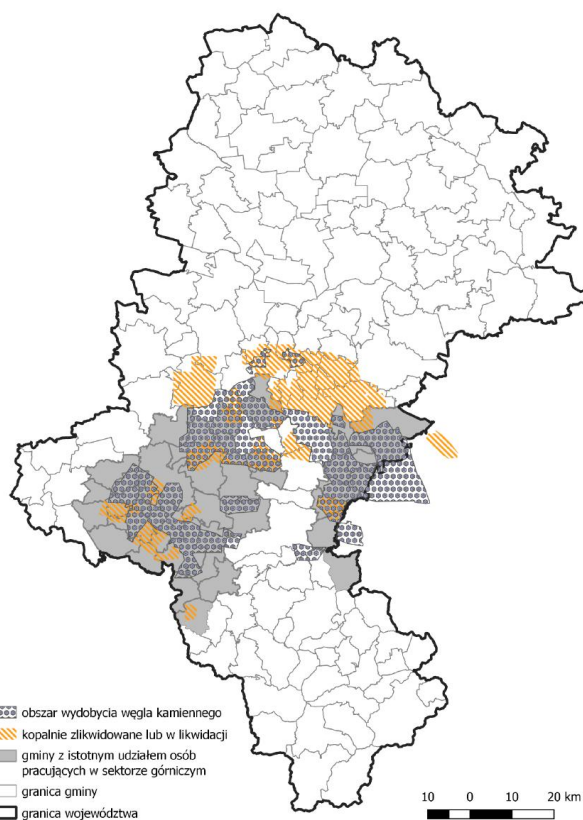

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie

Obszary Strategicznej Interwencji obejmujące gminy z problemami środowiskowymi **w zakresie jakości powietrza** wyznaczono na podstawie przekroczeń norm stężeń PM_{2,5}, PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, przy uwzględnieniu gęstości zaludnienia. Zanieczyszczenie powietrza w województwie śląskim, zwłaszcza w aglomeracjach i dużych miastach, jest jednym z najpoważniejszych wyzwań, a jego główną przyczyną jest niska emisja z indywidualnych źródeł ciepła. Konieczne są inwestycje w sieci ciepłownicze, innowacyjne technologie oraz egzekwowanie przepisów antysmogowych. Poprawa jakości powietrza ma kluczowe znaczenie dla zdrowia mieszkańców, dlatego niezbędne są także działania profilaktyczne i medyczne.

Mapa 15. OSI – gminy w transformacji górniczej

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie

Gminy w transformacji górniczej to obszary, na których występują lub będą występować skutki społeczno-przestrzenne i środowiskowe związane z restrukturyzacją sektora węglowego. Wyróżnia się trzy typy gmin: z problemami społeczno-przestrzennymi, społecznymi lub przestrzennymi.

Do gmin z problemami społecznymi i przestrzennymi zaliczają się m.in. **Pawłowice**. Obszary te wymagają kompleksowego wsparcia obejmującego m.in. zagospodarowanie terenów pogórnich, tworzenie nowych miejsc pracy, przebranżowienie pracowników, rozwój usług publicznych i poprawę jakości przestrzeni. Wyzwaniem jest też wsparcie dla firm okołogórniczych i ochrona środowiska. Szczególnie istotne będzie zapewnienie mieszkańcom nowych perspektyw zatrudnienia i rozwoju zawodowego, zwłaszcza poprzez rozwój kształcenia zawodowego oraz programów przekwalifikowujących, odpowiadających na potrzeby rynku pracy. Integracja społeczna i podniesienie jakości życia powinny stanowić równoległe cele działań rewitalizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Podsumowując, **Gmina Pawłowice zalicza się do OSI – gminy w transformacji górniczej, realizacja strategii rozwoju gminy ma przyczynić się do realizacji wskazanych powyżej kierunków działań.**

10. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań

Rozwój Gminy Pawłowice w perspektywie kolejnych lat wymaga skoncentrowanych, ukierunkowanych i skutecznych działań w obszarach o szczególnym znaczeniu dla przyszłości lokalnej społeczności. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę oraz analizy eksperckie wyodrębniono **trzy obszary strategicznej interwencji (OSI)**, których wzmocnienie stanowi warunek dalszego, zrównoważonego rozwoju gminy. Każdy z tych obszarów dotyczy istotnych wyzwań strukturalnych i funkcjonalnych i będzie wymagać wdrożenia zróżnicowanych, skoordynowanych działań ze strony władz samorządowych, instytucji lokalnych, partnerów społeczno-gospodarczych oraz mieszkańców. Poniżej przedstawiono zakres planowanych działań dla każdego z obszarów.

Tabela 11. OSI Gminy Pawłowice w ujęciu problemowym

OSI Gminy Pawłowice w ujęciu problemowym		
Obszar demograficzno-społeczny – depopulacja i starzenie się społeczności	Obszar gospodarczo-strukturalny – ograniczona dywersyfikacja i słaba skala przedsiębiorczości	Obszar środowiskowo-komunikacyjny – zanieczyszczenie powietrza, szkody górnicze i nierówna dostępność usług
• Wspieranie lokalnych programów mieszkaniowych dla młodych rodzin. • Rozwój programów prorodzinnych i zachęt dla osób planujących osiedlenie się w gminie (np. dopłaty do żłobków). • Rozbudowa i wsparcie infrastruktury opieki nad dziećmi i seniorami (żłobki, kluby seniora). • Organizacja kampanii społecznych promujących aktywne starzenie się i międzypokoleniową solidarność. • Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych i obywatelskich zwiększających integrację mieszkańców. • Tworzenie partnerstw z uczelniami i organizacjami pozarządowymi w celu rozwijania oferty edukacyjnej dla dorosłych i seniorów.	• Wspieranie rozwoju lokalnej strefy aktywności gospodarczej z preferencjami dla MŚP i startupów. • Rozwój programów wsparcia przedsiębiorczości (doradztwo, mentoring). • Promocja lokalnych firm i produktów w regionie i poza nim (marka „Made in Pawłowice”). • Współpraca z powiatem i regionem w zakresie klastra usług nowoczesnych lub przemysłów kreatywnych. • Wsparcie dla firm planujących dywersyfikację działalności lub ekspansję rynkową. • Wdrażanie programów edukacji przedsiębiorczej w szkołach i organizacja hackathonów, konkursów biznesowych. • Wspieranie lokalnych usług opartych na ekonomii społecznej i zielonej gospodarce.	• Intensyfikacja programów wymiany źródeł ciepła (dopłaty, programy edukacyjne). • Rozwój systemów OZE. • Rekułtywacja i zagospodarowanie terenów przemysłowych i zdegradowanych. • Modernizacja infrastruktury drogowej z uwzględnieniem barier wynikających ze szkód górniczych. • Rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego i lokalnych połączeń autobusowych między sołectwami. • Budowa tras rowerowych i pieszych łączących miejsca pracy, szkoły i obiekty rekreacyjne. • Monitoring jakości powietrza i gleby oraz tworzenie zielonych ekranów i stref buforowych.

• Rozwój oferty kulturalnej i sportowej skierowanej do wszystkich grup wiekowych.• Prowadzenie polityki migracyjnej przyciągającej nowych mieszkańców (np. pracowników sektora usług).• Cyfryzacja usług publicznych, dostosowanych do potrzeb osób starszych i mniej mobilnych.• Wdrożenie lokalnego programu monitorowania sytuacji demograficznej i dostosowywanie polityk publicznych do zmieniających się trendów.	• Rozwój infrastruktury technicznej (drogi, światłowód, energetyka) sprzyjającej rozwojowi biznesu.• Organizacja lokalnych wydarzeń networkingowych (forum gospodarcze, dni przedsiębiorczości).	• Zwiększanie terenów zieleni urządzonej i nasadzenia kompensacyjne w sołectwach.• Tworzenie e-usług publicznych w celu zniwelowania barier przestrzennych w dostępie do usług.• Prowadzenie kampanii edukacyjnych na temat jakości powietrza, efektywności energetycznej i ekologii.

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy Pawłowice oraz przeprowadzonych badań ankietowych

Zidentyfikowane obszary strategicznej interwencji – demograficzno-społeczny, gospodarczo-strukturalny oraz środowiskowo-komunikacyjny – stanowią kluczowe wyzwania rozwojowe Gminy Pawłowice w nadchodzących latach. Skoncentrowanie działań w tych obszarach umożliwi ograniczenie negatywnych trendów, zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Proponowane działania naprawcze mają charakter zintegrowany, obejmujący zarówno aspekty infrastrukturalne, jak i społeczne czy środowiskowe, co pozwala na kompleksowe podejście do lokalnych problemów.

Podsumowując Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) są szczególnie istotne dla Gminy Pawłowice, ponieważ pozwalają skoncentrować zasoby i działania na tych aspektach rozwoju lokalnego, które mają największe znaczenie dla jakości życia mieszkańców oraz przyszłości gminy. Dzięki identyfikacji OSI możliwe jest precyzyjne diagnozowanie problemów i kierowanie wsparcia tam, gdzie potrzeby są największe – zarówno w zakresie demografii, struktury gospodarczej, jak i środowiska naturalnego czy mobilności. Dla Pawłowic jako gminy o złożonym profilu społeczno-gospodarczym i silnie powiązanej z przemysłem górniczym, podejście OSI umożliwi skuteczniejsze zarządzanie procesem transformacji i adaptacji do wyzwań społecznych, ekonomicznych i środowiskowych.

11. Uwarunkowania wodne oraz związane ze zmianami klimatu

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. 2025. 960), Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032 uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

W nawiązaniu do zapisów „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pawłowice”¹³ należy podkreślić, że przez terytorium Gminy Pawłowice przebiega granica działów wodnych Odry i Wisły. Południowa część Gminy należy do zlewiska Odry, zaś północna do zlewiska Wisły. Większość wód płynących na obszarze Gminy to ciekiby ubogie w wodę. Ważniejsze dopływy Wisły to:

- Rzeka Pszczyńska o długości 45,8 km, pow. całkowita zlewni 368,3 km², jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Część wód zasilających Pszczyńkę pochodzi z sieci melioracyjnej stanowiącej również jej dopływ. Z uwagi na szkody górnicze występujące na obszarze Krzyżowic rzeka ta jest obwałowana na odcinku będącym pod wpływem ruchu zakładu górniczego w miejscach deformacji terenu i na niektórych odcinkach ma sztucznie przełożone koryto (w Warszowicach). Utworami wodonośnymi są warstwy żwirów gliniastych i żwirów z pyłami piaszczystymi, wypełniające dolinę rzeki Pszczyńki.

Ważniejsze rzeki należące do zlewni Odry:

- Ciek Pielgrzymówka od długości 9,6 km, pow. całkowita zlewni 59,8 km², jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Piotrówki.

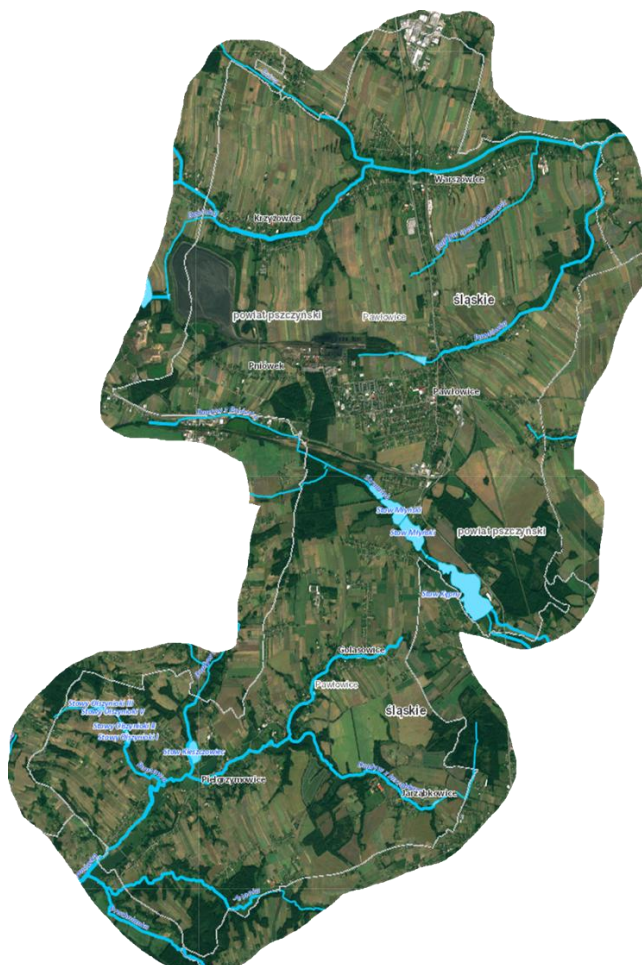
Ciekiby układu hydrograficznego gminy oprócz wymienionych obejmują również fragmenty ciekiby Hynek, ciekiby Jelonek, ciekiby Bzianka, potoków wpływających w granice administracyjne gminy i pełniących również funkcję rowów melioracyjnych.

¹³ [Program Ochrony Środowiska Gminy Pawłowice.doc](https://bip.pawlowice.pl/res/serwisy/pliki/13428619?version=1.0),
<https://bip.pawlowice.pl/res/serwisy/pliki/13428619?version=1.0>

Poza wspomnianymi wodami płynącymi na terenie gminy zlokalizowane są liczne stawy hodowlane, obejmujące około 280 ha lustra wody. Występują one głównie w Pielgrzymowicach, Golasowicach, Jarząbkowicach i Pawłowicach. Do największych z nich zaliczają się: Staw Kępny (ok. 32 ha) Staw Młyński (ok. 12,0 ha) oraz Staw Kotlina (ok. 9,0 ha) i Kaprowiec (ok. 10,0 ha). Ponadto na terenie Gminy w wyniku eksploatacji górniczej występują bezodpływowe niecki powstałe na skutek ruchu zakładu górniczego KWK Pniówek.

Mapa 16. Ogólny układ sieci hydrologicznej na terenie Gminy Pawłowice

Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF)

Warunki hydrogeologiczne gminy pozostają w ścisłym związku z budową geologiczną przedkarpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu przedkarpacko-śląskiego. Zwierciadło wód podziemnych na wysoczyznach występuje na głębokościach 10-20 m, w kulminacjach wysoczyznowych 20-30 m, w obniżeniach 2-5 m, w dolinach i rozcięciach 1-2 m. Na terenach osiadań spowodowanych podziemną eksploatacją, głębokość zalegania wód

podziemnych ulega zmianie aż do poziomu gruntu lub tworzy zalewiska bezodpływowe. Główny poziom wód podziemnych gminy występuje w utworach czwartorzędowych. Negatywny wpływ na wody podziemne poziomów czwartorzędowych może mieć trwająca i planowana eksploatacja węgla, istniejący obszar przemysłowy KWK „Pniówek” i słone odcieki wód ze zwałowiska „Kościelniok”.

W miejscu tym warto wspomnieć, że na terenie gminy znajduje się ponad 653 ha lasów co w pewnym stopniu wpływa na właściwości retencyjne tego obszaru. Lasy, pomimo iż ich powierzchnia nie jest zbyt duża oraz tereny zasobne w stawy odgrywają niezwykle ważną rolę w kształtowaniu się stosunków wodnych. Wskutek swych właściwości retencyjnych (tzn. zdolności wchłaniania i magazynowania wody) zmniejszają wezbrania powodziowe i opóźniają odpływ wód z wiosennych roztopów oraz gwałtownych opadów letnich. Warstwa drzew w zbiorowiskach leśnych wychwytuje także formy wilgoci atmosferycznej zwane opadami poziomymi (mgła, szron, okiść, sadz). Zwarta roślinność zielna utrudnia spływ powierzchniowy oraz magazynuje ogromne ilości wody w swych tkankach. Na przykład 1m² pokrywy mszystej, ważącej w normalnym stanie 1 kg, zatrzymuje po deszczu ok. 5 kg wody. Gleba leśna przerośnięta korzeniami roślin i spulchniona przez liczne organizmy zwierzęce jest w stanie wchłonąć ok. 74% wody w stosunku do swej wagi w stanie suchym. Z tych względów rola retencyjna lasów jest ogromna. Lasy występujące na obszarze Gminy Pawłowice są pozostałością po dawnej Puszczy Pszczyńsko-Raciborskiej. W XIX i XX wieku dewastacja środowiska naturalnego doprowadziła do zubożenia i wyniszczenia znacznej części lasów. W niektórych tylko miejscach zachowały się pojedyncze okazy wiekowych drzew, które są chronione jako pomniki przyrody. W lasach mieszanych występują: graby, buki, dęby, brzozy, olchy i sosny. W lasach iglastych: świerki i sosny¹⁴.

Jak wynika z obecnych zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pawłowice¹⁵, wśród uwarunkowań wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia wymienia się ryzyka wystąpienia powodzi wywołanej wodami zalewowym. Zgodnie z zapisami Studium i doświadczeniami podtopień ostatnich

¹⁴ [Program Ochrony Środowiska Gminy Pawłowice.doc, https://bip.pawlowice.pl/res/serwisy/bip-gwpawlowice/komunikaty/040_004_391712.pdf?version=1.0](https://bip.pawlowice.pl/res/serwisy/bip-gwpawlowice/komunikaty/040_004_391712.pdf?version=1.0)

¹⁵ [Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pawłowice - BIP, https://bip.pawlowice.pl/bipkod/040/005/003](https://bip.pawlowice.pl/bipkod/040/005/003)

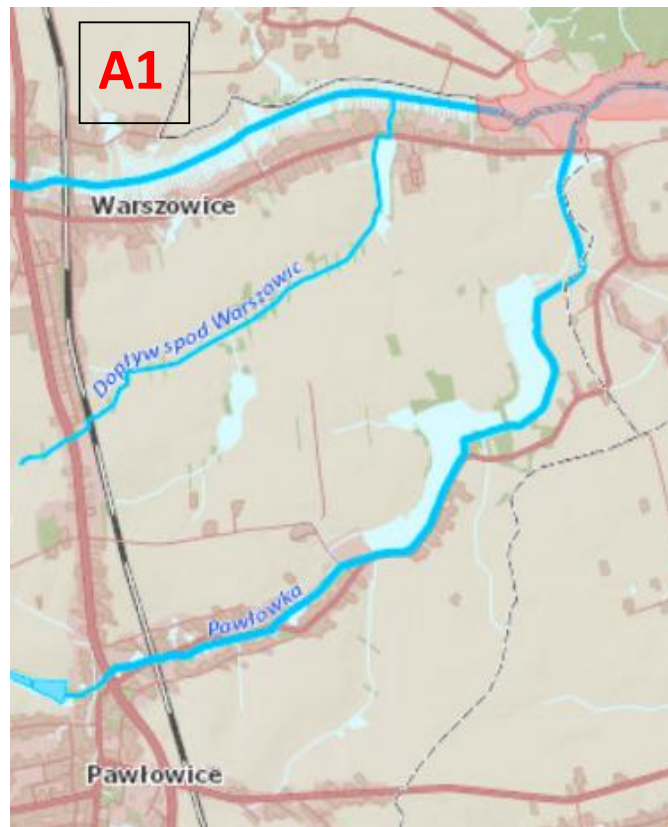
lat prognozuje się, że ryzyko powodzi wywołane wodami zalewowymi może wystąpić w następujących rejonach gminy:

- pomiędzy ulicami Zebrzydowicką i Sikorskiego jako obszar zalewowy o prawdopodobieństwie wystąpienia $p = 1\%$ dla rzeki Pielgrzymówki,
- pomiędzy stawami „Kępny” i „Młyński”,
- pomiędzy ulicą Orlą, a wschodnią skarpą zwałowiska „Kościelniok”,
- w centrum sołectwa Krzyżowice pomiędzy ulicą Ligonía i Szkolną,
- w północno-wschodniej części sołectwa Pawłowice w rejonie ulic Wyzwolenia, Zapłocie i Spacerowej,
- ul. Miarki w Pielgrzymowicach,
- dolina rzeki Pszczyńki w Warszowicach i Krzyżowicach,
- lokalnie ul. Zawadzkiego i ul. Kraszewskiego w Golasowicach.

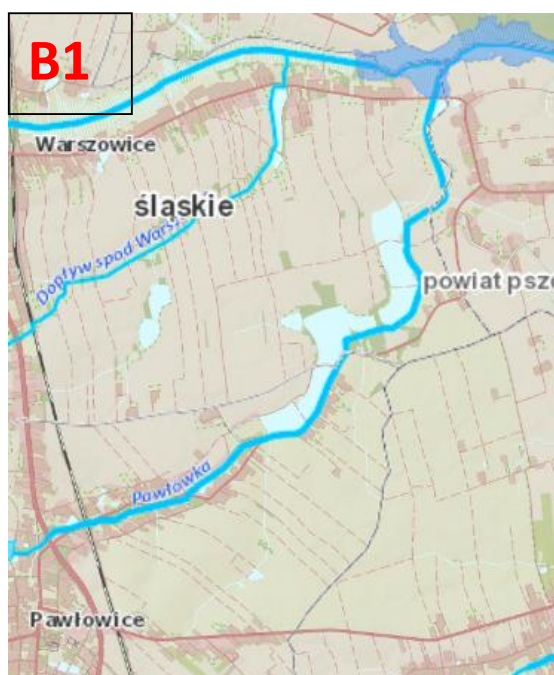
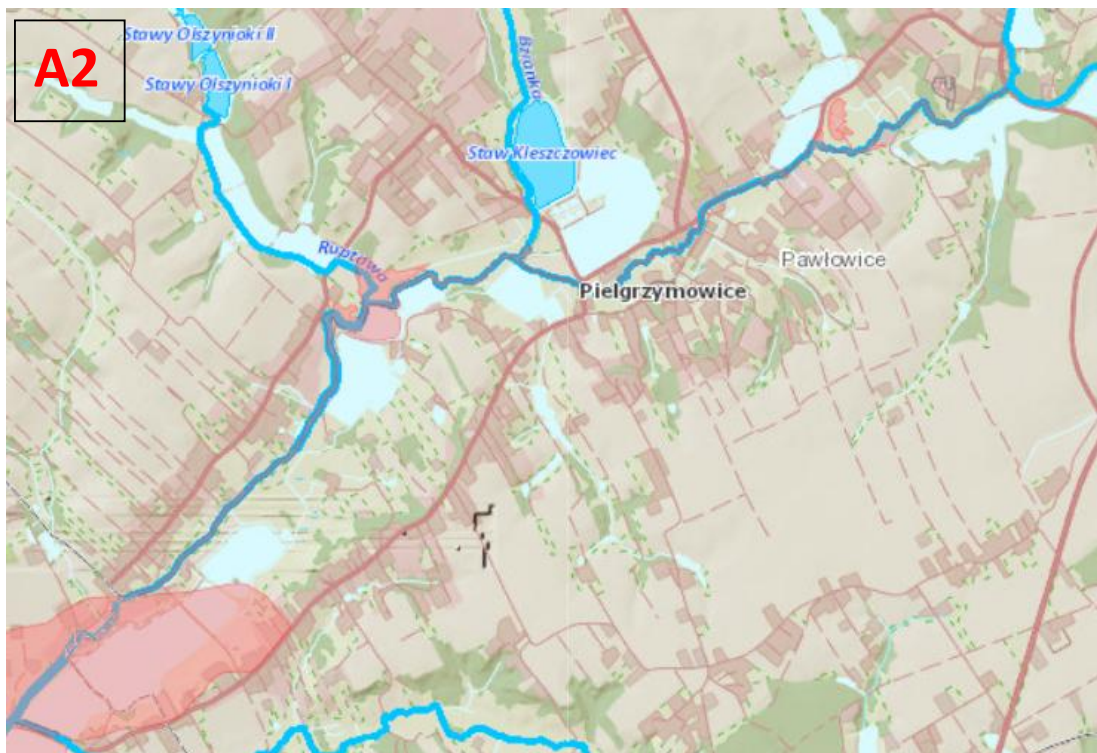
W/w rejony powinny być wyłączone z możliwości dalszej zabudowy lub przy realizacji inwestycji należy uwzględnić zagrożenia powodziowe.

Z kolei, jak wynika z danych Hydroportal¹⁶ z map prezentujących wstępną ocenę ryzyka powodziowego, na terenie Gminy Pawłowice występują zagrożenia w północnej części gminy w okolicach miejscowości Warszowice, u zbiegu cieków Pszczyńka i Pawłówka (A1) oraz w południowej części gminy w okolicach miejscowości Pielgrzymowice i Golasowice wzdłuż cieków Pielgrzymówka (A2). Powyższe tereny są również najbardziej zagrożonymi powodzią obszarami na terenie gminy (B1, B2).

¹⁶ [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF)

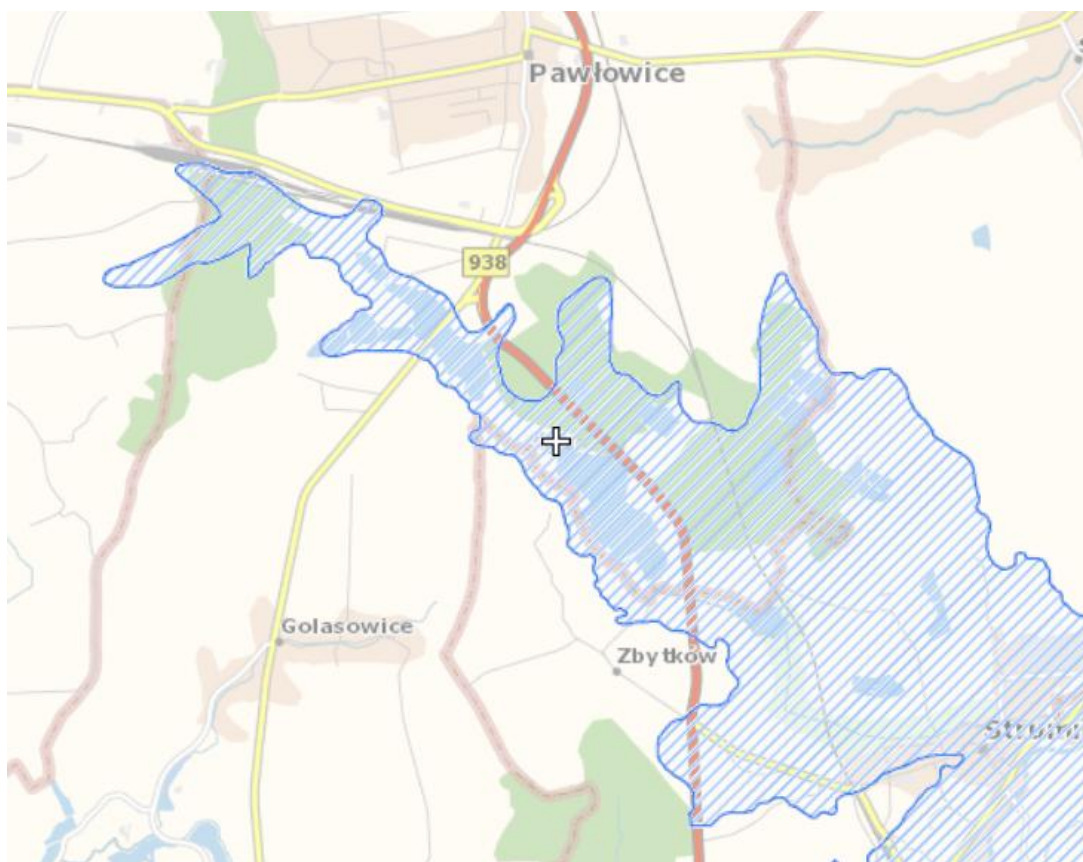

Mapa 18. Mapy prezentujące wstępną ocenę ryzyka powodziowego (A1 i A2 – kolor czerwony) i zagrożenie powodziowe (B1 i B2 – kolor niebieski) na terenie gminy Pawłowice

Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF)

W czasie wzmożonych opadów i wiosennych roztopów może następować okresowe podtapianie terenów położonych w centralnej części gminy, na południe od miejscowości Pawłowice (podtopienia - powódzie wód gruntowych) m.in. wzdłuż stawów Krępny i Młyński¹⁷.

¹⁷ epsh.pgi.gov.pl/epsh/

Mapa 19. Mapa prezentująca obszary zagrożone podtopieniami (powodzią wód gruntowych – zakreskowane pola)

Źródło: epsh.pgi.gov.pl/epsh/

Jak wynika z danych zawartych na Hydroportalu¹⁸ na terenie gminy występują trzy zlewnie JCWP rzeczne:

- Zlewnia JCWP rzeczna – Pszczyńska od źródeł zb. Łąka (Krajowy kod RW2000092116559),
- Zlewnia JCWP rzeczna – Strumień (Krajowy kod RW2000092111589),
- Zlewnia JCWP rzeczna – Piotrówka (Krajowy kod RW6000061146999),

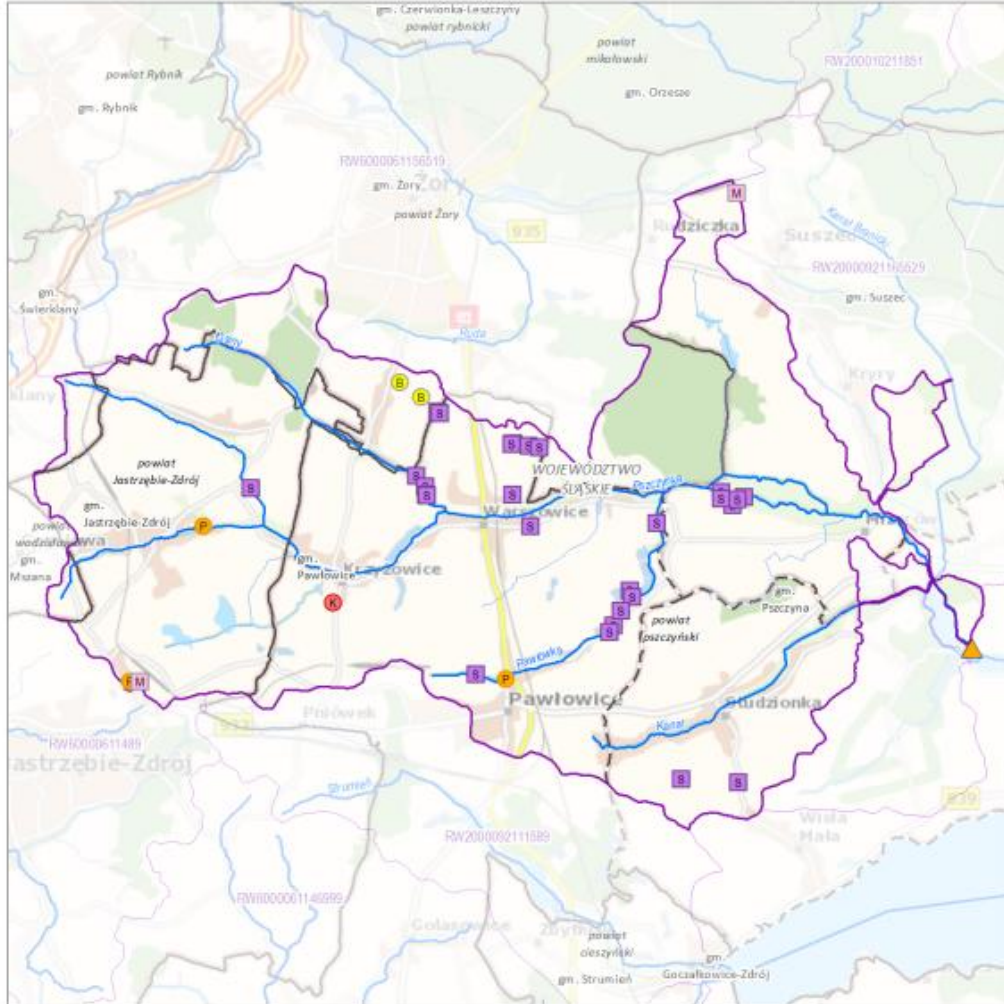
Na poniższych mapach zaprezentowano wspomniane JCWP z lokalizacją presji poboru i zrzutu.

¹⁸ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF

RW2000092116559

Pszczynka od źródeł zb. Łąka

Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Sieć monitoringu JCWP 2022-2027, punkty pomiarowo-kontrolne (ppk):

- ▲ ppk - monitoring badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny, badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny [1]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny, badawczy [0]

Granice administracyjne:

- Polski
- województwa
- powiatu
- - gm. in.

Lokalizacja punktów poboru i zrzutu (aktualność danych: 2016 r.):

- Punkt zrzutu ścieków bytowych [2]
- Punkt zrzutu ścieków komunalnych [1]
- Punkt zrzutu ścieków przemysłowych [3]
- Punkt poboru wód powierzchniowych [27]
- Miejsce odwodnień zakładów górniczych [3]
- Kierunek przepływu wody
- JCWP rzecznych (RW)
- Pozostałe cieki
- Jeziora i zbiorniki wodne
- Obszar zlewni wybranej JCWP RW
- Zlewnia JCWP RW

0 3 6 km

Lokalizacja zlewni JCWP na tle podziału na RZGW

[3] - liczba obiektów w zlewni wybranej JCWP RW (obiekty mogą nakładać się na siebie)
Mapa wydrukowana BDOO i BDOT30k.
Źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/ans/service/WMTS/guest/wmts/GL_MOBILE_500

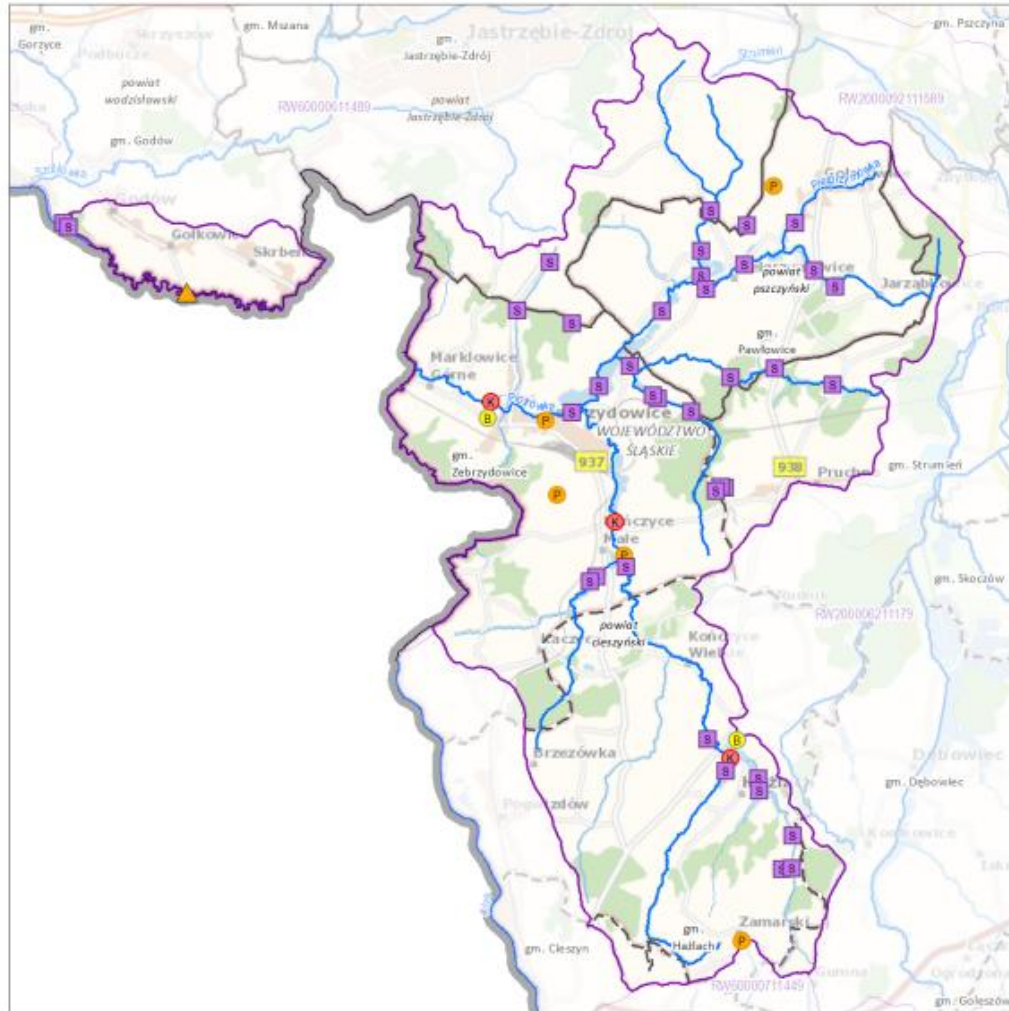
Mapa 20. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla cieku Pszczynka od źródeł do zb. Łąka.

Źródło: Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF

RW6000061146999

Piotrówka

Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych z lokalizacją presji poboru i zrztu

Sieć monitoringu JCWP 2022-2027, punkty pomiarowo-kontrolne (ppk):

- ▲ ppk - monitoring badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny, badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny [1]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny, badawczy [0]

Granice administracyjne:

- Polski
- województwa
- powiatu
- - gm. iny

Lokalizacja punktów poboru i zrztu (aktualność danych: 2016 r.):

- Punkt zrztu ścieków bytowych [2]
- Punkt zrztu ścieków komunalnych [3]
- Punkt zrztu ścieków przemysłowych [6]
- Punkt poboru wód powierzchniowych [40]
- Miejsce odwodnień zakładów górniczych [0]

→ Kierunek przepływu wody

~ JCWP rzecznych (RW)

~ Pozostałe ciekł

■ Jeziora i zbiorniki wodne

■ Obszar zlewni wybranej JCWP RW

■ Zlewnie JCWP RW

0 3,5 7 km

Lokalizacja zlewni JCWP na tle podziału na RZGW

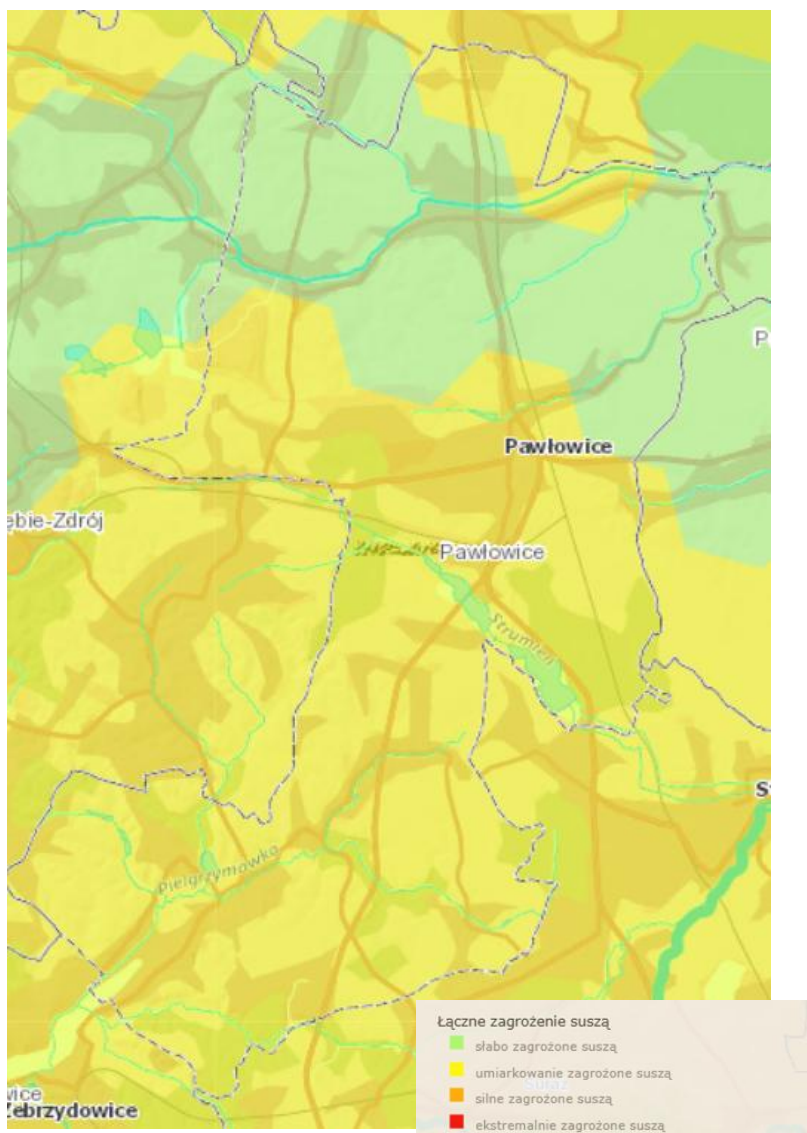
[?] - liczba obiektów w zlewni wybranej JCWP RW (obiekty mogą nakładać się na siebie)
Mapa podziałowa BDOO i RDOTJOK,
źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/wss/service/WMTS?guest/wmts/G2_MOBILE_500

Mapa 22. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrztu dla cieku Piotrówka

Źródło: [Hydroportal - ISOK](http://hydroportal-isok.pl), https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF

Ponadto z danych zawartych na Hydroportalu¹⁹ można odczytać, że większość obszaru gminy znajduje się w strefie umiarkowanego zagrożenia suszą, a jedynie w części północnej gminy występuje słabe zagrożenie suszą.

Mapa 23. Mapa prezentująca zagrożenie suszą na terenie gminy Pawłowice

Źródło: Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF

¹⁹ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF

Wśród działań dotyczących promowania/wsparcia rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw, wymienić można:

- stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych; zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.); sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników; zakładanie terenów zielonych;
- zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach; zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką na terenie gminy i przy domach; zakładanie oczek wodnych w przestrzeniach gminnych i w przydomowych ogrodach.

Ponieważ strategia rozwoju gminy zakłada pozyskiwanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, co wiąże się z rozwojem zabudowy produkcyjno-usługowej, w kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu, należy uwzględnić następujące rodzaje działań:

- wprowadzenie egzekwowania standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji; unikanie „betonowania” przestrzeni stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych;
- uwzględnienie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.

Przedmiotowa strategia respektuje zapisy Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300) oraz Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023 r. poz. 335) z podkreśleniem konieczności ich uwzględniania przy planowaniu działań inwestycyjnych, ochronnych i środowiskowych. Szczegółowe wymagania oraz cele tych dokumentów będą uwzględniane przede wszystkim na poziomie planów

wykonawczych, projektów branżowych i decyzji środowiskowych, zgodnie z zakresem właściwym dla dokumentów niższego rzędu.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że realizacja inwestycji oraz działań przewidzianych w „Strategii Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032” wymaga uwzględnienia obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 960) oraz zasad współpracy z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie. Wszystkie przedsięwzięcia planowane w obrębie śródlądowych wód płynących oraz budowli hydrotechnicznych pozostających w administracji Wód Polskich muszą być każdorazowo uzgadniane z Nadzorem Wodnym w Pszczynie. Dotyczy to zarówno inwestycji, jak i prac utrzymaniowych oraz remontowych. Zapewnienie zgodności z przepisami Prawa wodnego, w szczególności z przepisami zawartymi w Dziale IX ustawy – zgody wodnoprawne, stanowi warunek konieczny prowadzenia jakichkolwiek działań ingerujących w gospodarkę wodną.

Kluczowym wymogiem prawnym jest nienaruszanie istniejących stosunków wodnych, wynikające bezpośrednio z ustawy Prawo wodne. Inwestorzy są zobowiązani do prowadzenia prac w sposób, który nie zmieni naturalnego kierunku odpływu wód ani nie spowoduje pogorszenia stosunków wodnych. W przypadku wystąpienia takich zmian, zgodnie z obowiązkami wynikającymi z ustawy, inwestor jest zobowiązany do przywrócenia stanu poprzedniego na własny koszt oraz do pokrycia ewentualnych roszczeń osób trzecich.

Na obszarze Gminy Pawłowice Wody Polskie administrują następującymi ciekami i obiektami hydrotechnicznymi: rzeką Pszczynka, obustronnymi obwałowaniami rzeki Pszczynki w Krzyżowicach, a także ciekami Osiny, Dopływ spod Warszowic oraz Pawłówka. Planowanie i prowadzenie jakichkolwiek prac w obrębie tych cieków oraz ich bezpośrednim sąsiedztwie wymaga szczegółowych uzgodnień z administratorem na etapie projektowym i wykonawczym. W odniesieniu do wałów przeciwpowodziowych rzeki Pszczynki obowiązują zakazy wynikające z art. 176 ust. 1 ustawy Prawo wodne (Dz. U. 2025 poz. 960), obejmujące m.in. zakaz wjazdu pojazdami, przeprowadzania robót ingerujących w konstrukcję wałów, sadzenia drzew w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału oraz realizacji obiektów budowlanych w odległości mniejszej niż 50 m od jego stopy. Możliwość odstępstwa od tych zakazów może zostać dopuszczona wyłącznie decyzją właściwego organu Wód Polskich – Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach.

W planowaniu inwestycji na terenie Gminy Pawłowice konieczne jest również uwzględnienie wpływu eksploatacji górniczej na osiadania terenu oraz zmiany przebiegu cieków. Zgodnie z wymogami Prawa wodnego oraz zasadami dobrej praktyki hydrologicznej projektowane rozwiązania muszą zapewniać ciągłość spływu wód, stabilność reżimu hydrologicznego oraz utrzymanie przepływu nienaruszalnego (biologicznego), który umożliwia prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów wodnych.

Działania inwestycyjne dotyczące zwiększania retencji, przeciwdziałania powodzi oraz ograniczania skutków suszy muszą uwzględniać wymogi zrównoważonej gospodarki wodnej. Przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych obowiązuje Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. 2019 poz. 1311 z późn. zm.). Zastosowanie mają również przepisy dotyczące jakości wód, ochrony przed zanieczyszczeniami oraz parametrów technologicznych odprowadzanych ścieków.

W przypadku działań wymagających korzystania z gruntów pokrytych wodami będącymi własnością Skarbu Państwa, inwestor ma obowiązek uzyskać prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane zgodnie z art. 261 ustawy Prawo wodne (Dz. U. 2025 poz. 960) oraz zawrzeć odpowiednią umowę użytkowania z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gliwicach. Wniosek dotyczący użytkowania gruntu powinien zostać złożony do Wydziału Gospodarowania Mieniem Skarbu Państwa i Współpracy z Użytkownikami Wód RZGW w Gliwicach.

Zgodnie z analizą Systemu Informacyjnego Gospodarowania Wodami (SIGW), będącego częścią Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK), na terenie Gminy Pawłowice występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Wszelkie zamierzenia inwestycyjne w tych obszarach muszą być zgodne z ograniczeniami wynikającymi z ustawy Prawo wodne oraz odpowiednich map zagrożenia i ryzyka powodziowego, sporządzonych na podstawie Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim oraz krajowych planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Wszystkie przedsięwzięcia realizowane na terenie Gminy Pawłowice muszą być zgodne z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz uwzględniać zapisy Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 poz. 300) oraz Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023 poz. 335). Zachowanie zgodności z tymi dokumentami gwarantuje ochronę środowiska naturalnego, utrzymanie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz prawidłowe funkcjonowanie systemów hydrologicznych.

12. System realizacji strategii, źródła finansowania

Wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026–2032 wymaga nie tylko jasno określonych celów i precyzyjnie zaplanowanych działań, lecz także sprawnego **systemu realizacji, monitorowania i oceny postępów**. System ten stanowi fundament zarządzania strategicznego w gminie, umożliwiając stałą kontrolę stopnia realizacji założeń, szybkie reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze i środowiskowe oraz elastyczne dostosowywanie interwencji rozwojowych do pojawiających się wyzwań i szans.

Odpowiedzialność za wdrażanie strategii spoczywa na Wójcie Gminy Pawłowice, przy ścisłej współpracy z poszczególnymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy, jednostkami organizacyjnymi, Radą Gminy oraz partnerami lokalnymi – przedstawicielami organizacji społecznych, instytucji publicznych i sektora prywatnego. Proces monitorowania i ewaluacji będzie realizowany w cyklach dwuletnich, począwszy od 2028 roku, a jego wyniki stanowiąc będą integralną część corocznego raportu o stanie Gminy Pawłowice. Pozwoli to na lepsze powiązanie celów strategicznych z procesami budżetowania, planowania inwestycji oraz codziennego zarządzania rozwojem gminy.

Istotne będzie aktywne zaangażowanie mieszkańców i lokalnych interesariuszy w proces wdrażania strategii – zarówno na etapie realizacji działań, jak i ich monitorowania i oceny. Taka partycypacja nie tylko zwiększy skuteczność działań, ale również przyczyni się do budowy wspólnoty opartej na współodpowiedzialności za przyszłość Gminy Pawłowice.

Nieodzownym komponentem skutecznej realizacji strategii będzie również intensywne pozyskiwanie środków zewnętrznych, w szczególności z **funduszy Unii Europejskiej (2021-2027 oraz 2028-2034)**, programów krajowych i regionalnych, a także wykorzystanie możliwości wynikających z partnerstwa publiczno-prywatnego. W połączeniu z efektywnym zarządzaniem finansami własnymi gminy, działania te umożliwią realizację ambitnych projektów infrastrukturalnych, społecznych i środowiskowych. Tym samym proces realizacji strategii stanie się realnym narzędziem podnoszenia **jakości życia mieszkańców** i wzmocnienia **konkurencyjności** Gminy Pawłowice w regionie.

Tabela 12. Podstawowe zestawienie wskaźników monitorujących i ewaluacyjnych w przyporządkowaniu do poszczególnych celów strategicznych

Przykładowe wskaźniki	Oczekiwany kierunek zmian do 2032 r., źródło danych	Wartość bazowa, pomocnicza wskaźnika (2023 r.)	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i jakości życia mieszkańców	Cel strategiczny 2. Rozwój zrównoważonej i innowacyjnej gospodarki lokalnej	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu	Cel strategiczny 4. Zagospodarowanie przestrzenne i poprawa dostępności	Cel strategiczny 5. Profesjonalizacja i rozwój zarządzania publicznego
Liczba zmodernizowanych lub nowych obiektów infrastruktury społecznej	Wzrost JST	-					
Liczba osób objętych wsparciem finansowym pomocy społecznej (os.)	Spadek, OPS	-					
Gospodarstwa domowe korzystające z finansowej pomocy społecznej (szt.)	Spadek, OPS	-					
Liczba projektów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (szt.)	Wzrost, JST/OPS	-					
Stopień wykorzystania gminnych obiektów sportowych (liczba wejść/sprzedanych biletów)	Wzrost, GOS	-					
Liczba rodzajów zajęć sportowo-rekreacyjnych oferowanych mieszkańcom	Wzrost JST/GOS	-					
Liczba zrealizowanych projektów i wydarzeń o charakterze międzypokoleniowym	Wzrost JST/GOK/ GBP/OPS/ GOS	-					
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	Wzrost OPS	-					
Liczba szkoleń/warsztatów w szkołach na temat nowoczesnych technologii i kompetencji miękkich	Wzrost JST	-					
Liczba przedsięwzięć skierowanych do młodzieży 15+	Wzrost GOS/GOK	-					
Liczba programów aktywizacyjnych skierowanych do kobiet	Wzrost JST	-					
Liczba zadań zrealizowanych przez NGO z dotacjami z budżetu gminy (szt.)	Wzrost, JST	-					

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Przykładowe wskaźniki	Oczekiwany kierunek zmian do 2032 r., źródło danych	Wartość bazowa, pomocnicza wskaźnika (2023 r.)	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i jakości życia mieszkańców	Cel strategiczny 2. Rozwój zrównoważonej i innowacyjnej gospodarki lokalnej	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu	Cel strategiczny 4. Zagospodarowanie przestrzenne i poprawa dostępności	Cel strategiczny 5. Profesjonalizacja i rozwój zarządzania publicznego
Liczba organizacji pozarządowych (NGO), którym udzielono dotacji	Wzrost, JST	-					
Biblioteki (liczba czytelników) (os.)	Wzrost, GUS	3274					
Liczba osób uczestniczących w lokalnych imprezach (os.)	Wzrost, GUS	13438					
Liczba wspartych inicjatyw lokalnych	Wzrost JST	-					
Wartość funduszu sołeckiego (zł)	Wzrost JST	-					
Liczba przeprowadzonych procesów konsultacyjnych z mieszkańcami gminy	Wzrost JST	-					
Liczba osób objętych programami profilaktyki zdrowotnej	Wzrost JST	-					
Wskaźnik salda migracji	Wzrost, GUS	-96					
Przyrost naturalny	Wzrost, GUS	22					
Liczba mieszkańców gminy (os.)	Wzrost, GUS	17555					
Liczba wydarzeń skierowanych do przedsiębiorców	Wzrost JST	-					
Liczba bezrobotnych (os.)	Spadek, GUS	161					
Wskaźnik przedsiębiorczości (Podmioty wpisane do REGON na 1000 ludności)	Wzrost, GUS	87					
Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	Wzrost, GUS	5					
Liczba projektów związanych z edukacją zawodową	Wzrost JST/ZSO	-					
Ilość przedsięwzięć realizowanych z uczelniami wyższymi i naukowcami	Wzrost JSW	-					
Procentowy udział energii odnawialnej w całkowitym	Wzrost, JST	-					

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Przykładowe wskaźniki	Oczekiwany kierunek zmian do 2032 r., źródło danych	Wartość bazowa, pomocnicza wskaźnika (2023 r.)	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i jakości życia mieszkańców	Cel strategiczny 2. Rozwój zrównoważonej i innowacyjnej gospodarki lokalnej	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu	Cel strategiczny 4. Zagospodarowanie przestrzenne i poprawa dostępności	Cel strategiczny 5. Profesjonalizacja i rozwój zarządzania publicznego
zapotrzebowaniu na energię jednostek gminnych (%)							
Liczba punktów poboru energii w ramach Pawłowickiej Spółdzielni Energetycznej	Wzrost, JST	-					
Liczba projektów z zakresu ochrony środowiska (szt.)	Wzrost, JST	-					
Długość nowych lub zmodernizowanych ścieżek rowerowych i chodników	Wzrost JST	-					
Ilość zasadzonych drzew i krzewów	Wzrost, JST	-					
Liczba miejsc, w których zastosowano retencję wód deszczowych	Wzrost JST	-					
Długość zmodernizowanej kanalizacji deszczowej (km)	Wzrost	-					
Liczba dotacji udzielonych mieszkańcom na wymianę źródeł ciepła	Wzrost JST	-					
Poziom recyklingu osiągnięty przez gminę (%)	Wzrost JST	-					
Wartość środków przeznaczonych na wsparcie przeciwpowodziowe gminy (zł)	Wzrost JST	-					
Liczba zaktualizowanych planów zagospodarowania przestrzennego	Wzrost JST	-					
Liczba wydanych pozwoleń na budowę (szt.)	Wzrost, JST	-					
Powierzchnia działek wydzielonych pod zabudowę mieszkaniową w Krzyżowicach	Wzrost JST	-					
Długość nowych lub zmodernizowanych dróg (km)	Wzrost, JST	-					
Wartość dotacji przeznaczonej na komunikację (zł)	Spadek JSW	-					

Przykładowe wskaźniki	Oczekiwany kierunek zmian do 2032 r., źródło danych	Wartość bazowa, pomocnicza wskaźnika (2023 r.)	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i jakości życia mieszkańców	Cel strategiczny 2. Rozwój zrównoważonej i innowacyjnej gospodarki lokalnej	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu	Cel strategiczny 4. Zagospodarowanie przestrzenne i poprawa dostępności	Cel strategiczny 5. Profesjonalizacja i rozwój zarządzania publicznego
Liczba projektów promujących gminę (szt.)	Wzrost, JST	-					
Liczba szkoleń grupowych pracowników urzędu i jednostek	Wzrost JST	-					
Liczba szkoleń indywidualnych pracowników urzędu i jednostek	Wzrost JST	-					
Liczba projektów z zakresu e-administracji publicznej (szt.)	Wzrost JST	-					
Liczba wejść na stronę internetową gminy	Wzrost, JST	-					
Liczba obserwatorów w mediach społecznościowych	Wzrost JST	-					
Jakość gminnej administracji i poczucia tożsamości lokalnej (badania własne, %), 2025 r.	Wzrost, JST	-					
Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków UE (mln PLN)	Wzrost, GUS	289,5					
Liczba projektów zrealizowanych wspólnie z innymi samorządami, partnerami krajowymi i zagranicznymi (szt.)	Wzrost JST	-					

Źródło: Urząd Gminy Pawłowice; GUS – Główny Urząd Statystyczny; JST – Gmina Pawłowice. W przypadku braku wartości bazowej dla wskaźnika (np. za 2023 r.) należy zbadać kierunek zmian w roku opracowywania raportu ewaluacyjnego (np. badanie kierunku zmian w latach 2024-2028)

Tabela 13. Plan operacyjny realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

CEL STRATEGICZNY HORYZONTALNY			
Nr zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i jakości życia mieszkańców			
1.1-1.12	Urząd Gminy Pawłowice	Urząd Gminy Pawłowice, NGO, MSP	Urząd Gminy Pawłowice
Cel strategiczny 2. Rozwój zrównoważonej i innowacyjnej gospodarki lokalnej			
2.1-2.10	Urząd Gminy Pawłowice	Urząd Gminy Pawłowice, MSP, INiB	Urząd Gminy Pawłowice
Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu			

3.1-3.9	Urząd Gminy Pawłowice	Urząd Gminy Pawłowice, NGO, MSP, INiB	Urząd Gminy Pawłowice
Cel strategiczny 4. Zagospodarowanie przestrzenne i poprawa dostępności komunikacyjnej			
4.1-4.6	Urząd Gminy Pawłowice	Urząd Gminy Pawłowice, INiB	Urząd Gminy Pawłowice
Cel strategiczny 5. Profesjonalizacja i rozwój zarządzania publicznego			
5.1-5.10	Urząd Gminy Pawłowice	Urząd Gminy Pawłowice, NGO, INiB	Urząd Gminy Pawłowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy Pawłowice, NGO-organizacje pozarządowe, MSP-przedsiębiorcy, INiB- instytucje naukowe i badawcze

W Gminie Pawłowice **dokumenty wykonawcze** strategii rozwoju obejmują zarówno aktualnie obowiązujące lokalne programy, plany i strategie sektorowe, jak i te, które będą opracowywane w przyszłości w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców oraz nowe wyzwania społeczno-gospodarcze i środowiskowe. Dla zapewnienia spójności działań samorządu oraz skutecznej implementacji założeń niniejszej strategii, przygotowano zestawienie dokumentów planistycznych w formie tabelarycznej. Uwzględniono w nim zarówno obowiązujące akty, jak i potencjalne narzędzia zarządzania strategicznego, które mogą powstać w kolejnych latach. Dokumenty te stanowią ramy operacyjne dla realizacji polityki rozwoju Gminy Pawłowice, wspierają proces decyzyjny władz lokalnych oraz umożliwiają skuteczne monitorowanie, ewaluację i aktualizację działań rozwojowych. Ich stosowanie pozwala na sprawną reakcję na pojawiające się wyzwania, a także na konsekwentne wdrażanie długofalowej wizji zrównoważonego rozwoju gminy, przy jednoczesnym wzmacnianiu koordynacji międzysektorowej.

Tabela 14. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, obowiązujących lub planowanych

Przykładowy obszar tematyczny	Dokument gminny (wykonawczy)	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
Planowanie przestrzenne	Plan ogólny Gminy Pawłowice,Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego,Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pawłowice,	zgodność zapisów planu z modelem funkcjonalno-przestrzennym gminy przyjętym w strategii,aktualizacja studium w miarę potrzeb oraz w wyniku zmian w prowadzonej polityce przestrzennej,aktualizacja programu rewitalizacji, opracowanie gminnego programu rewitalizacji
Energetyka	założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,	kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy,
Gospodarka komunalna	wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń	kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

	wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, • Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Pawłowice,• wieloletni plan inwestycyjny,	są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy, • realizacja założeń wieloletniego planu inwestycyjnego,
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	• Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Pawłowice,	• aktualizacja dokumentu i kontynuacja realizacji projektów, zadań uwzględnionych w gminnym programie opieki nad zabytkami,
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	• Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Pawłowice,• Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pawłowice,• Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Pawłowice,• program małej retencji,	• aktualizacja dokumentu i kontynuacja realizacji projektów, zadań uwzględnionych w planie gospodarki niskoemisyjnej,• kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy,
Transport	• plany rozwoju sieci drogowej wraz z planami finansowania w zakresie dróg gminnych,• plan zrównoważonej mobilności,• plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego,• strategia rozwoju elektromobilności,	• kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy,
Polityka społeczna	• Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Pawłowice,• gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,• Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice,• Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomani w Gminie Pawłowice,	• implementacja założeń strategii, monitoring i ewaluacja,• kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy,• realizacja przewidzianych w programie rewitalizacji projektów społecznych,
Rozwój lokalny	• Program współpracy Gminy Pawłowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,• plany odnowy miejscowości,• plan urzędniowo-rolny,• strategia rozwoju kultury,• sołeckie strategie rozwoju wsi,	• realizacja przewidzianych w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi projektów, szersze wykorzystywanie endogenicznych potencjałów rozwojowych, szersze angażowanie organizacji pozarządowych w realizację zadań,• implementacja oraz bieżąca ewaluacja planów urzędniowo-rolnego oraz odnowy miejscowości,• implementacja założeń strategii, monitoring i ewaluacja,
Zarządzanie kryzysowe	• gminny plan zarządzania kryzysowego,	• implementacja oraz bieżąca kontrola gminnych planów zarządzania kryzysowego,

Finanse publiczne	• Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Pawłowice,• uchwały budżetowe.	• zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pawłowice zgodnie z przyjętymi w strategii priorytetowymi celami oraz zadaniami do realizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wytycznych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

W ramach **Umowy Partnerstwa na lata 2021–2027** określono **cele rozwojowe Polski**, które będą wspierane z funduszy unijnych. Obejmują one zwiększenie konkurencyjności gospodarki, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, osiągnięcie dobrego stanu środowiska naturalnego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju, przejście na gospodarkę niskoemisyjną, zrównoważenie systemu energetycznego oraz poprawę stabilności dostaw paliw i energii. Ponadto, istotne są działania na rzecz poprawy jakości kapitału ludzkiego i zwiększenia udziału kapitału społecznego w rozwoju kraju, ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego, zwiększenie efektywności funkcjonowania instytucji publicznych, poprawa dostępności usług odpowiadających na wyzwania demograficzne oraz rozwój połączeń komunikacyjnych, w tym transeuropejskich, i podniesienie jakości usług transportowych dla przewozu towarów i pasażerów.

Przykładowe źródła finansowania projektów, kierunków działań zapisanych w strategii wskazywane dla samorządów przez **Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej**:

- środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w tym regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy,
- środki pochodzące z budżetu państwa (pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy),
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej (obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym i regionalnym),
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz

fundusze sektora pozarządowego,

- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarczy antykryzysowych.

Przy konstruowaniu konkretnych **ram finansowych** dla projektów pod uwagę brane będą następujące uwarunkowania: analiza dochodów i wydatków gminy w ostatnich latach; analiza możliwości inwestycyjnych i płynności finansowej gminy; analiza zadłużenia gminy; analiza skuteczności w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania działań w ostatnich latach; zapisy wieloletniej prognozy finansowej gminy; informacje na temat potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania, bieżący harmonogram konkursów, warunków udziału i realizacji projektów, w tym wkładu własnego i udziału dofinansowania; baza wiedzy i doświadczeń powstałych w wyniku realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach w gminie; baza wiedzy i doświadczeń powstałe w wyniku tworzenia ram finansowych dla dokumentów strategicznych funkcjonujących na poziomie gminy; informacje zapisane w opracowanych dotychczas projektach, wnioskach aplikacyjnych, studiach wykonalności.

Potencjalne **źródła finansowania zadań** zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026–2032 są zróżnicowane i obejmują zarówno środki własne gminy, jak i zewnętrzne źródła publiczne i prywatne. Ich odpowiednie wykorzystanie ma kluczowe znaczenie dla skutecznej realizacji działań strategicznych w różnych obszarach, takich jak infrastruktura, edukacja, gospodarka, ochrona środowiska, kultura czy usługi społeczne. Poniżej przedstawiono szczegółową charakterystykę potencjalnych źródeł finansowania:

Środki własne budżetu gminy.

Najbardziej podstawowym źródłem finansowania zadań są dochody własne Gminy Pawłowice, obejmujące m.in. wpływy z podatków i opłat lokalnych (np. podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny), udział w podatkach dochodowych (PIT i CIT), dochody z majątku gminy (dzierżawy, najmu, sprzedaży nieruchomości), a także wpływy z opłat administracyjnych. Choć ich poziom jest ograniczony przez potencjał fiskalny gminy, stanowią one bazę do współfinansowania inwestycji oraz realizacji zadań bieżących.

Fundusze Unii Europejskiej.

W perspektywie finansowej **2021-2027** oraz **2028-2034** Gmina Pawłowice może korzystać z wielu programów UE wspierających rozwój lokalny, w tym:

- Fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFRR, EFS+, Fundusz Spójności) w ramach programów krajowych (np. FEnIKS) i regionalnych (Fundusze Europejskie dla Śląskiego),
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) – w zakresie projektów społecznych, edukacyjnych, usług publicznych i cyfryzacji,
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS), dla inwestycji infrastrukturalnych, ochrony środowiska, energetyki i mobilności,
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach Wspólnej Polityki Rolnej – dla modernizacji wsi, infrastruktury komunalnej, rewitalizacji, wsparcia dla NGO czy przedsiębiorców,
- Fundusze Norweskie i EOG – na projekty społeczne, edukacyjne, środowiskowe i związane z równouprawnieniem.

Środki krajowe.

Rządowe programy wsparcia inwestycyjnego i rozwojowego oferują możliwość pozyskiwania dotacji na zadania lokalne. Przykładowo można wskazać:

- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – finansowanie dużych projektów infrastrukturalnych, wodno-kanalizacyjnych, energetycznych czy edukacyjnych,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – dofinansowanie budowy i modernizacji dróg lokalnych,
- Programy Ministerstwa Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Sportu, Zdrowia, na rozbudowę placówek publicznych i rozwój usług,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska (WFOŚiGW) – na działania z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, OZE, gospodarki odpadami, retencji.

Programy regionalne i wojewódzkie.

Środki dostępne poprzez instytucje samorządu województwa, takie jak:

- Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego (FESL 2021-2027) – finansowanie projektów w ramach ZIT, rozwoju infrastruktury edukacyjnej, społecznej, drogowej, wsparcie dla przedsiębiorców i NGO,

- Budżet Samorządu Województwa Śląskiego – wsparcie inicjatyw lokalnych, współpracy międzygminnej i programów celowych (np. infrastruktura sportowa, dziedzictwo kulturowe, polityka senioralna),
- Środki z Regionalnych Programów Operacyjnych z lat 2014–2020 (w ramach możliwości kontynuacji i przesunięć środków).

Partnerstwa publiczno-prywatne (PPP) i inwestycje prywatne.

Niektóre zadania inwestycyjne mogą być realizowane w formule PPP, zwłaszcza w obszarze infrastruktury technicznej, energetycznej, rekreacyjnej czy mieszkaniowej. Udział sektora prywatnego może przyczynić się do zwiększenia efektywności realizacji projektów.

Fundusze i darowizny organizacji pozarządowych oraz instytucji międzynarodowych.

Organizacje pozarządowe działające lokalnie i regionalnie, a także fundacje, mogą pozyskiwać granty krajowe i zagraniczne, które służą realizacji wspólnych projektów z gminą, zwłaszcza w zakresie aktywizacji społecznej, edukacji, kultury i ekologii.

Środki pożyczkowe i kredyty.

W przypadku konieczności zapewnienia wkładu własnego lub prefinansowania projektów, gmina może korzystać z preferencyjnych pożyczek oferowanych m.in. przez **Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)**, Fundusz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub wojewódzkie fundusze celowe. Pożyczki te często są nisko oprocentowane i udzielane na korzystnych warunkach, np. z możliwością częściowego umorzenia.

Oprócz wymienionych wcześniej źródeł, Gmina Pawłowice może również rozważyć pozyskiwanie środków w ramach współpracy transgranicznej i międzynarodowej, np. z **programów INTERREG** czy programów Unii Europejskiej dedykowanych partnerstwom lokalnym i regionalnym (np. ESPON, LIFE). Tego typu inicjatywy umożliwiają finansowanie działań związanych z rozwojem lokalnym, wymianą doświadczeń, ochroną środowiska, zrównoważoną mobilnością, a także wspólnymi projektami z gminami z innych krajów. Dzięki temu możliwe jest nie tylko uzyskanie dodatkowych funduszy, ale również zwiększenie prestiżu Gminy Pawłowice oraz transfer wiedzy i innowacyjnych rozwiązań.

Innym potencjalnym źródłem finansowania są programy grantowe realizowane przez instytucje finansowe, duże firmy i fundacje korporacyjne, które oferują wsparcie dla projektów społecznych, edukacyjnych, ekologicznych i infrastrukturalnych. Organizacje funkcjonujące na terenie Gminy mogą aplikować m.in. do **Fundacji Orlen, Fundacji PKO Banku Polskiego**

czy **Fundacji Santander**. Często są to konkursy grantowe wspierające inicjatywy lokalne, projekty integracyjne, aktywizację seniorów i młodzieży, rozwój infrastruktury edukacyjnej czy inicjatywy ekologiczne. Aktywne uczestnictwo w takich programach może stanowić uzupełnienie działań finansowanych z budżetu gminy oraz zwiększyć zakres realizowanych projektów lokalnych.

13. Spis wykresów

Wykres 1. Stan ludności - ogółem.....	15
Wykres 2. Stan ludności – podział wg płci.....	15
Wykres 3. Struktura ludności według wieku	16
Wykres 4. Saldo migracji	17
Wykres 5. Przyrost naturalny.....	18
Wykres 6. Bezrobocie rejestrowane (os.).....	19
Wykres 7. Bezrobocie rejestrowane wg płci w stosunku do ogółu w %	19
Wykres 8. Dochody i wydatki Gminy ogółem (PLN)	20
Wykres 9. Dochody i wydatki Gminy na mieszkańca (PLN)	21
Wykres 10. Fundusze unijne – wartość umów, decyzji o dofinansowanie ogółem (w mln PLN)	22
Wykres 11. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności.....	23
Wykres 12. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	24
Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w latach 2014-2023	25
Wykres 14. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Pawłowice w roku 2023 wg wielkości (liczba zatrudnionych)	25
Wykres 15. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	26
Wykres 16. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	27
Wykres 17. Współczynniki skolaryzacji (w %)	34
Wykres 18. Liczba pożarów w gminie w latach 2018-2023	36
Wykres 19. Liczba miejscowych zagrożeń innych niż pożar w gminie w latach 2018-2023	37
Wykres 20. Rodzaje miejscowych zagrożeń innych niż pożar w gminie w roku 2023	38
Wykres 21. Porady lekarskie ogółem	39
Wykres 22. Ćwiczący w klubach sportowych ogółem.....	44
Wykres 23. Liczba miejsc noclegowych całorocznych w gminie	46
Wykres 24. Długość wydzielonych dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych (w km)	47
Wykres 25. Biblioteki publiczne – księgozbiór i wypożyczenia (w wol.)	51
Wykres 26. Biblioteki publiczne – czytelnicy w ciągu roku	52
Wykres 27. Uczestnicy lokalnych imprez ogółem (w os.)	53
Wykres 28. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	54
Wykres 29. Zużycie wody na mieszkańca (w m3)	55
Wykres 30. Zużycie gazu z sieci w kWh na mieszkańca	55
Wykres 31. Budynki mieszkalne w gminie	56
Wykres 32. Zasoby mieszkaniowe w Gminie (mieszkania)	56
Wykres 33. Zasoby mieszkaniowe – przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (w m2) i w przeliczeniu na osobę (w m2/os.)	57
Wykres 34. Płeć i wiek respondentów	59
Wykres 35. Wykształcenie respondentów	59
Wykres 36. Jaka jest Pana/i aktywność zawodowa?	60
Wykres 37. Infrastruktura społeczna (w tym obiekty rekreacyjne, kulturalne, sportowe, szkoły)	60
Wykres 38. Poziom edukacji	61
Wykres 39. Dostęp do wiedzy (szkolnictwo, szkolenia, kształcenie ustawiczne, biblioteki, Internet)	61
Wykres 40. Poziom pomocy społecznej	62
Wykres 41. Aktywność społeczna na rzecz gminy	62
Wykres 42. Funkcjonowanie organizacji pozarządowych	63
Wykres 43. Poziom równouprawnienia	64
Wykres 44. Dostęp do opieki zdrowotnej	64
Wykres 45. Poziom profilaktyki zdrowotnej	65
Wykres 46. Ułatwienia dla osób niepełnosprawnych.....	66
Wykres 47. Możliwości spędzania czasu wolnego.....	66
Wykres 48. Oferta kulturalna	67
Wykres 49. Poczucie ogólnego zadowolenia z życia	67
Wykres 50. Poziom życzliwości społecznej.....	68

Wykres 51. Poczucie przynależności do społeczności gminnej	69
Wykres 52. Proces migracji poza granice gminy	69
Wykres 53. Infrastruktura techniczna (media, wodociągi, kanalizacja, elektryfikacja, gazyfikacja, Internet, itp.)	70
Wykres 54. Infrastruktura komunikacyjna (drogi, chodniki, ścieżki rowerowe).....	71
Wykres 55. Położenie gminy, dostępność komunikacyjna.....	71
Wykres 56. Funkcjonowanie komunikacji lokalnej.....	72
Wykres 57. Funkcjonowanie komunikacji ponadlokalnej.....	72
Wykres 58. Produkty, obiekty turystyczne.....	73
Wykres 59. Dostępność mieszkań.....	74
Wykres 60. Możliwość kupna nieruchomości i działek budowlanych.....	74
Wykres 61. Dostępność sklepów	75
Wykres 62. Natężenie ruchu drogowego	75
Wykres 63. Dostępność miejsc parkingowych	76
Wykres 64. Ład przestrzenny	76
Wykres 65. Walory i potencjał turystyczny	77
Wykres 66. Dochody mieszkańców.....	78
Wykres 67. Poziom posiadanych oszczędności.....	78
Wykres 68. Ceny nieruchomości	79
Wykres 69. Jakość rynku pracy	79
Wykres 70. Poziom bezrobocia	80
Wykres 71. Wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej przez samorząd	81
Wykres 72. Dostępność terenów inwestycyjnych	81
Wykres 73. Innowacyjność gospodarki	82
Wykres 74. Poczucie satysfakcji z osiągnięć zawodowych	82
Wykres 75. Poczucie bezpieczeństwa publicznego.....	83
Wykres 76. Promocja gminy	83
Wykres 77. Siła marki "Gmina Pawłowice" (rozpoznawalność marki, wizerunek gminy, pozytywne skojarzenia)	84
Wykres 78. Jakość zarządzania kryzysowego	84
Wykres 79. Jakość administracji lokalnej	85
Wykres 80. Stan środowiska naturalnego ogółem	85
Wykres 81. Jakość powietrza	86
Wykres 82. Jakość wody	87
Wykres 83. Wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii przez samorząd i mieszkańców	87
Wykres 84. Wykorzystanie OZE przez mieszkańców.....	88
Wykres 85. Jakość produktów lokalnych (żywność i napoje).....	88
Wykres 86. Czystość, porządek i estetyka	89
Wykres 87. Uroki krajobrazu	89
Wykres 88. Dostęp do terenów zielonych.....	90
Wykres 89. Uciążliwość szkód górniczych	91
Wykres 90. Uciążliwość zakładów pracy i przedsiębiorstw	91
Wykres 91. Czy zależy Panu/i na rozwoju Gminy Pawłowice?	92
Wykres 92. Czy utożsamia się Pan/i ze swoją gminą?	92
Wykres 93. Czy uważa Pan/i, że Gmina Pawłowice rozwinęła się w ostatnich latach (2014 – 2024)?	93
Wykres 94. Czy uważa Pan/i, że ma wpływ na to, co dzieje się w Gminie Pawłowice?	93
Wykres 95. Czy jest Pan/i zadowolony/a z tego, że mieszka w Gminie Pawłowice?	94
Wykres 96. Czy planuje Pan/i w przyszłości przeprowadzkę do innej gminy?.....	94
Wykres 97. Czy poleciłby/łaby Pan/i komuś Gminę Pawłowice jako miejsce do życia?	95
Wykres 98. Czy Gmina Pawłowice jest miejscem o znacznym potencjale rozwojowym?	95
Wykres 99. Czy jakość życia w Gminie Pawłowice poprawi się w najbliższych latach?	96

14. Spis tabel

Tabela 1. Zestawienie sołectw wraz z herbem i liczbą mieszkańców	13
Tabela 2. Powody objęcia rodzin pomocą społeczną w Gminie Pawłowice w latach 2019- 2024.....	29
Tabela 3. Liczba osób i kwota świadczeń przyznanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej w Gminie Pawłowice w latach 2022-2024	30
Tabela 4. Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w Gminie Pawłowice w latach 2019-2024	31
Tabela 5. Formy ochrony przyrody w Gminie Pawłowice	40
Tabela 6. Kluby i organizacje sportowe wsparte dofinansowaniem z budżetu Gminy Pawłowice w 2025 r. ...	44
Tabela 7. Zestawienie zabytków nieruchomości na terenie gminy Pawłowice	49
Tabela 8. Analiza SWOT Gminy Pawłowice	100
Tabela 9. Cele strategii rozwoju Gminy Pawłowice do 2032 roku	107
Tabela 10. Zbieżność celów strategii z kluczowymi dokumentami strategicznymi	109
Tabela 11. OSI Gminy Pawłowice w ujęciu problemowym	132
Tabela 12. Podstawowe zestawienie wskaźników monitorujących i ewaluacyjnych w przyporządkowaniu do poszczególnych celów strategicznych.....	152
Tabela 13. Plan operacyjny realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032.....	155
Tabela 14. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, obowiązujących lub planowanych	156

15. Spis map

Mapa 1. Gmina Pawłowice na tle Polski – lokalizacja ogólna	8
Mapa 2. Gmina Pawłowice na tle powiatu pszczyńskiego	9
Mapa 3. Gmina Pawłowice – zarys ogólny	10
Mapa 4. Ideowy układ linii kolejowych przebiegających przez w Gminę Pawłowice z zaznaczeniem stacji Pawłowice Śląskie Centrum	12
Mapa 5. Gmina Pawłowice z zaznaczonymi miejscowościami	14
Mapa 6. Lokalizacja pomników przyrody w Gminie Pawłowice	41
Mapa 7. Obszary chronione w sąsiedztwie Gminy Pawłowice	42
Mapa 8. Mapa z zaznaczonymi trasami nordic walking, ścieżkami rowerowymi w Pawłowicach	48
Mapa 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pawłowice – strefy funkcjonalne	118
Mapa 10. Subregiony województwa śląskiego oraz ich ośrodki centralne	125
Mapa 11. OSI – obszary cenne przyrodniczo	126
Mapa 12. OSI – ośrodki wzrostu	127
Mapa 13. OSI – gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze	128
Mapa 14. OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza	129
Mapa 15. OSI – gminy w transformacji górniczej	130
Mapa 16. Ogólny układ sieci hydrologicznej na terenie Gminy Pawłowice	135
Mapa 17. Uwarunkowanie zagospodarowania przestrzennego Gminy Pawłowice z uwzględnieniem obszarów zalewowych	138
Mapa 18. Mapy prezentujące wstępną ocenę ryzyka powodziowego (A1 i A2 – kolor czerwony) i zagrożenie powodziowe (B1 i B2 – kolor niebieski) na terenie gminy Pawłowice	141
Mapa 19. Mapa prezentująca obszary zagrożone podtopieniami (powodzień wód gruntowych – zakreskowane pola)	142
Mapa 20. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla cieków Pszczyńka od źródeł do zb. łąka.	143
Mapa 21. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla cieków Strumień	144
Mapa 22. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla cieków Piotrówka	145
Mapa 23. Mapa prezentująca zagrożenie suszą na terenie gminy Pawłowice	146

16. Załączniki

Załącznik nr 1. Ankieta dla mieszkańców

Szanowni Mieszkańcy,

Gmina Pawłowice rozpoczęła prace nad „Strategią Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032”. Dokument ma określić, min. kluczowe kierunki rozwojowe, obszary strategiczne gminy na najbliższe lata oraz przyczynić się do przyspieszonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Długofalowym efektem opracowania i wdrożenia strategii powinna być wyższa jakość życia mieszkańców gminy. Ponadto, opracowanie będzie pomocne w procesie aplikowania o nowe środki pomocowe z funduszy Unii Europejskiej. Niniejsza ankieta pozwoli zapoznać się z Państwa opiniami, sugestiami oraz w znacznym stopniu wspomóc proces tworzenia nowej strategii.

Ankieta jest anonimowa, a Państwa odpowiedzi zostaną wykorzystane wyłącznie do prac nad „Strategią Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032” oraz raportem z badań ankietowych, będącym jej integralnym komponentem. **Badanie będzie prowadzone do 31 stycznia 2025 roku.**

W przypadku pytań lub wątpliwości prosimy o kontakt telefoniczny 32/ 47 56 356 lub mailowy: b.cyganek@pawlowice.pl

Dziękujemy za pomoc i zaangażowanie

1. Jak ocenia Pan/i poszczególne czynniki wpływające na jakość życia w Gminie Pawłowice?

Wybrane czynniki wpływające na jakość życia w podziale na poszczególne sfery zrównoważonego rozwoju	Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio (ani dobrze, ani źle)	Źle	Bardzo źle
Sfera społeczna					
Infrastruktura społeczna (w tym obiekty rekreacyjne, kulturalne, sportowe, szkoły)	☐	☐	☐	☐	☐
Jakość edukacji podstawowej	☐	☐	☐	☐	☐
Dostęp do wiedzy (szkolnictwo, szkolenia, kształcenie ustawiczne, biblioteki, Internet)	☐	☐	☐	☐	☐
Skuteczność pomocy społecznej	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom aktywności społecznej na rzecz gminy	☐	☐	☐	☐	☐
Funkcjonowanie organizacji pozarządowych	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom równouprawnienia kobiet i mężczyzn	☐	☐	☐	☐	☐
Dostęp do opieki zdrowotnej	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom profilaktyki zdrowotnej	☐	☐	☐	☐	☐
Ułatwienia dla osób niepełnosprawnych	☐	☐	☐	☐	☐
Możliwości spędzania czasu wolnego	☐	☐	☐	☐	☐
Rozwój kultury	☐	☐	☐	☐	☐
Poczucie ogólnego zadowolenia z życia	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom życzliwości społecznej	☐	☐	☐	☐	☐
Poczucie przynależności do społeczności gminnej	☐	☐	☐	☐	☐

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Proces migracji mieszkańców poza granice gminy	☐	☐	☐	☐	☐
Sfera przestrzenna oraz infrastrukturalna					
Infrastruktura techniczna (media-wodociągi, kanalizacja, elektryfikacja, gazyfikacja, Internet, itp.)	☐	☐	☐	☐	☐
Infrastruktura komunikacyjna (drogi gminne, chodniki, ścieżki rowerowe)	☐	☐	☐	☐	☐
Położenie gminy, dostępność komunikacyjna	☐	☐	☐	☐	☐
Funkcjonowanie komunikacji lokalnej	☐	☐	☐	☐	☐
Funkcjonowanie komunikacji ponadlokalnej	☐	☐	☐	☐	☐
Produkty, obiekty turystyczne	☐	☐	☐	☐	☐
Dostępność mieszkań	☐	☐	☐	☐	☐
Możliwość kupna nieruchomości i działek budowlanych	☐	☐	☐	☐	☐
Dostępność sklepów	☐	☐	☐	☐	☐
Natężenie ruchu drogowego	☐	☐	☐	☐	☐
Dostępność miejsc parkingowych	☐	☐	☐	☐	☐
Ład przestrzenny	☐	☐	☐	☐	☐
Sfera ekonomiczna oraz instytucjonalna					
Walory i potencjał turystyczny	☐	☐	☐	☐	☐
Dochody mieszkańców	☐	☐	☐	☐	☐
Ceny nieruchomości	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom posiadanych oszczędności	☐	☐	☐	☐	☐
Jakość rynku pracy	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom bezrobocia	☐	☐	☐	☐	☐
Możliwość otwarcia i prowadzenia działalności gospodarczej	☐	☐	☐	☐	☐
Dostępność terenów inwestycyjnych	☐	☐	☐	☐	☐
Innowacyjność gospodarki	☐	☐	☐	☐	☐
Poczucie satysfakcji z osiągnięć zawodowych	☐	☐	☐	☐	☐
Poczucie bezpieczeństwa publicznego	☐	☐	☐	☐	☐
Promocja gminy	☐	☐	☐	☐	☐
Siła marki „Gmina Pawłowice” (rozpoznawalność marki, wizerunek gminy, pozytywne skojarzenia)	☐	☐	☐	☐	☐
Jakość zarządzania kryzysowego	☐	☐	☐	☐	☐
Jakość gminnej administracji lokalnej	☐	☐	☐	☐	☐
Sfera środowiskowa					
Stan środowiska naturalnego ogółem	☐	☐	☐	☐	☐
Jakość powietrza	☐	☐	☐	☐	☐
Jakość wody	☐	☐	☐	☐	☐
Wykorzystanie OZE przez samorząd	☐	☐	☐	☐	☐

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

Wykorzystanie OZE przez mieszkańców	☐	☐	☐	☐	☐
Jakość produktów lokalnych (żywność i napoje)	☐	☐	☐	☐	☐
Czystość, porządek i estetyka	☐	☐	☐	☐	☐
Uroki krajobrazu	☐	☐	☐	☐	☐
Dostęp do terenów zielonych	☐	☐	☐	☐	☐
Uciążliwość szkód górniczych	☐	☐	☐	☐	☐
Uciążliwość zakładów pracy i przedsiębiorstw	☐	☐	☐	☐	☐

2. Czy zależy Panu/i na rozwoju Gminy Pawłowice?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

3. Czy utożsamia się Pan/i ze swoją gminą (poczucie tożsamości lokalnej)?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

4. Czy uważa Pan/i, że gmina rozwinęła się w ostatnich latach (2014 – 2024)?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

5. Czy uważa Pan/i, że ma wpływ na to, co dzieje się w Gminie Pawłowice?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z tego, że mieszka w Gminie Pawłowice?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

7. Czy planuje Pan/i w przyszłości przeprowadzkę do innej gminy?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

8. Czy poleciłby/aby Pan/i komuś Gminę Pawłowice jako miejsce do życia?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

9. Czy Gmina Pawłowice jest miejscem o znacznym potencjale rozwojowym?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

10. Czy jakość życia w Gminie Pawłowice poprawi się w najbliższych latach?

zdecydowanie tak raczej tak trudno powiedzieć raczej nie zdecydowanie nie

Metryczka

11. Płeć

kobieta mężczyzna

12. Wiek

do 18 lat (młodzież) 18-25 lat 26-35 lat 36-50 lat 51-65 lata powyżej 65 lat

13. Wykształcenie

uczeń (młodzież) podstawowe zawodowe średnie wyższe

14. Jaka jest Pana/i aktywność zawodowa?

Może Pan/i zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

pracuję zatrudniony(a) u pracodawcy
 jestem pracodawcą

jestem na emeryturze/rencie
 uczę się

Strategia Rozwoju Gminy Pawłowice na lata 2026-2032

☐ prowadzę działalność gospodarczą	☐ pracuję dorywczo
☐ jestem bezrobotny(a)	☐ inna
☐ prowadzę własne gospodarstwo rolne	

15. Sołectwo zamieszkania:.....

16. Czy są jakieś informacje, sugestie, którymi chciałby/chciałaby Pan/Pani się podzielić, a nie zostały zawarte w kwestionariuszu?

.....
.....
.....
.....
.....